

**UCHWAŁA Nr XXIV/183/2017
RADY GMINY POŚWIĘTNE**

z dnia 29 sierpnia 2017 r.

**zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne
na lata 2016 – 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, zm.: poz. 1579 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 730 i 935) oraz w związku z art. 3 ust. 1 i art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1023, zm.: poz. 1529) - Rada Gminy Poświętne uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXI/168/2017 Rady Gminy Poświętne z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 – 2023 załącznik otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Poświętne.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przewodniczący Rady

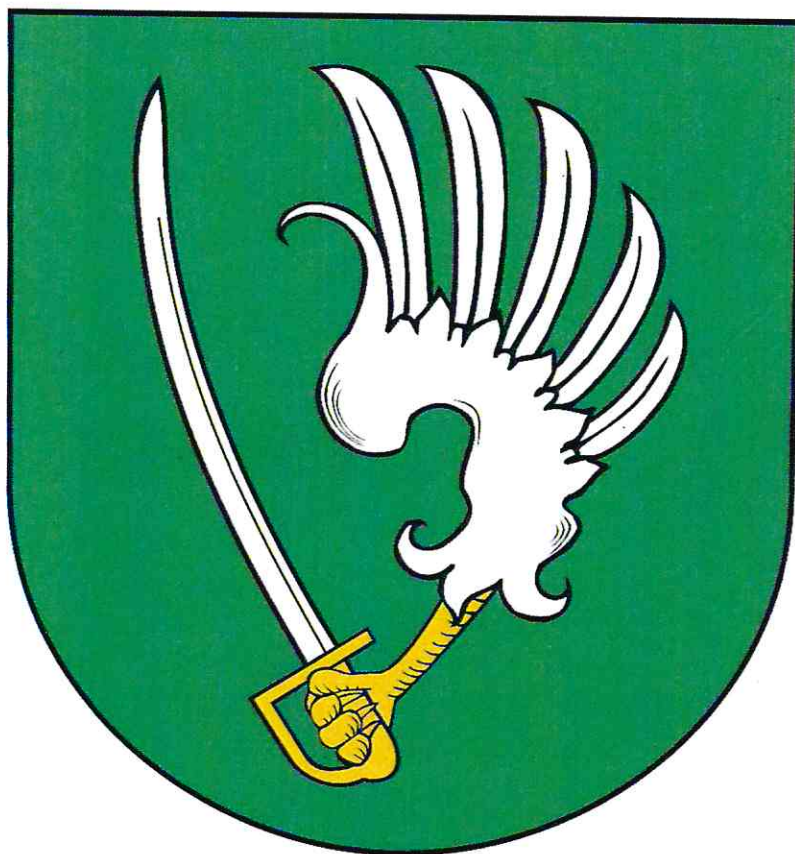

Bogdan Świadek

Załącznik do uchwały Nr XXIV/183/2017

Rady Gminy Poświętne

z dnia 29 sierpnia 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 – 2023

Poświętne, 2017

Projekt pn. „Opracowanie programu rewitalizacji dla Gminy Poświętne” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020

Opracowano przez Centrum Wsparcia Rozwoju Lokalnego. Grzegorz Grabowski.
Wujówka 54

Spis treści

Spis treści.....	3
1. Wstęp.....	5
1.1. Wprowadzenie.....	5
1.2. Słownik pojęć dotyczących rewitalizacji.....	6
2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.....	10
3. Proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	18
3.1. Wprowadzenie.....	18
3.2. Wybór obszaru kryzysowego.....	19
3.2.1. Sfera społeczna.....	21
3.2.2. Sfera poza społeczną.....	50
4. Diagnoza obszarów rewitalizacji.....	65
4.1. Wprowadzenie do diagnozy.....	65
4.2. Sfera społeczna.....	65
4.2. Sfera pozaspoleczna.....	69
5. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	73
6. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań.....	74
7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	80
7.1. Podstawowe projekty rewitalizacyjne.....	80
7.2. Opis przedsięwzięć uzupełniających.....	88
8. Zapewnienie komplementarności działań.....	90
9. Zintegrowane podejście lokalnego programu rewitalizacji gminy.....	94
10. Indykatywne ramy finansowe.....	98
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	102
11.1. Opis procesu przygotowania programu rewitalizacji.....	102
11.2. Sposób włączenia interesariuszy w proces wdrażania i monitorowania programem rewitalizacji.....	104

12. System realizacji (wdrażania) i monitoringu lokalnego programu rewitalizacji.....	106
12.1. System realizacji.....	106
12.2. Procedury monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	112
12.3. System aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	116
Spis tabel	118
Spis rysunków	120

1. WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych ma na celu pobudzić aktywność środowisk lokalnych poprzez współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, ponadto ma zwalczać zjawisko wykluczenia na obszarach zagrożonych społecznymi patologiami.

Efektem końcowym wprowadzanych innowacji będzie polepszenie jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenie ich szans na zatrudnienie. Poza tym przyczyni się to do odnowy rewitalizowanego obszaru, poprawy ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy, poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych. Ważnym zdaniem jest ożywienia rewitalizowanych obszarów, nadania im nowych funkcji, podniesienia ich atrakcyjności.

Gmina Poświętne przystąpiła do opracowania Programu Rewitalizacji w ramach konkursu dotacji dla gmin województwa mazowieckiego na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020.

Program został opracowany w 2017 roku przez konsultantów Centrum Wspierania Rozwoju Lokalnego we współpracy z władzami gminy Poświętne, pracownikami urzędu, przedstawicielami instytucji społecznych, publicznych, a także środowiska gospodarczego i organizacji pozarządowych.

Do prac nad powstaniem programu zastosowano metodę partycypacyjno-ekspercką. Duże znaczenie przy opracowaniu jego poszczególnych części miały różne formy partycypacji społecznej, obejmujące informowanie, konsultowanie i współdecydowanie.

Informowanie obejmowało szerokie o działaniach podejmowanych w procesie przygotowania dokumentu. W zakresie konsultacji wykorzystano ankiety sondażowe wśród mieszkańców, wywiady pogłębione z liderami, warsztaty diagnostyczne dla mieszkańców terenów zdegradowanych, spacery badawcze. Z mieszkańcami podczas warsztatów strategicznych współdecydowano o celach i projektach rewitalizacji. Pozwoliło to uzyskać element współuczestniczenia o konieczności podjęcia konkretnych przedsięwzięć, ich zakresu i planowanych rezultatach, w celu ograniczenia lub zniwelowania zdiagnozowanych problemów i ograniczenia barier rozwojowych.

W procesie partycypacji brali udział przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, przedstawiciele lokalnych władz oraz liderzy społeczności lokalnych. Opracowany według ww. metodologii Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne obejmuje horyzont czasowy 2016 – 2023.

Został on przygotowany i opracowany zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* z dnia 2 sierpnia 2016 roku, *Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ład przestrzennego*. Struktura oraz zawartość merytoryczna programu są zgodna z zaleceniami dla tego typu opracowań.

Program rewitalizacji dla Gminy Poświętne powstał na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 201 r. poz. 446).

Dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 – 2023 składa się z trzech zasadniczych bloków. Pierwszy obejmuje diagnozę społeczno-gospodarczą gminy służącą wybraniu obszarów zdegradowanych oraz z ich wyborem i opisem oraz wybór obszarów rewitalizacji. Blok drugi zawiera opis celów rewitalizacji wraz z przedstawieniem przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich związek z celami rewitalizacji. Kolejny blok, trzeci obejmuje zagadnienia związane z wdrażaniem programu rewitalizacji.

Dokument zgodnie ze wskazanymi powyżej wytycznymi został podzielony na 12 części. Część 1 ma charakter wstępny przedstawiający tło podejmowanych przez gminę działań związanych z rewitalizacją oraz prezentuje podstawowe definicje związane z tym procesem. W części 2 przedstawiono powiązanie celów przedstawianego LPR z innymi dokumentami strategicznymi gminy. Procesowi delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji poświęcono część 3. W części 4 zaprezentowano diagnozę obszarów zdiagnozowanych jak zdegradowane z uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Część 5 zawiera opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. W części 6 przedstawiono cele prowadzonych działań rewitalizacyjnych a w części 7 przedstawiono przedsięwzięcia rewitalizacyjne, służące osiągnięciu celów, zaprezentowane w postaci kart zadań. W części 8 przedstawiono zgodność programu w zakresie zachowania komplementarności działań LPR a w części 9 jego zintegrowane podejście. Część 10 prezentuje ramy finansowe podstawowych działań rewitalizacyjnych. Część 11 opisuje mechanizmy i narzędzia partycypacji społecznej wykorzystane w procesie tworzenia dokumentu. System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony w części 12.

1.2. Słownik pojęć dotyczących rewitalizacji

Pojęcie rewitalizacji ewaluowało. Obecne jego znaczenia związane jest z wprowadzaniem w życie Ustawy z dnia 9 października o Rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777). Nadaje ona nowy sens temu pojęciu zwracając szczególnie problematyce dokonania zamiany w sferze społecznej. Ustawa wskazała także jako gminę, która ma podejmować działania rewitalizacyjne za

zarządzanym terenie. Ważnym elementem prowadzenia działań zmierzających do zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej jest posługiwanie się wspólnym językiem i jednoznacznym rozumieniem używanych w tych procesach pojęć. Dlatego wskazanym jest zatem przedstawienie definicji podstawowych pojęć związanych z tym procesem.

Stan kryzysowy

Stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Rewitalizacja:

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

(Ustawa z dn. 9 października 2015 o Rewitalizacji, art. 2.1)

Obszar zdegradowany:

jest to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu

publicznym i kulturalnym, ponadto, gdy na wskazanym obszarze występuje co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- Gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- Środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- Przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- Technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

(Ustawa z dn. 9 października 2015 o Rewitalizacji, art. 9)

Obszar rewitalizacji:

to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (w tym zjawisk społecznych oraz gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

(Ustawa z dn. 9 października 2015 o Rewitalizacji, art. 10)

Program rewitalizacji:

Inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

(Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku)

Projekt rewitalizacyjny:

zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

(Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku)

2. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

Program rewitalizacji ma charakter dokumentu operacyjnego i podrzędnego w stosunku do dokumentu planistycznego opisującego rozwój wszystkich sfer społeczno-gospodarczych gminy. Takimi podatkowymi dokumentami funkcjonującymi na poziomie samorządu gminnego jest obowiązkowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategię rozwoju, które nie są dokumentami wymaganymi w samorządzie gminny. Gmina Poświętne posiada oba z wymienionych dokumentów. Ponadto w gminie przyjęto dwa istotne dla procesów rewitalizacji dwa dokumenty tj. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poświętne do roku 2020 oraz Plan gospodarki niskoemisyjnej. Wspominane dokumenty, zawarte w nich cele i działania odejmują obszar całej gminy. Pomimo tego, że w wyżej wymienionych dokumentach nie ma bezpośredniego odsyłania do procesów rewitalizacji, to zaplanowane w nich konkretne cele i przedsięwzięcia bardzo mocno korespondują z działaniami o charakterze rewitalizacyjnymi.

Program Rewitalizacji Gminy Poświętne został opracowany w oparciu o istniejące dokumenty programowe Gminy. Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia poszczególnych dokumentów ze szczególnym uwzględnieniem tych o charakterze pozwalającym na uwzględnienie ich w programie rewitalizacji gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poświętne

(uchwały Nr XXIII/140/06 Rady Gminy Poświętne z dnia 29 czerwca 2006 r.)

Studium opracowane w 2006 roku wskazywało na główne cele rozwoju gminy:

- 1) Głównym celem rozwoju gminy jest zapewnienie mieszkańcom pracy i dochodów pozwalających na godziwy, w odczuciu społecznym, poziom życia.
- 2) W rozwoju gminy należy dążyć do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej i zabezpieczenia powiązań społeczno-ekonomicznych wewnątrz gminy oraz z gminami sąsiednimi i powiatem w sferach: społecznej, ekologicznej, infrastruktury technicznej.
- 3) Należy wykorzystać dla rozwoju istniejące położenie gminy w bliskim sąsiedztwie aglomeracji warszawskiej, istniejące walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej, możliwości rekreacyjne i jego otoczenia, majątek trwały i istniejący potencjał infrastrukturalny.
- 4) Społecznym efektem rozwoju gminy będzie poprawa szeroko rozwiniętych warunków życia mieszkańców.

Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym gminy:

- 1) Tworzenie warunków do wzrostu ilości miejsc pracy, szczególnie w urządzeniach obsługi rolnictwa, ludności wiejskiej i turystyki (agroturystyki).
- 2) Rozwój mieszkalnictwa, poprzez podnoszenie standardu cywilizacyjnego zamieszkania i podnoszenie standardu technicznego wyposażenia mieszkań.
- 3) Podnoszenie poziomu wykształcenia ludności, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Cele ekologiczne rozwoju gminy:

- 1) Ochrona funkcjonowania i zachowania ciągłości przestrzennej systemu środowiska przyrodniczego.
- 2) Wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
- 3) Zapewnienie, co najmniej normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie: wysokiej jakości wody pitnej i powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.
- 4) Zapewnienie możliwości bezpiecznego dla środowiska odprowadzania nieczystości stałych i płynnych.

Cele rozwoju gospodarczego:

- 1) Poprawa (powiększenie) struktury obszarowej gospodarstw rolnych.
- 2) Rozwój funkcji produkcyjnych na wyznaczonych dla tego celu terenach.
- 3) Zwiększenie ilości (poprawa jakości już istniejących) urządzeń obsługi rolnictwa i obsługi wsi.
- 4) Właściwe wykorzystanie możliwości produkcyjnej rolnictwa zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- 5) Rozwój funkcji turystycznych i wypoczynkowych na terenach wyznaczonych w dolinie rzek Rządzy i Czarnej.

Cele rozwoju komunikacji:

- 1) Zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie i jakości ruchu kołowego na drogach gminnych i powiatowych.
- 2) Podnoszenie standardu wyposażenia w urządzenia obsługi dróg.
- 3) Zapewnienie sprawnych zewnętrznych powiązań komunikacyjnych gminy z obszarami województwa, powiatu i gmin sąsiednich (w tym budowa drogi regionalnej).
- 4) Zaspokojenie wewnętrznych potrzeb komunikacyjnych mieszkańców gminy w preferowanym przez nich standardzie.

- 5) Budowa ścieżek rowerowych na trasach dojazdowych do obiektów i obszarów zarówno ważnych społecznie i gospodarczo (kościół, cmentarz, urząd, sklep), jak i atrakcyjnych kulturowo i krajobrazowo.

Cele rozwoju infrastruktury technicznej:

- 1) Zaspokojenie zapotrzebowania mieszkańców na dostawę w preferowanym przez nich standardzie ilościowym i jakościowym: wody, energii elektrycznej, gazu i usług telekomunikacyjnych.
- 2) Ochrona wody, powietrza, gleby i środowiska przyrodniczego, a także miejsc zamieszkania ludności przed zanieczyszczeniami.
- 3) Zmniejszenie uciążliwości kolizji między sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej, a także siecią osadniczą i elementami systemu przyrodniczego gminy.
- 4) Sprawne i niezawodne funkcjonowanie systemów infrastruktury technicznej, zapewniające zaspokojenie potrzeb w sposób ciągły i efektywny ekonomicznie.

Należy dodać, że pomimo odległego czasu przyjęcia przez radę Gminy Studium jego zapisy są w dalszym ciągu aktualne

Strategia rozwoju Gminy Poświętne na lata 2016-2023

uchwały Nr XV/123/2016 Rady Gminy Poświętne z dnia 30 września 2016 r.

Strategia wskazuje na wizję gminy, docelowy wizerunek gminy z określeniem celów i zasad rozwoju w perspektywie kilkunastu lat.

GMINA POŚWIĘTNE to ośrodek mieszkalny znaczeniu ponadlokalnym, posiadający rozbudowaną infrastrukturę techniczną, charakteryzujący się wysoką aktywnością społeczną mieszkańców, bogatą ofertą edukacyjno-kulturalną, a także rozwijającym się rynkiem pracy oraz przedsiębiorczością, przy dbałości o stan środowiska naturalnego.

W dokumencie określono także misję gminy, to syntetyczne określenie działań podejmowanych przez wszystkich zainteresowanych rozwojem Gminy.

GMINA POŚWIĘTNE dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem mieszkalnymi gospodarczym, o rosnącym poziomie życia, zamożności i aktywności społecznej mieszkańców, dzięki efektywnemu wykorzystaniu wewnętrznych (endogenicznych) potencjałów, rozwoju przedsiębiorczości oraz infrastruktury technicznej, przy poszanowaniu środowiska naturalnego (obszar zrównoważonego rozwoju).

Jako cel główny Strategii wskazano:

Wzrost jakości życia i integracji mieszkańców Gminy Poświętne dzięki zapewnieniu spójności terytorialnej poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przedsiębiorczości i kapitału społecznego oraz zwiększeniu znaczenia Gminy jako obszaru atrakcyjnego dla inwestycji w sferze mieszkalnictwa i przedsiębiorczości.

Dokument określa na cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1:

Poprawa dostępności i spójności terytorialnej Gminy Poświętne poprzez zintegrowany rozwój infrastruktury technicznej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju.

Cel szczegółowy 2:

Podniesienie atrakcyjności gospodarczej Gminy Poświętne poprzez wspieranie przedsiębiorczości i budowanie warunków do inwestycji.

Cel szczegółowy 3:

Wzrost jakości życia mieszkańców Gminy Poświętne poprzez rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz podniesienie standardu usług edukacyjno-kulturalnych.

W przypadku celu szczegółowego nr 1, dotyczącego priorytetu jakim jest rozwój infrastruktury technicznej w Gminie Poświętne jako kierunki interwencji należy wymienić:

- rozwój infrastruktury drogowej, który przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej oraz bezpieczeństwa przy drogach. Poprawa stanu infrastruktury drogowej, a także budowa nowych dróg do terenów atrakcyjnych mieszkalnej (zasadne jest kosztem remontów obecnych dróg budowanie nowych „dróg do lasu” / „dróg w pole”, jeżeli stwarza to szanse na rozwój mieszkalnictwa na danym obszarze) znacząco podniesie atrakcyjność do zamieszkania na terenie Gminy Poświętne oraz bezpieczeństwo i komfort podróżowania na jej obszarze;
- kompleksowy rozwój systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę sieci, a więc budowy wodociągów jest jedną z najpilniejszych potrzeb inwestycyjnych w Gminie Poświętne. Brak dostępu do wody pitnej z sieci to niezwykle istotny problem zarówno pod względem obecnej jakości życia mieszkańców, jak i atrakcyjności mieszkalnej (możliwości przyciągania nowych). Również dla wielu firm brak wodociągu to istotny problem blokujący lub nawet uniemożliwiający rozwój;
- rozwój gospodarki ściekowej – zarówno sieci kanalizacji sanitarnej, jak i nieobjętych siecią zbiorczą (przydomowe oczyszczalnie ścieków) – to także ważne wyzwanie rozwojowe, bowiem Gmina Poświętne nie ma dostępu do sieci kanalizacyjnej. Utrudnia to rozwój potencjału mieszkalnego, jak i gospodarczego obszaru gminy;

- bezpieczeństwo około drogowe, a więc budowa przy drogach chodników, oświetlenia, monitoringu czy też ścieżek rowerowych. Z jednej strony to podniesienie bezpieczeństwa, spadek liczby wypadków, a z drugiej wzrost atrakcyjności mieszkalnej gminy;
- gospodarka niskoemisyjna to taka działalność człowieka, która przynosi zysk inwestorom, wzrost gospodarczy krajowi i znaczną redukcję emisji CO₂.

Realizacja celu szczegółowego nr 2 będzie możliwa dzięki takim kierunkom interwencji, jak:

- rozwój drobnej przedsiębiorczości w Gminie Poświętne, który będzie możliwy przede wszystkim poprzez opracowanie systemu ulg dla przedsiębiorców i inwestorów, organizacji szkoleń z zakresu aplikowania o dodatkowe funduszy zewnętrzne oraz cyklicznych spotkań informacyjnych zachęcających do zakładania i rozwoju własnej firmy;
- stworzenie odpowiednich warunków do inwestowania w gminie, w szczególności dzięki wyznaczeniu i uzbrojeniu terenów inwestycyjnych, a także wspomnianemu opracowaniu systemu ulg dla inwestorów. Dzięki rozbudowie infrastruktury technicznej oraz bliskości Warszawy istnieje szansa, że nastąpi wzrost zainteresowania lokowaniem inwestycji na terenie Gminy Poświętne.

Wdrożenie celu szczegółowego nr 3, dotyczącego rozwoju społeczno-kulturalnego, odbędzie się dzięki takim kierunkom interwencji, jak:

- rozwój edukacji i wychowania przedszkolnego, dzięki którym uczniowie szkół z terenu gminy otrzymają dostęp do bogatej oferty dydaktycznej oraz infrastruktury edukacyjnej, zaś rodzice będą mieli komfort pozostawienia dzieci w przedszkolu na czas pracy. Bardzo istotna jest racjonalizacja sieci szkół i ocena ekonomicznej zasadności funkcjonowania poszczególnych placówek. Wydatki na oświatę są bowiem jedynym obszarem, w którym Gmina Poświętne w krótkim okresie czasu może wygenerować oszczędności zwiększając swój budżet inwestycyjny i tym samym sposobność realizacji większej liczby projektów w zakresie infrastruktury technicznej (m.in. sieć wodociągowa, drogi). Ten kierunek interwencji będzie istotny, aby z jednej strony przyciągnąć na teren gminy nowych mieszkańców, z drugiej, aby racjonalizować wydatki budżetowe (zwiększając możliwości inwestycyjne). Dzięki wysokiemu poziomowi edukacji zwiększony zostanie także aspekt utożsamiania się uczniów z miejscem zamieszkania;
- aktywność społeczna – dobra współpraca pomiędzy administracją samorządową a organizacjami pozarządowymi, w tym powierzenie zadań publicznych, przyczyni się do sprawniejszego funkcjonowania urzędu, jak i da możliwość samorealizacji osobom działającym w NGO. Ważne w tym względzie jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury miejsc spotkań i integracji mieszkańców, umożliwiającej regularną i sprawną realizację planów i przedsięwzięć III sektora. Istotna jest także poprawa infrastruktury w tym zakresie, w tym

dostosowanie budynków do potrzeb działalności kulturalnej. Będzie to skutkowało większą ilością wspólnych gminnych wydarzeń i inicjatyw kulturalnych. Obserwacja działalności innych samorządów pokazuje, że im większe nakłady na kulturę tym większa liczba społeczności i zaangażowanie w rozwój obszaru oraz lepsze więzi społeczne;

- rozbudowa oferty oraz infrastruktury sportowej – poprzez powstanie różnego rodzaju obiektów i rozbudowę infrastruktury służącej rekreacji i sportowi, mieszkańcy będą mieli możliwość aktywnego wypoczynku na terenie gminy oraz rozwoju swoich umiejętności sportowych. Ważne w tym zakresie są także inwestycje w place zabaw dla dzieci, czy też siłownie na świeżym powietrzu. Inwestycje w sport są szansą na integrację mieszkańców i budowę spójności społecznej gminy. To także szansa na podniesienie walorów mieszkalnych obszaru. Rozbudowa infrastruktury sportowej przyczyni się do podniesienia komfortu życia mieszkańców;
- poprawa jakości usług z zakresu służby zdrowia, w szczególności poprzez zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych dla ośrodka zdrowia. Ważna jest również promocja i organizacja badań profilaktycznych wśród mieszkańców. Dostęp do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej to istotny element służący podniesieniu liczby mieszkańców gminy.
- promocja walorów mieszkalnych –kampania promocyjna skierowana zostanie przede wszystkim do mieszkańców Warszawy, ale również pobliskich ośrodków miejskich: Wołomin, Ząbki, Marki, Zielonka, Radzymin, Tłuszcz czy Kobyłka. Dzięki temu przedsięwzięciu, wiadomość o atrakcyjnych terenach do zamieszkania trafi do określonej, precyzyjnie dobranej grupy odbiorców. Bliskość Warszawy oraz bezpośrednie sąsiedztwo Obszaru Metropolitalnego Warszawy to aspekty, dzięki którym Poświętne może konkurować (głównie ceną gruntu) z innymi jednostkami pod względem atrakcyjności mieszkaniowej, stanowiąc dogodny „rynek” dla poszukujących mieszkań (w szczególności młodych małżeństw). Jednakże realna promocja walorów mieszkalnych będzie możliwa dopiero po 2020 roku w wyniku realizacji intensywnego programu inwestycji w infrastrukturę techniczną.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poświętne do roku 2020

Uchwała Nr XX/160/2017 Rady Gminy Poświętne z dnia 31 marca 2017 r.

Wyznaczane w nich kierunki zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania, mające wpływ na ochronę środowiska to m.in.:

- zakaz lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów uciążliwych, tj. powodujących przekroczenia ustalonych przepisami odrębnymi standardów jakości środowiska

ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez wskazanie terenów jej rozwoju, w pierwszej kolejności w granicach wykształconych już pasów i skupisk zabudowy lub w ich sąsiedztwie;

- wypełnianie wolnych enklaw w pasmach istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w celu odpowiedniego wykorzystania terenów już zurbanizowanych i stworzenia większej ich zwartości przestrzennej;
- wyposażanie terenów zabudowy mieszkaniowej co najmniej w sieci elektroenergetyczne i wodociągowe, a strefy koncentracji zabudowy mieszkaniowej - także w sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- propagowanie odnawialnych źródeł energii, z wyłączeniem energii produkowanej z wiatru;
- rekomendowanie stopniowego ograniczania wykorzystywania węgla kamiennego jako głównego nośnika energii cieplnej stosowanego do ogrzewania budynków mieszkalnych.

Dokument wskazuje na dwa istotne obszary działań w zakresie ochrony środowiska:

- 1) Gospodarka wodno-ściekowa w obszarze której, planuje się:
 - Zapewnienie dostępu do czystej wody dla mieszkańców gminy,
 - Poprawa jakości wód podziemnych i powierzchniowych,
- 2) Ochrona klimatu i jakości powietrza, z działaniami obejmującymi:
 - Zmniejszenie rocznej emisji gazów cieplarnianych,
 - Zmniejszenie rocznego zużycia energii elektrycznej na oświetlenie uliczne,

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Poświętne

Uchwała Nr XII/92/2016 Rady Gminy Poświętne z dnia 14 marca 2016

Planowane działania krótko i długoterminowe Gminy Poświętne:

- termomodernizację Ośrodka Zdrowia,
- modernizacja instalacji centralnego ogrzewania w budynku Zespołu Szkół w Poświętne - poprawa energooszczędności budynku, polepszenie warunków nauczania dzieci i młodzieży,
- termomodernizacja obiektów mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy w ramach Programu RYŚ,
- montaż OZE w ramach Programu PROSUMENT na budynkach mieszkalnych na terenie Gminy,
- inwestycje przedsiębiorców z terenu Gminy realizowane w oparciu o program priorytetowy Poprawa efektywności energetycznej – Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach,

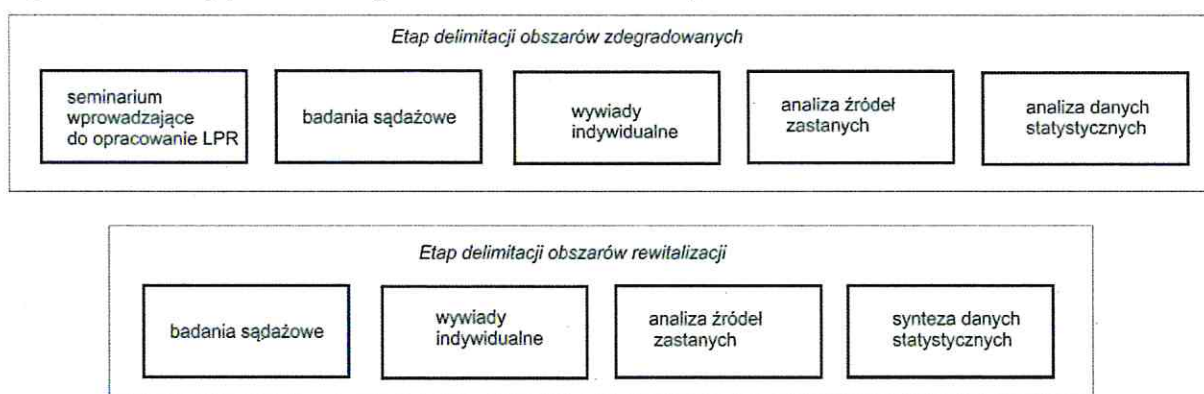
- modernizacja istniejące drogi gminnej,
- modernizację oświetlenia ulicznego w miejscowości Poświętne,
- współpraca z mieszkańcami oraz przedsiębiorcami działającymi na terenie Gminy,
- współpraca polegająca na prowadzeniu kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie efektywności energetycznej oraz zrównoważonego rozwoju.

3. PROCES DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. Wprowadzenie

Niniejsza diagnoza stanowi kompleksowy opis sytuacji obszarów kryzysowych w gminie Poświętne przygotowanej w ramach opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Poświętne na lata 2016-2023. Celem diagnozy było określenie obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji. Całość diagnozy zwieńczona jest podsumowaniem będącym przedstawieniem najważniejszych wniosków dotyczących wskazanych obszarów rewitalizacji.

Rysunek 1. Etapy delimitacji obszarów rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Obszary zdegradowane zostały wyznaczone w sposób obiektywny na podstawie zróżnicowanych narzędzi, metod i technik badawczych.

Podstawą do analizy były dane statystyczne uzyskane z ogólnodostępnych źródeł takich jak Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane agregowane przez różne referatu Urzędu Gminy, jednostki gminne (m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej, oraz instytucję poza gminne (Policja, Powiatowy Urząd Praca). Zestaw wskaźników, na podstawie których dokonano wyboru obszarów zdegradowanych został ustalony przez ekspertów z członkami zespołu Roboczego ds. rewitalizacji powołanego przez Wójta Gminy. Za pomocą wskaźników dokonano oceny sytuacji społeczno-ekonomicznej wszystkich obszarów gminy. Pozwoliło to z jednej strony ocenić jej różnorodność a drugiej wskazać na najważniejsze zjawiska/problemy obejmujące społeczność gminy.

Kolejnym narzędziem badawczym służącym wyznaczeniu obszarów zdegradowanych była ankieta sondażowa. Ankieta była udostępniona on-line na stronie internetowej gminy oraz dystrybuowana w wersji papierowej wśród mieszkańców całej gminy.

Ważnym narzędziem badawczym były bezpośrednie spotkania warsztatowe z mieszkańcami gminy. Należy mieć na uwadze, iż funkcjonowanie społeczno-gospodarcze gminy, problemy jej mieszkańców i bariery rozwojowe mają bardzo złożoną strukturę. Przyczyna ich powstania i ewentualne skutki nie zawsze można zdiagnozować na podstawie danych statystycznych. Wiedzę na temat ogólnie panującej sytuacji w gminie posiadają lokalni liderzy, których poproszono o identyfikację najważniejszych problemów oraz próbę wskazania koncentracji tych problemów.

Kolejnym narzędziem służącym do wyznaczenia obszarów zdegradowanych była analiza dokumentów o charakterze planistycznym.

Dane z badań statystycznych oraz wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców, były prezentowane na czterech spotkaniach warsztatowych, na których spotkali się przedstawiciele różnych środowisk i instytucji. Podczas warsztatów dyskutowano o zaistniałych problemach, a także potencjałach rozwojowych obszarów.

W celu zdiagnozowania problemów natury funkcjonalno-przestrzennej zorganizowana została tzw. wizja lokalna (spacer badawczy), podczas której odwiedziono wszystkie wstępnie wybrane obszary, na których zdiagnozowano kryzys w sferze społecznej. Wyjście w teren pozwoliło na doprecyzowanie obszarów kryzysowych i wyznaczenie obszarów rewitalizacji poprzez wykazanie problemów w sferze funkcjonalnej, z jakimi zmagają się mieszkańcy obszarów.

Łącznie wszystkie wskazane działania pozwoliły na precyzyjne określenie obszarów zdegradowanych w Gminie oraz obszarów, które w pierwszej kolejności powinny zostać poddane rewitalizacji. Wnioski z przeprowadzonych badań i analiz przedstawiono poniżej.

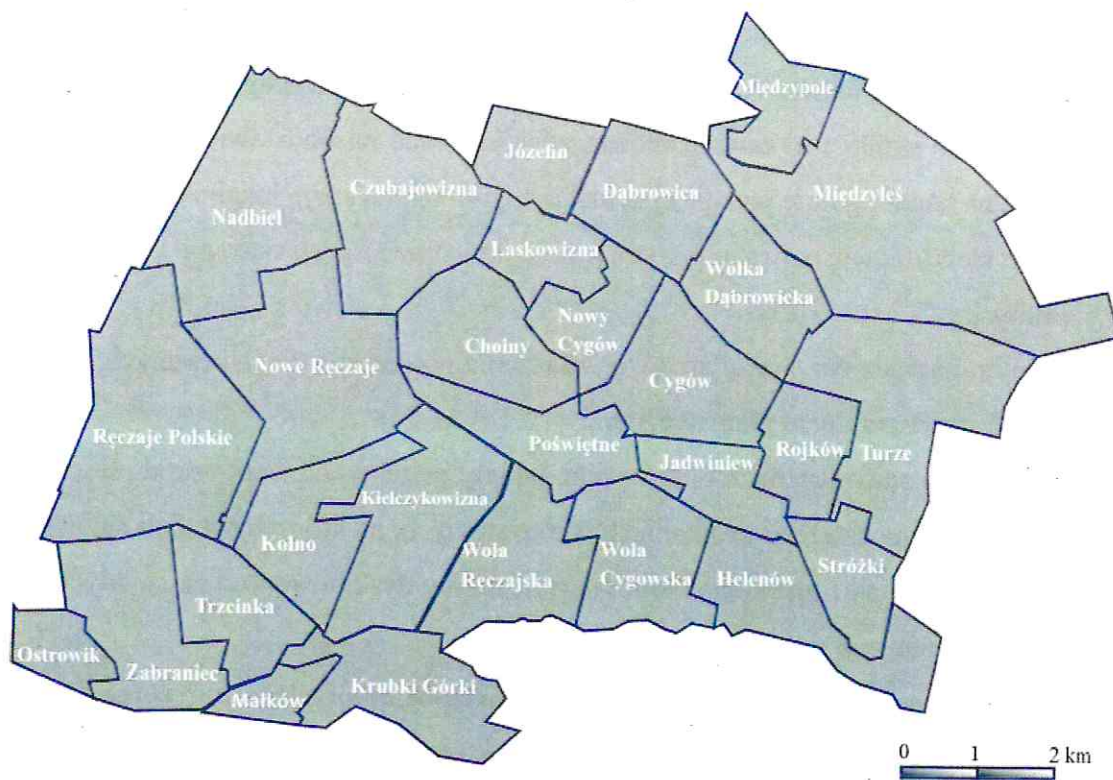
3.2. Wybór obszaru kryzysowego

Gmina Poświętne położona jest w województwie mazowieckim i stanowi jedną z 12 gmin powiatu wołomińskiego. Gminę tworzy 28 sołectw o łącznej powierzchni 10 395 ha², a zamieszkuje ją 6 154 osób. Główną miejscowością gminy jest Poświętne, w którym skupiają się większe obiekty usługowe zlokalizowane w jej centralnej części, wzdłuż krzyżujących się dróg powiatowych.

Gmina Poświętne graniczy z gminami: Strachówka, Tuszcz, Klembów, Wołomin, Zielonka, Stanisławów (powiat miński).

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano początkowo zestawienia danych obrazujących sytuację społeczną poszczególnych sołectw, które poddano później analizie.

Rysunek 2. Podział Gminy Poświętne na obszary badawcze - sołectwa

Źródło: opracowanie własne

Dla oceny zjawisk kryzysowych posłużono się następującymi wskaźnikami:

Tabela 1. Wskaźniki służące wyborowi obszaru kryzysowego

Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna
<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 uczniów w roku 2015; Zmiana liczby uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów; Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015; Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w roku 2015; Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w latach 2013-2015; Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2015; Udział trwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w 2015 w roku 2015; Zmiana liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2013/2015; 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców; Zmiana liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> Występowanie azbestu; Udział odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie odpadów.

<ul style="list-style-type: none"> • Frekwencja na zebraniach sołeckich; • Występowanie przemocy domowej; 		
---	--	--

Źródło: opracowanie własne

Przy wyborze wskaźników kierowano się między innymi ich dostępnością i łatwością mierzenia, ważną w procedurach monitorowania realizacji programu. Jest to szczególnie ważne w takich małych gminach jak Poświętne, które mają ograniczoną liczbę urzędników.

Zgodnie z wymaganiami obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie gminy nie może przekraczać 20% jej obszaru i nie może być zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby mieszkańców.

3.2.1. Sfera społeczna

Proces rewitalizacji służy odnowieniu społecznego potencjału obszarów wiejskich. Kluczowa jest sfera społeczna, która powinna stanowić główne pole zmian związanych z rewitalizacją. Najpierw jednak konieczne jest przeprowadzenie pogłębionej analizy istniejącej sytuacji. W tym celu szczegółowej analizie poddano dane dotyczące bezpośrednio mieszkańców gminy. Szczególnie skupiono się na następujących aspektach: demografia, edukacja, aktywność społeczna, bezrobocie, pomoc społeczna i bezpieczeństwo. Analiza ma na celu rozpoznanie sposobu życia mieszkańców, identyfikację problemów, z którymi się borykają, oraz wykazanie dysfunkcji w funkcjonowaniu w danej przestrzeni.

Demografia

Tabela 2. Liczba ludności w sołectwach w gminie Poświętne

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców 2013	Liczba mieszkańców 2015	Udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2013	Udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2015	Zmiana liczby ludności w %
1.	Choiny	208	214	3,56	3,56	2,88
2.	Cygów	324	331	5,55	5,51	2,16
3.	Czubajowizna	148	148	2,54	2,46	0,00
4.	Dąbrowica	208	211	3,56	3,51	1,44
5.	Helenów	54	55	0,93	0,92	1,85
6.	Jadwiniew	197	199	3,38	3,31	1,02
7.	Józefin	78	74	1,34	1,23	-5,13
8.	Kielczykowizna	53	54	0,91	0,90	1,89
9.	Kolno	114	116	1,95	1,93	1,75
10.	Krubki Górki	161	164	2,76	2,73	1,86
11.	Laskowizna	94	96	1,61	1,60	2,13
12.	Małków	79	79	1,35	1,32	0,00
13.	Międzyleś	581	596	9,96	9,92	2,58
14.	Międzipole	166	172	2,84	2,86	3,61
15.	Nadbiel	131	133	2,24	2,21	1,53
16.	Nowe Ręczaje	353	368	6,05	6,13	4,25

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

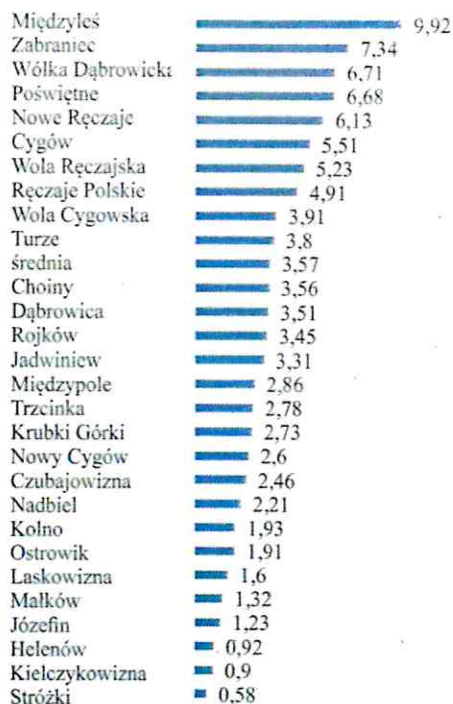
17.	Nowy Cygów	158	156	2,71	2,60	-1,27
18.	Ostrowik	107	115	1,83	1,91	7,48
19.	Poświętne	383	401	6,56	6,68	4,70
20.	Ręczaje Polskie	284	295	4,87	4,91	3,87
21.	Rojków	203	207	3,48	3,45	1,97
22.	Stróżki	35	35	0,60	0,58	0,00
23.	Turze	221	228	3,79	3,80	3,17
24.	Trzcinka	150	167	2,57	2,78	11,33
25.	Wola Cygowska	225	235	3,86	3,91	4,44
26.	Wola Ręczajska	305	314	5,23	5,23	2,95
27.	Wólka Dąbrowicka	389	403	6,67	6,71	3,60
28.	Zabraniec	427	441	7,32	7,34	3,28
29.	Razem/średnia	5836	6007	100,00	100,00	2,93

Źródło: Opracowanie własne

Według stanu na koniec 2015 r. gminę Poświętne zamieszkiwało 6007 osób. W gminie występują sołectwa o bardzo różnej liczbie ludności. Najwyższy udział liczby mieszkańców jest w Międzyzlesiu i Zabrancu. Osiem sołectw jest powyżej średniej gminy, należą do nich: Cygów, Nowe Ręczaje, Międzyzlesie, Poświętne, Wola Ręczajska, Wólka Dąbrowicka i Zabraniec. Największy udział mieszkańców sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2015 miał miejsce z miejscowości Międzyzlesie – 9,92%. Wynika to z faktu, że Międzyzlesie jest jedną z najstarszych miejscowości w gminie o dawnych tradycjach osadniczych. Jest także sołectwem o największej powierzchni. W 7 miejscowościach udział mieszkańców sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2015 wynosił powyżej 5%. Najmniejszy udział był w sołectwie Stróżki – 0,58%, Kielczykowizna – 0,9% oraz Helenów – 0,92%.

W całej gminie w latach 2013-2015 liczba ludności wzrosła o 2,39%. Zmiana % liczby ludności jest różna w zależności od sołectwa. Najwięcej ludności ubyło w Józefinie, bo aż 5,13% (4 osoby). Wartość ujemną widać także w Nowym Cygowie (zmniejszenie liczby mieszkańców o 2 osoby). Są też sołectwa o dużym wzroście liczby mieszkańców. W Trzcinie liczba mieszkańców wzrosła o blisko 11% (w ciągu dwóch lat przybyło 17 mieszkańców), zaś w Ostrowiku o blisko 8%. Zmiany w wartościach bezwzględnych obejmowały, w większości sołectw obejmowały kilka osób i miały charakter zmian naturalnych.

Rysunek 3. Udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w roku 2015

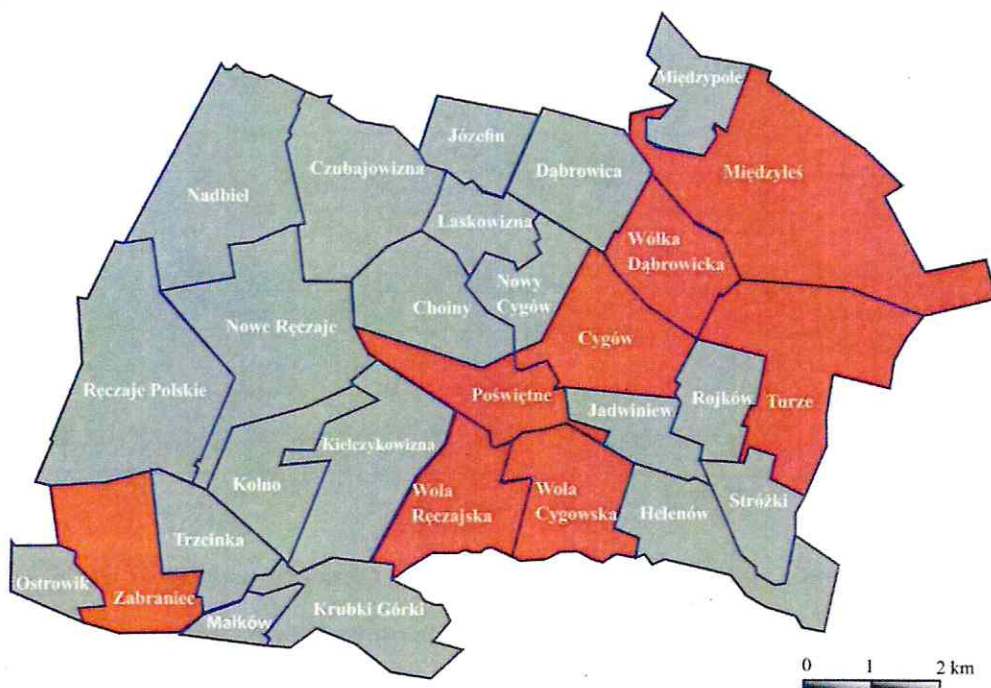

Rysunek 4. Zmiana liczby ludności w % w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5. Udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w roku 2015

Legenda: Sołectwa ze względu udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2015
 sołectwa poniżej średniej Średnia 2,93
 sołectwa powyżej średniej

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Demografia struktura wieku w roku 2015

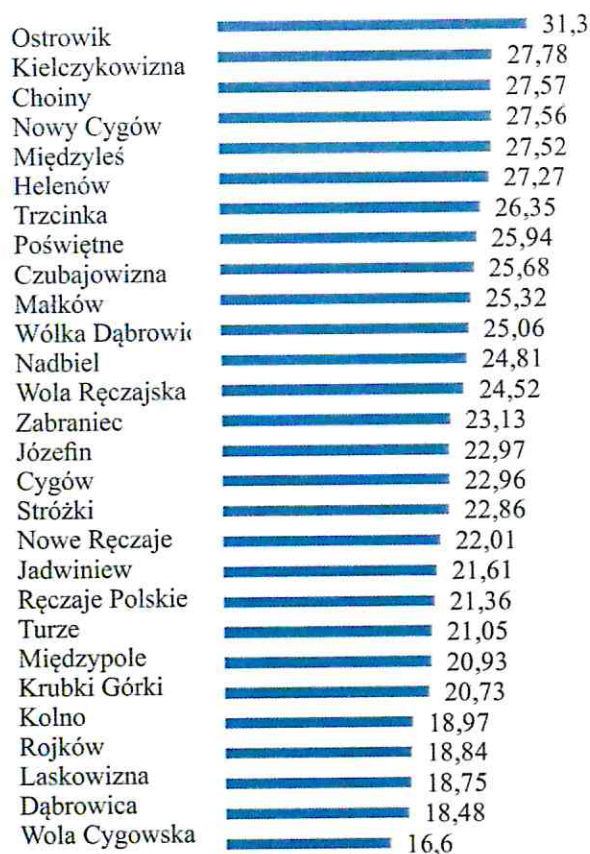
Sołectwo	Liczba osób wieku przedprodukcyjnym w 2015	Liczba osób wieku produkcyjnym w 2015	Liczba osób wieku poprodukcyjnym w 2015	Liczba osób w sołectwie w 2015	Udział w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców w 2015	Udział w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców w 2015	Udział w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców w 2015
Choiny	59	125	30	214	27,57	58,41	14,02
Cygów	76	212	43	331	22,96	64,05	12,99
Czubajowizna	38	92	18	148	25,68	62,16	12,16
Dąbrowica	39	124	48	211	18,48	58,77	22,75
Helenów	15	30	10	55	27,27	54,55	18,18
Jadwiniew	43	134	22	199	21,61	67,34	11,06
Józefin	17	47	10	74	22,97	63,51	13,51
Kielczykowizna	15	27	12	54	27,78	50,00	22,22
Kolno	22	68	26	116	18,97	58,62	22,41
Krubki Górki	34	96	34	164	20,73	58,54	20,73
Laskowizna	18	66	12	96	18,75	68,75	12,50
Małków	20	45	14	79	25,32	56,96	17,72
Międzyleś	164	356	76	596	27,52	59,73	12,75
Międzypole	36	116	20	172	20,93	67,44	11,63
Nadbiel	33	78	22	133	24,81	58,65	16,54
Nowe Ręczaje	81	230	57	368	22,01	62,50	15,49
Nowy Cygów	43	94	19	156	27,56	60,26	12,18
Ostrowik	36	65	14	115	31,30	56,52	12,17
Poświętne	104	247	50	401	25,94	61,60	12,47
Ręczaje Polskie	63	194	38	295	21,36	65,76	12,88
Rojków	39	128	40	207	18,84	61,84	19,32
Stróżki	8	21	6	35	22,86	60,00	17,14
Trzcinka	44	97	26	167	26,35	58,08	15,57
Turze	48	141	39	228	21,05	61,84	17,11
Wola Cygowska	39	156	40	235	16,60	66,38	17,02
Wola Ręczajska	77	180	57	314	24,52	57,32	18,15
Wólka Dąbrowicka	101	246	56	403	25,06	61,04	13,90
Zabraniec	102	264	75	441	23,13	59,86	17,01
	1414	3679	914	6007	23,54	61,25	15,22

Źródło: Opracowanie własne

Ogólnie w całej gminie Poświętne w 2016 roku zamieszkiwało 6007 osób, z czego ponad 61% to osoby w wieku produkcyjnym. W wieku przedprodukcyjnym w 2015 roku było zaś 23,5%, co oznacza, że osób starszych było w gminie ok 15%. Gmina Poświętne posiada zatem znakomity kapitał ludzki. Najliczniejszą miejscowością w gminie jest Międzyleś – 596 osób, z czego osoby starsze stanowiły w 2015 roku 12,75%. Drugą miejscowością co do liczebności osób jest

Zabraniec – w 2015 roku zamieszkiwało tam 441 osoby, z czego osób starszych (wiek poprodukcyjny) było 17%. Najmniejszymi sołectwami w gminie są Stróżki i Kielczykowizna – łącznie w 2015 roku mieszkało tam 89 osób, z czego większość stanowiły osoby młode i w wieku produkcyjnym.

Rysunek 6. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w roku 2015

Rysunek 7. Udział ludności w wieku produkcyjnym w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

W roku 2015 najwięcej młodych osób (w wieku przedprodukcyjnym) zamieszkiwało w Ostrowiku – 31,3% w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W 11 sołectwach udział w wieku przedprodukcyjnym na 100 mieszkańców w 2015 wynosił powyżej 25%. Zdecydowana przewagę stanowią w gminie osoby w wieku produkcyjnym. W każdej miejscowości liczba takich osób wynosiła w 2015 roku ponad 50%. Największy udział w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców w 2015 był w sołectwie Laskowizna – 68,75.

Rysunek 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią w gminie najmniejszą grupę mieszkańców. Największy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w 2015 był w miejscowości Dąbrowica – 22,75%. W czterech sołectwach udział ludności w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób wynosił ponad 20%. Najmniejszy był natomiast w sołectwie Jadwiniew – 11,06%. Biorąc pod uwagę różnicę pomiędzy sołectwami wynikającą z podziału demograficznego, trudno wyróżnić jakieś sołectwa w których podział między grupami wiekowymi jest zdecydowanie odbiegający od średniej dla gminy. Różnice pomiędzy sołectwami przedstawione w procentowym udziale różnych grup wiekowych w wartościach liczby mieszkańców obejmują kilka osób.

Pomoc społeczna

Najważniejszą instytucją świadczącą usługi z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Poświętne jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakres jego działalności obejmuje przede wszystkim:

- analizowanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie pomocy społecznej,
- przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przewidzianych przepisami prawa (finansowe, w naturze, usługach),
- opracowywanie planów dotyczących zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej oraz prowadzenie działalności zmierzającej do ich realizacji,

- współdziałanie i współpracę z innymi organizacjami i instytucjami zwłaszcza z samorządem gminnym,
- pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodowa, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej,
- prowadzenie spraw z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych oraz zaliczek alimentacyjnych.

Tabela 4. Pomoc społeczna w gminie Poświętne

L.p.	Sołectwo	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców		Udział osób z poszczególnych sołectw w całości w 2015	Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej 2013/2015
		2013	2015	2013	2015		
1.	Choiny	10	14	4,81	6,54	2,10	-1,73
2.	Cygów	23	31	7,10	9,37	4,64	-2,27
3.	Czubajowizna	19	27	12,84	18,24	4,04	-5,41
4.	Dąbrowica	13	9	6,25	4,27	1,35	1,98
5.	Helenów	11	5	20,37	9,09	0,75	11,28
6.	Jadwiniew	0	6	0,00	3,02	0,90	-3,02
7.	Józefin	14	1	17,95	1,35	0,15	16,60
8.	Kielczykowizna	4	4	7,55	7,41	0,60	0,14
9.	Kolno	26	22	22,81	18,97	3,29	3,84
10.	Krubki Górki	6	6	3,73	3,66	0,90	0,07
11.	Laskowizna	12	9	12,77	9,38	1,35	3,39
12.	Małków	16	26	20,25	32,91	3,89	-12,66
13.	Międzyłęś	127	131	21,86	21,98	19,61	-0,12
14.	Międzipole	18	9	10,84	5,23	1,35	5,61
15.	Nadbiel	13	21	9,92	15,79	3,14	-5,87
16.	Nowe Ręczaje	52	36	14,73	9,78	5,39	4,95
17.	Nowy Cygów	7	8	4,43	5,13	1,20	-0,70
18.	Ostrowik	13	8	12,15	6,96	1,20	5,19
19.	Poświętne	34	40	8,88	9,98	5,99	-1,10
20.	Ręczaje Polskie	39	31	13,73	10,51	4,64	3,22
21.	Rojków	27	7	13,30	3,38	1,05	9,92
22.	Stróżki	15	6	42,86	17,14	0,90	25,71
23.	Turze	44	40	19,91	17,54	5,99	2,37
24.	Trzcinka	13	25	8,67	14,97	3,74	-6,30
25.	Wola Cygowska	24	19	10,67	8,09	2,84	2,58
26.	Wola Ręczajska	37	23	12,13	7,32	3,44	4,81
27.	Wólka Dąbrowicka	85	75	21,85	18,61	11,23	3,24
28.	Zabraniec	60	29	14,05	6,58	4,34	7,48
29.	Razem/średnia	762	668	13,06	11,12	100,00	1,94

Źródło: Opracowanie własne

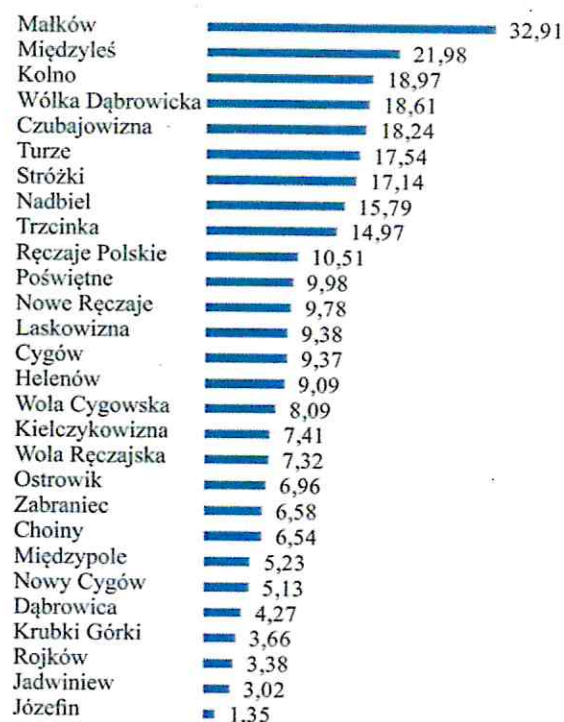
W 2015 roku z pomocy społecznej najwięcej korzystało osób z sołectwa Międzyzyleś - było ich 131 (co stanowi blisko 20% ogółu), w porównaniu z rokiem 2013 ich liczba wzrosła o 4. Dość liczna grupa osób korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku była także w Wólce Dąbrowickiej – 75 osób, co stanowiło ponad 11% ogółu. Na trzeciej pozycji znajdowało się Poświętne, w którym w roku 2015 było 40 świadczeniobiorców. Łącznie w całej gminie w 2015 roku korzystało z pomocy społecznej 668 mieszkańców, w porównaniu z rokiem 2013 liczba świadczeniobiorców spadła o 94 osoby.

Rysunek 9. Udział z poszczególnych sołectw w całości w roku 2015

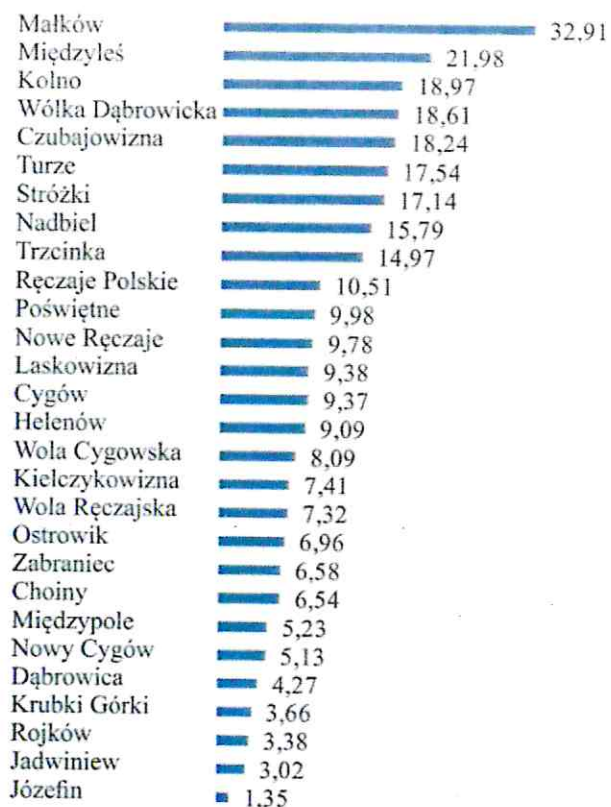
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015

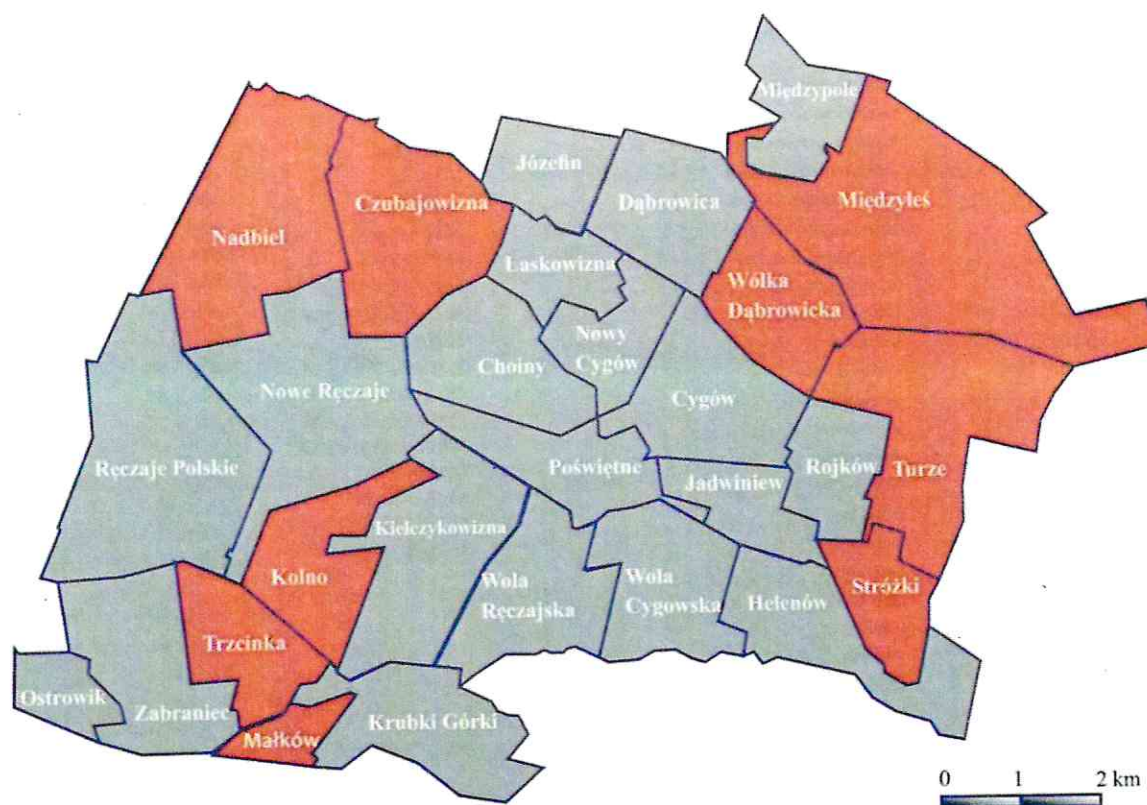
Rysunek 12. Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne

W przeliczeniu na 100 mieszkańców, najwięcej świadczeniobiorców w 2015 roku było w Małkowie - 32,91. Dość liczna grupa była także w sołectwie Międzyzyl – blisko 22. W 2015 roku 9 sołectw znajdowało się pod względem liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców, ponad średnią gminy, która wynosiła 11,12 osób. Najmniejsza liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców była w 2015 roku w Józefinie, Jadwiniewie, Rojkowie i w Krubkach Górki.

Rysunek 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015

Legenda: Sołectwa ze względu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców
sołectwa poniżej średniej Średnia 11,12 sołectwa powyżej średniej

Źródło: Opracowanie własne

Kolorem czerwonym zaznaczone zostały sołectwa, w których w 2015 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców, wynosiła ponad średnią gminy (tj. 11,12).

Pod względem zmiany liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w 2013 roku do 2015 roku, w większości sołectw liczba świadczeniobiorców zmniejszyła się. Najwięcej osób ubyło w sołectwie Stróżki – w 2013 było ich o 25,71% więcej niż w roku 2015. Dość duża różnica miała miejsce także w Józefinie – liczba korzystających osób spadła w 2015 roku o blisko 17%. W 10 sołectwach zwiększyła się natomiast liczba świadczeniobiorców. Największy przyrost był w 2015 roku w sołectwie Małków, gdzie liczba korzystających osób wzrosła o prawie 13%. Blisko 6% wzrost był również w Trzcinie, Nadbieli i Czubajowiznie. Na podobnym poziomie w porównaniu 2013 i 2015 roku znajduje się zaś Międzyzys i Krubki Górki.

Tabela 5. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo

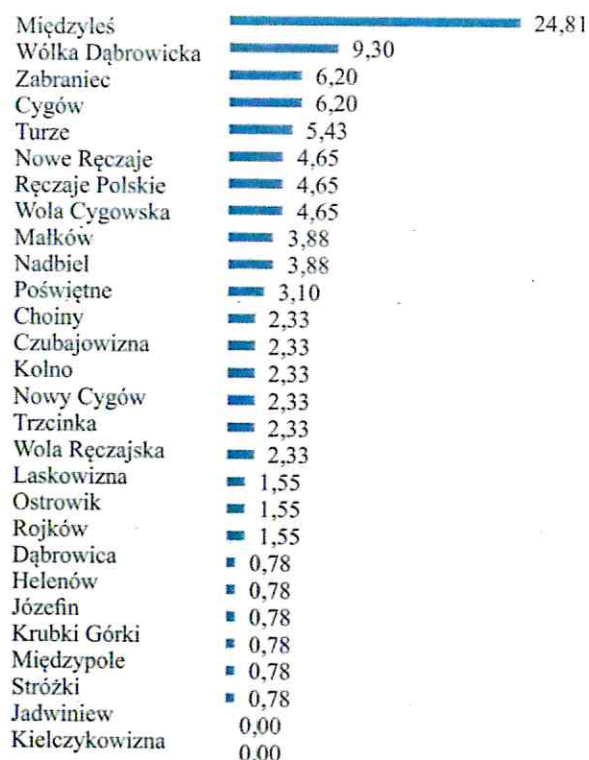
L.p.	Sołectwo	Liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej ze względu na ubóstwo		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej powodu ubóstwa na 100 mieszkańców		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie	Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w latach 2013-2015
		2013	2015	2013	2015		
1.	Choiny	3	3	1,44	1,40	2,33	-0,04
2.	Cygów	5	8	1,54	2,42	6,20	0,87
3.	Czubajowizna	4	3	2,70	2,03	2,33	-0,68
4.	Dąbrowica	2	1	0,96	0,47	0,78	-0,49
5.	Helenów	2	1	3,70	1,82	0,78	-1,89
6.	Józefin	1	1	1,28	1,35	0,78	0,07
7.	Jadwiniew	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Kielczykowizna	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Kolno	3	3	2,63	2,59	2,33	-0,05
10.	Krubki Górki	1	1	0,62	0,61	0,78	-0,01
11.	Laskowizna	0	2	0,00	2,08	1,55	2,08
12.	Małków	4	5	5,06	6,33	3,88	1,27
13.	Nadbiel	2	5	1,53	3,76	3,88	2,23
14.	Nowe Ręczaje	4	6	1,13	1,63	4,65	0,50
15.	Nowy Cygów	0	3	0,00	1,92	2,33	1,92
16.	Międzyleś	27	32	4,65	5,37	24,81	0,72
17.	Międzypole	3	1	1,81	0,58	0,78	-1,23
18.	Ostrowik	3	2	2,80	1,74	1,55	-1,06
19.	Poświętne	3	4	0,78	1,00	3,10	0,21
20.	Ręczaje Polskie	7	6	2,46	2,03	4,65	-0,43
21.	Rojków	3	2	1,48	0,97	1,55	-0,51
22.	Stróżki	0	1	0,00	2,86	0,78	2,86
23.	Turze	8	7	3,62	3,07	5,43	-0,55
24.	Trzcinka	1	3	0,67	1,80	2,33	1,13
25.	Wola Cygowska	4	6	1,78	2,55	4,65	0,78
26.	Wola Ręczajska	5	3	1,64	0,96	2,33	-0,68
27.	Wólka Dąbrowicka	10	12	2,57	2,98	9,30	0,41
28.	Zabraniec	11	8	2,58	1,81	6,20	-0,76
29.	Razem/średnia	116	129	1,99	2,15	100,00	0,16

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej ze względu na ubóstwo było w 2015 roku w sołectwie Międzyleś – 32 świadczeniobiorców (o 5 mniej niż w roku 2013). W Wólce Dąbrowickiej takich osób było w 2015 roku 12. W pozostałych sołectwach liczba korzystających osób jest poniżej 10. W dwóch sołectwach w 2015 roku nie było w ogóle osób,

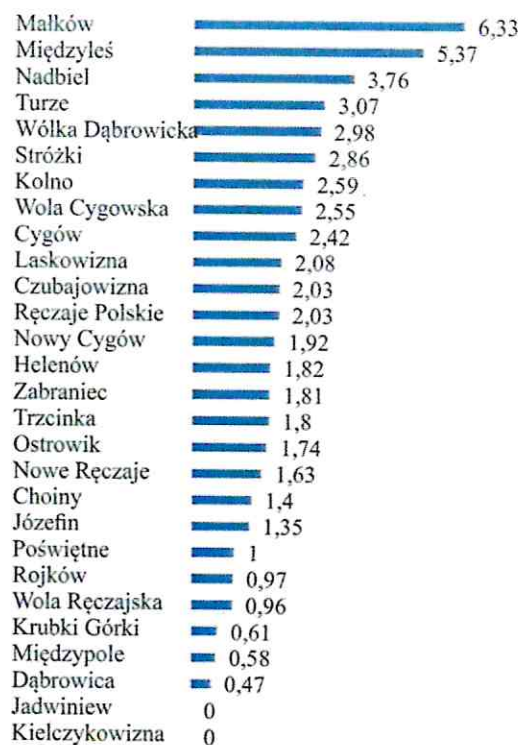
którym przyznano świadczenia pomocy społecznej ze względu na ubóstwo - w Jadwiniewie i Kielczykowiźnie. W skali całej gminy w 2015 roku było 129 osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej ze względu na ubóstwo. W porównaniu z rokiem 2013 liczba świadczeniobiorców w gminie spadła o 7 mieszkańców.

Rysunek 14. **Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie w roku 2015**

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 15. **Liczba osób korzystających z pomocy społecznej powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w roku 2015**

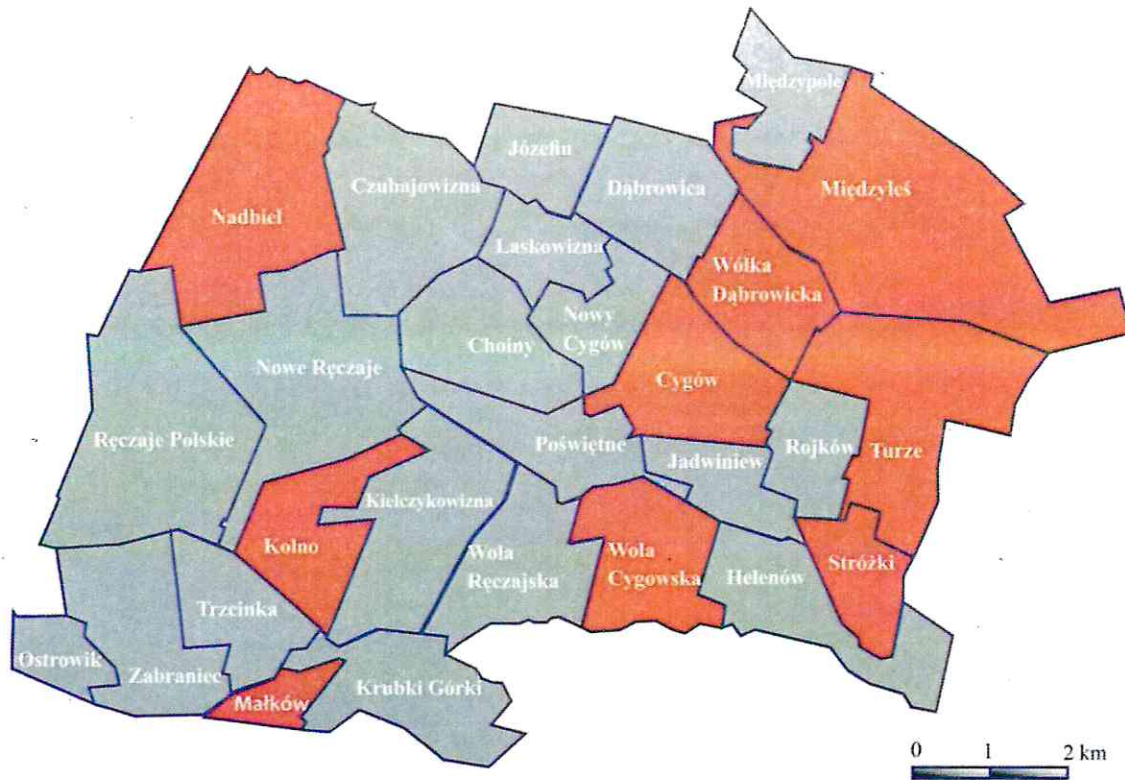

Źródło: Opracowanie własne

W roku 2015 w skali całej gminy najwięcej świadczeniobiorców było z miejscowości Międzyzleś, stanowili oni blisko 25% ogółu. Blisko 10% ogółu było z sołectwa Wólka Dąbrowicka. W 23 sołectwach udział osób korzystających z pomocy społecznej w porównaniu do całej gminy wynosił poniżej 5%, zaś w 8 sołectwach udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie wynosił poniżej 1%.

W przeliczeniu na 100 mieszkańców, najwięcej świadczeniobiorców z pomocy społecznej było w 2015 roku w sołectwie Malków i Międzyzleś. Pozostałe miejscowości wynosiły poniżej 5 osób w przeliczeniu na 100. W Jadwiniewie i Kielczykowiźnie nie było osób korzystających ze świadczeń.

Rysunek 16. Liczba osób korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w roku 2015

Legenda: Sołectwa ze względu na liczbę osób korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w 2015

Sołectwa poniżej średniej Średnia 2,15 Sołectwa powyżej średniej

Źródło: Opracowanie własne

W gminie Poświętne w 2015 roku było 9 sołectw, w których liczba osób korzystający z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wynosiła powyżej średniej gminy. Średnia gminy w 2015 wyniosła 2,15. W porównaniu z rokiem 2013 średnia liczba świadczeniobiorców w całej gminie na 100 mieszkańców, wzrosła o 0,16.

Rysunek 17. Różnica w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2013 - 2015

Źródło: Opracowanie własne

W przedstawionych danych wynika, że w 13 sołectwach w 2015 roku wzrosła liczba świadczeniobiorców w porównaniu z rokiem 2013. Największy wzrost świadczeniobiorców miał miejsce w Stróżkach – 2,86%. Ponad 2% wzrostu było też w Nadbieli i Laskowiznie. W 13 sołectwach liczba świadczeniobiorców w 2015 roku zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2013. Największy spadek, blisko 2% miał miejsce w Helenowie,

Charakterystycznym dla gminy jest, że najwięcej osób, które są klientami Ośrodka Pomocy Społecznej, zarówno pod względem ich liczby i udziału na 100 mieszkańców, są osoby zamieszkujące sołectwa o największej liczbie ludności. W małych sołectwach, zamieszkiwanych przez kilkadziesiąt osób to negatywne zjawisko jest na niższym poziomie. Wynika to z charakteru tych małych miejscowości zamieszkiwanych często przez rodziny wielopokoleniowe, których łączne dochody nie upoważniają do korzystania z pomocy społecznej. Jednocześnie są to miejscowości w których są silne więzi społeczne, znikome występowanie patologii (alkohol).

Tabela 6. Dożywianie w gminie Poświętne w 2015 roku

L.p.	Sołectwo	Liczba uczniów korzystających z dożywiania		Liczba uczniów w szkołach		Liczba uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów		Zmiana liczby uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów
		2013	2015	2013	2015	2013	2015	
1.	Choiny	0	2	27	27	0,00	7,41	7,41
2.	Cygów	4	11	38	43	10,53	25,58	15,05
3.	Czubajowizna	5	7	23	26	21,74	26,92	5,18
4.	Dąbrowica	0	0	18	14	0,00	0,00	0
5.	Helenów	2	3	8	6	25,00	50,00	25
7.	Jadwiniew	0	0	18	17	0,00	0,00	0
6.	Józefin	0	0	8	9	0,00	0,00	0
8.	Kielczykowizna	4	1	11	11	36,36	9,09	-27,27
9.	Kolno	5	7	14	16	35,71	43,75	8,04
10.	Krubki Górki	0	0	11	12	0,00	0,00	0
11.	Laskowizna	4	0	16	15	25,00	0,00	-25
12.	Małków	0	0	7	4	0,00	0,00	0
16.	Międzyzyleś	22	32	88	67	25,00	47,76	22,76
17.	Międzypole	2	2	18	12	11,11	16,67	5,56
13.	Nadbieł	1	2	6	8	16,67	25,00	8,33
14.	Nowe Ręczaje	14	15	42	47	33,33	31,91	-1,42
15.	Nowy Cygów	0	2	18	25	0,00	8,00	8
18.	Ostrowik	0	0	7	8	0,00	0,00	0
19.	Poświętne	10	11	56	53	17,86	20,75	2,89
20.	Ręczaje Polskie	4	6	29	29	13,79	20,69	6,9
21.	Rojków	4	4	17	16	23,53	25,00	1,47
22.	Stróżki	4	2	4	3	100,00	66,67	-33,33
23.	Turze	7	4	16	20	43,75	20,00	-23,75
24.	Trzcinka	0	0	13	17	0,00	0,00	0
25.	Wola Cygowska	1	0	12	10	8,33	0,00	-8,33
26.	Wola Ręczajska	9	7	42	39	21,43	17,95	-3,48
27.	Wólka Dąbrowicka	21	19	39	52	53,85	36,54	-17,31
28.	Zabraniec	17	14	62	43	27,42	32,56	5,14
29.	Razem/średnia	140	152	668	649	20,96	23,42	2,46

Źródło: Opracowanie własne

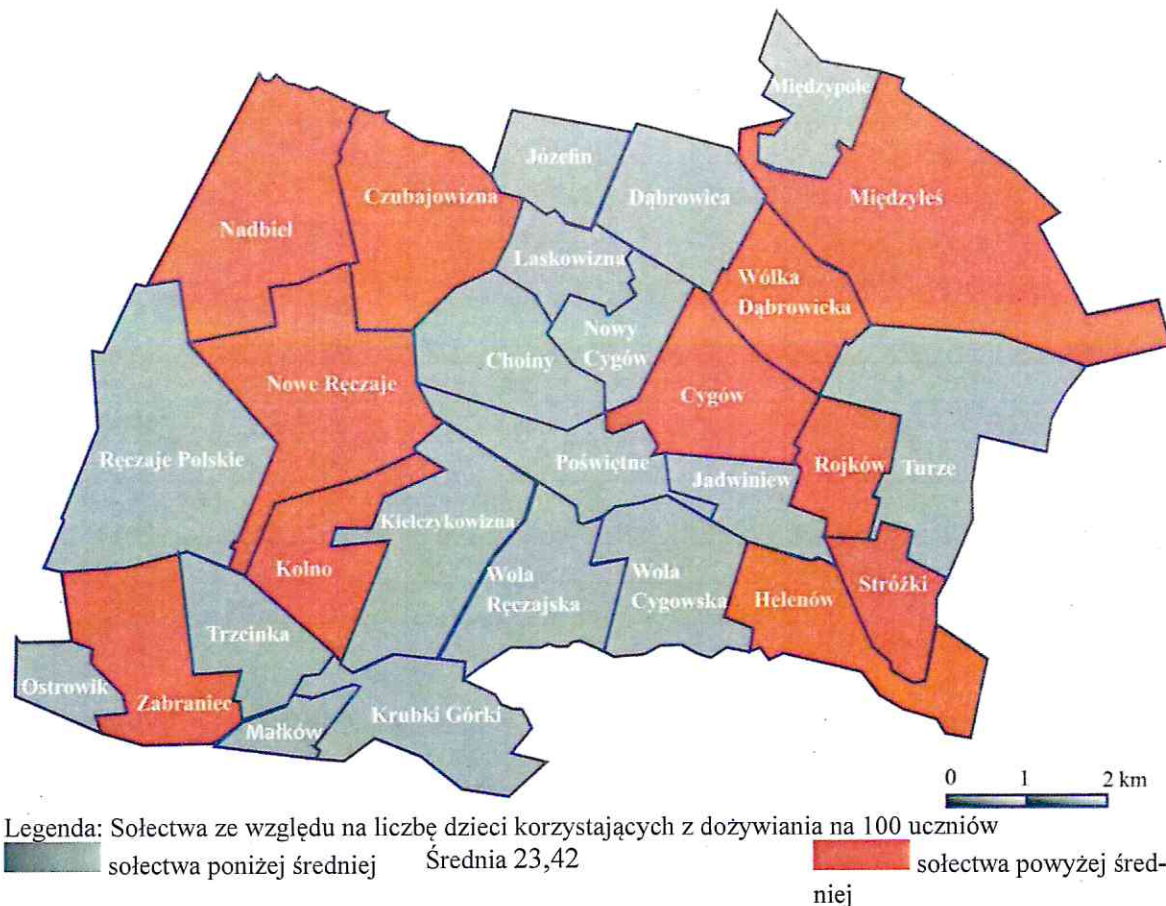
Rysunek 18. Liczba uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne

W 2015 roku najwięcej uczniów korzystających z dożywiania pochodziło z sołectwa Międzyzylę – 32 osoby, Wólka Dąbrowicka – 19 uczniów i Zabraniec – 14 uczniów. Biorąc jednak pod uwagę ogólną liczbę uczniów w danej miejscowości największy % korzystających uczniów z dożywiania był w miejscowości Stróżki. W 2013 roku na 4 uczniów wszyscy korzystali z dożywiania, a w roku 2015 na 3 uczniów, pomocą objętych było dwóch. W roku 2013 w całej gminie dożywianiem w szkołach objętych było 140 uczniów, dwa lata później ilość uczniów wzrosła o 15. Zdecydowana przewaga liczby uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów w 2015 roku jest widoczna w sołectwie Stróżki gdzie z dożywiania w przeliczeniu na 100 uczniów, korzystało aż 66,76%. Dość duży % występował także w Helenowie, gdzie korzystało w przeliczeniu na 100 uczniów 50%. Powyżej średniej gminy, która wynosi 23,42%, jest 11 sołectw, co stanowi blisko 40% ogółu. W 2015 roku w 9 sołectwach uczniowie nie korzystali z dożywiania w szkołach. Jest to zdeterminowane kilkoma czynnikami. Jednym z nich jest odległość od szkoły. Bliskość szkoły nie wymusza na uczniu korzystania z dowozu organizowanego przez gminne i bezpośrednie wyjście po lekcjach do domu. Są to także w miarę bogate sołectwa, w sposób minimalny korzystające także z innych form pomocy społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat w jednej połowie sołectw zwiększyła się liczb dzieci korzystających z dożywiania a w drugiej zwiększyła. W znacznym stopniu związane to było ze zmianą liczby uczniów uczęszczających do szkół z danego sołectwa.

Rysunek 19. Podział sołectw ze względu na liczbę dzieci korzystających z dożywiania na 100 uczniów w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Bezrobocie

Tabela 7. Bezrobocie w gminie Poświętne

Sołectwo	Bezrobotni		Długotrwale bezrobotni		Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców		Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział trwale bezrobotnych w liczby bezrobotnych w 2015	Liczba bezrobotnych w sołectwie w stosunku do całej gminy	Zmiana liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2013/2015
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015			
Choiny	12	8	4	5	5,77	3,74	9,76	6,40	62,50	2,79	-3,36
Cygów	26	23	16	16	8,02	6,95	13,07	10,85	69,57	8,01	-2,22
Czubajowizna	5	4	3	3	3,38	2,70	5,68	4,35	75,00	1,39	-1,33
Dąbrowica	14	3	7	2	6,73	1,42	11,20	2,42	66,67	1,05	-8,78
Helenów	2	2	0	0	3,70	3,64	6,67	6,67	0,00	0,70	0,00
Jadwiniew	9	8	2	3	4,57	4,02	6,92	5,97	37,50	2,79	-0,95
Józefin	5	2	2	1	6,41	2,70	11,11	4,26	50,00	0,70	-6,86
Kielczykowizna	1	6	0	4	1,89	11,11	4,00	22,22	66,67	2,09	18,22
Kolno	5	0	4	0	4,39	0,00	7,35	0,00	0,00	0,00	-7,35
Krubki Górki	3	6	3	6	1,86	3,66	3,06	6,25	100,00	2,09	3,19

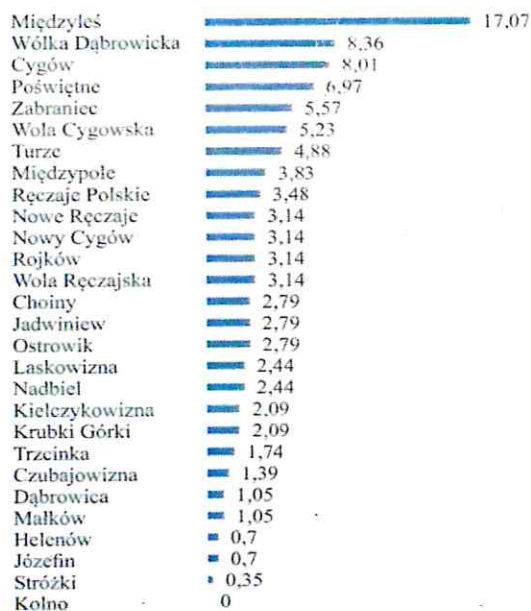
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Laskowizna	17	7	8	7	18,09	7,29	24,29	10,61	100,00	2,44	-13,68
Małków	5	3	1	3	6,33	3,80	11,36	6,67	100,00	1,05	-4,70
Międzyleś	71	49	42	28	54,20	36,84	19,89	13,76	57,14	17,07	-6,12
Międzipole	14	11	5	7	3,97	2,99	12,50	9,48	63,64	3,83	-3,02
Nadbiel	8	7	6	5	5,06	4,49	10,00	8,97	71,43	2,44	-1,03
Nowe Ręczaje	29	9	12	6	4,99	1,51	13,00	3,91	66,67	3,14	-9,09
Nowy Cygów	18	9	11	6	10,84	5,23	17,65	9,57	66,67	3,14	-8,07
Ostrowik	7	8	4	7	6,54	6,96	11,86	12,31	87,50	2,79	0,44
Poświętne	29	20	14	13	7,57	4,99	12,18	8,10	65,00	6,97	-4,09
Ręczaje Polskie	16	10	9	5	5,63	3,39	8,60	5,15	50,00	3,48	-3,45
Rojków	16	9	13	7	7,88	4,35	12,80	7,03	77,78	3,14	-5,77
Stróżki	0	1	0	0	0,00	2,86	0,00	4,76	0,00	0,35	4,76
Trzcinka	6	5	3	4	2,71	2,19	4,48	3,55	80,00	1,74	-0,93
Turze	18	14	8	9	12,00	8,38	20,22	14,43	64,29	4,88	-5,79
Wola Cygowska	18	15	8	11	8,00	6,38	12,08	9,62	73,33	5,23	-2,47
Wola Ręczajska	21	9	6	6	6,89	2,87	11,80	5,00	66,67	3,14	-6,80
Wólka Dąbrowicka	48	24	19	16	12,34	5,96	20,87	9,76	66,67	8,36	-11,11
Zabraniec	18	16	12	10	4,22	3,63	7,35	6,06	62,50	5,57	-1,29
Razem	441	288	222	190	7,56	4,79	12,34	7,83	65,97	100,35	-4,51

Źródło: Opracowanie własne

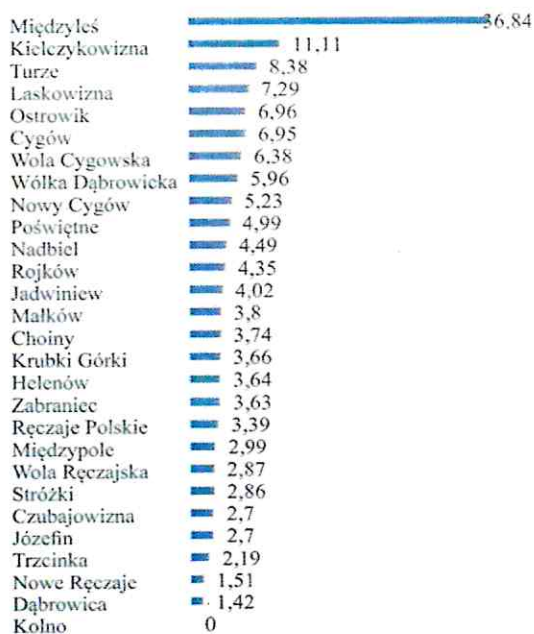
W 2015 roku najwięcej bezrobotnych było w sołectwie Międzyleś – 49 osób, co stanowiło ponad 17% bezrobotnych w całej gminie, z czego aż 28 było trwale bezrobotnych. Ponad 20 bezrobotnych było także w Cygowie i Wólce Dąbrowickiej. Tylko w jednym sołectwie w 2015 roku nie było w ogóle bezrobotnych. Pojedyncze osoby były bezrobotne w Stróżkach, Helenowie i Józefinie. W całej gminie w 2015 roku było 288 bezrobotnych, z czego 66% zaliczało się do trwale bezrobotnych - czyli ponad 12 miesięcy. W porównaniu z rokiem 2013 liczba bezrobotnych w gminie znacznie się zmniejszyła – w 2013 roku o 153 bezrobotnych więcej w gminie niż w roku 2015.

Rysunek 20. Podział bezrobotnych na sołectwa w roku 2015

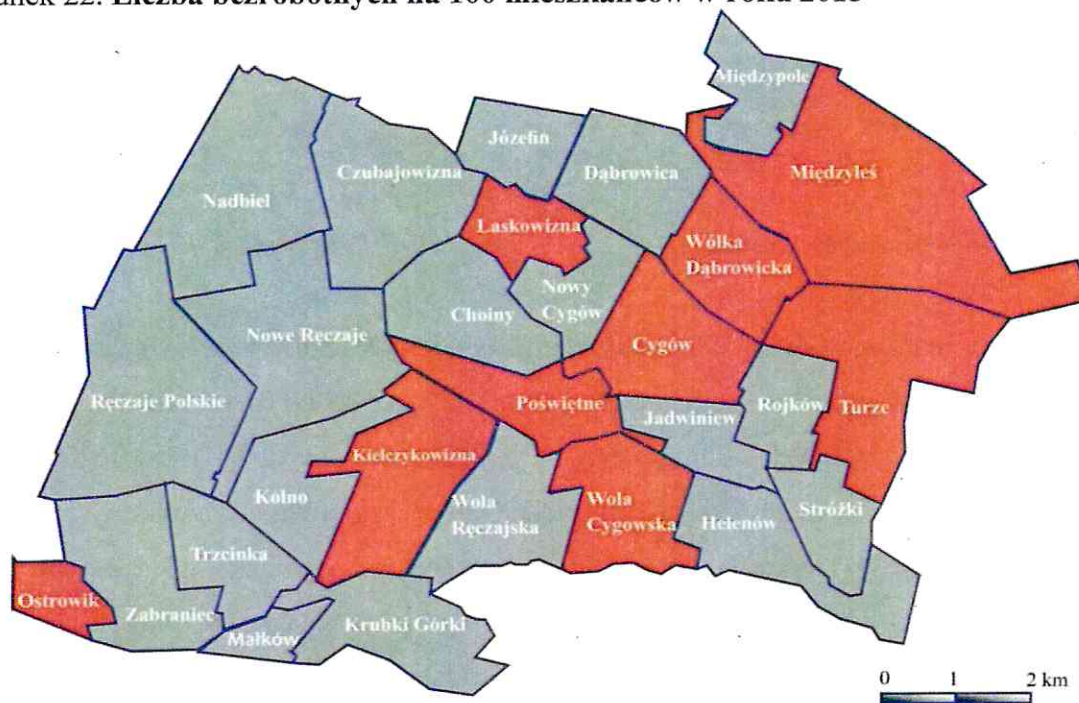
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 21. Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 22. Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w roku 2015

Legenda: Sołectwa ze względu na liczbę bezrobotnych na 100 mieszkańców w 2015

sołectwa poniżej średniej Średnia 7,83 sołectwa powyżej średniej

Źródło: Opracowanie własne

W gminie Poświętne w roku 2015 było 9 sołectw, w których liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców wynosiła powyżej średniej gminy (średnia gminy była 7,56). Zdecydowaną przewagę

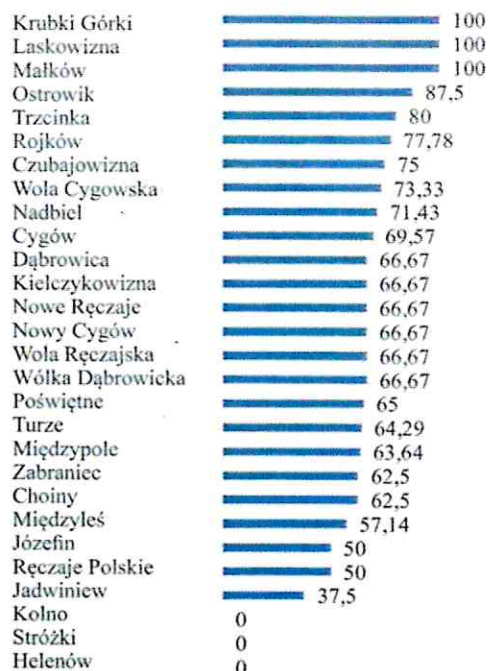
pod względem liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców miało w 2015 roku sołectwo Międzyzyleś, w którym było aż 36,84% takich osób. Ponad 11% było w miejscowości Kielczykowizna. W pozostałych liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców była poniżej 10%.

Rysunek 23. Zmiany liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 24. Liczba trwale bezrobotnych wśród bezrobotnych w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015 zmieniła się praktycznie w każdej miejscowości. Przyrost liczby bezrobotnych był tylko w 4 sołectwach. W pozostałych miejscowościach liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015 spadła. Największy przyrost bezrobotnych był w 2015 roku w miejscowości Kielczykowizna – 18,22%. Natomiast największy spadek był w miejscowości Laskowizna – ubyło blisko 14% bezrobotnych. W stosunku do całej gminy liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015 spadła o 4,51%. W trzech sołectwach: Krubki Górki, Laskowizna i Małków, liczba trwale bezrobotnych wśród bezrobotnych w roku 2015 wynosiła 100%, co oznacza, że wszystkie osoby z tych sołectw są zarejestrowane są jako bezrobotne ponad 12 miesięcy. W 6 sołectwach liczba trwale bezrobotnych wśród bezrobotnych w roku 2015 mieściła się w przedziale 70-90%. Tylko w 6 sołectwach liczba trwale bezrobotnych wśród bezrobotnych w roku 2015 nie przekraczała 50%, w tym w trzech nie było bezrobotnych.

Edukacja

W gminie Poświętne funkcjonuje 6 szkół podstawowych i jedno gimnazjum.

Tabela 8. Szkoły podstawowe w gminie

Szkoła podstawowa	Sołectwa znajdujące się w obwodzie szkoły
Szkoła Podstawowa im. Por. Stanisława Lecha w Poświętnem	Choiny, Cygów, Helenów, Jadwiniew, Józefin, Kielczykowizna, Krubki Górki, Laskowizna, Nowy Cygów, Poświętne, Wola Cygowska, Wola Ręczajska
Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Dobrzańskiego - "Hubala" w Zabzańcu	Małków, Ostrowik, Trzcinka, Zabraniec
Szkoła Podstawowa im. Świętego Jana Pawła II w Wólce Dąbrowickiej	Dąbrowica Wólka Dąbrowicka
Szkoła Podstawowa w Turzu	Rojków Stróżki Turze
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Międzyzlesiu	Międzyzlesie, Międzypole
Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Nowych Ręczajach	Czubajowizna, Kolno, Nadbiel, Nowe Ręczaje, Ręczaje Polskie

Źródło: Opracowanie własne

Gimnazja:

1.Publiczne Gimnazjum im. 1 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego "Warszawa" w Poświętnem

Tabela 9. Wyniki nauczania

Szkoły podstawowe	Liczba uczniów		Język polski		Matematyka		Średnia		Język obcy	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Szkoła Podstawowa im mjr H. Dobrzańskiego "Hubala" w Zabzańcu	10	13	62,4	69,2	44,0	50,4	53,4	60,1	67,1	72,8
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Międzyzlesiu	8	8	69,1	58,8	62,5	35,6	65,8	47,4	61,4	44,3
Szkoła Podstawowa im. por. St. Lecha w Poświętnem	19	24	63,9	69,6	58,2	53,3	61,2	61,6	69,4	61,8
Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Nowych Ręczajach	11	9	80,2	59,4	70,5 6	47,2	75,5	53,6	86,8	66,7
Szkoła Podstawowa w Turzu	7	6	75,7	69,2	65,0	61,7	70,4	65,5	71,7	75,8
Szkoła Podstawowa im. Świętego Jana Pawła II w Wólce Dąbrowickiej	-	8	-	72,5	-	64,4	-	68,8	-	64,6

Źródło: Opracowanie własne

Pomimo, iż w Szkole Podstawowej im. Świętego Jana Pawła II w Wólce Dąbrowickiej, do egzaminu końcowego przystąpiło w 2016 roku zaledwie 8 uczniów, wyniki tej placówki są najlepsze. Z języka polskiego szkoła osiągnęła 72,5 %, a z części matematycznej – 64,4%, co

daje średnią 68,8%. Trochę słabiej przedstawiają się w tej placówce wyniki egzaminacyjne z języka obcego (na 3 miejscu). Szkoła Podstawowa im. por. St. Lecha w Poświętnem ma największą liczbę uczniów, którzy podchodzili w 2016 roku do egzaminu końcowego. Pomimo to wyniki tej szkoły nie są zbyt wysokie. Średnia szkoły lokowała ją w 2016 roku na trzeciej pozycji. Zdecydowanie najslabsze wyniki końcowe były w Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Międzyzlesiu, która w 2016 roku osiągnęła średnią 47,4%. W większości placówek wyniki końcowe w 2016 roku były słabsze niż rok wcześniej.

Tabela 10. **Gimnazjum**

Rok	Język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Język obcy Podstawowy	Język angielski poszerzony	Język niemiecki podstawowy	Język rosyjski podstawowy
2014	59,3	57,0	38,2	46,3	59,9	32,6	37,5	50
2015	66,8	57,2	47,5	47,6	65,4	41,2	51,9	59,4
2016	67,6	54,5	43,6	46,8	62,5	42,1	52,0	62

Źródło: Opracowanie własne

Wyniki gimnazjalne z egzaminów końcowych w 2016 roku nie były zbyt wysokie. Najlepsze wyniki w 2016 były z języka polskiego – 67,6 (najwyższy wynik w przeciągu trzech lat). Najslabsze były zaś z języka angielskiego poszerzonego – 42,1, słabo wypadły także egzaminy z historii. Z języków obcych zdecydowanie najlepsze wyniki były z języka rosyjskiego.

Bezpieczeństwo

Ważnym czynnikiem określającym poziom bezpieczeństwa w gminie jest pokazanie występowania przemocy domowej.

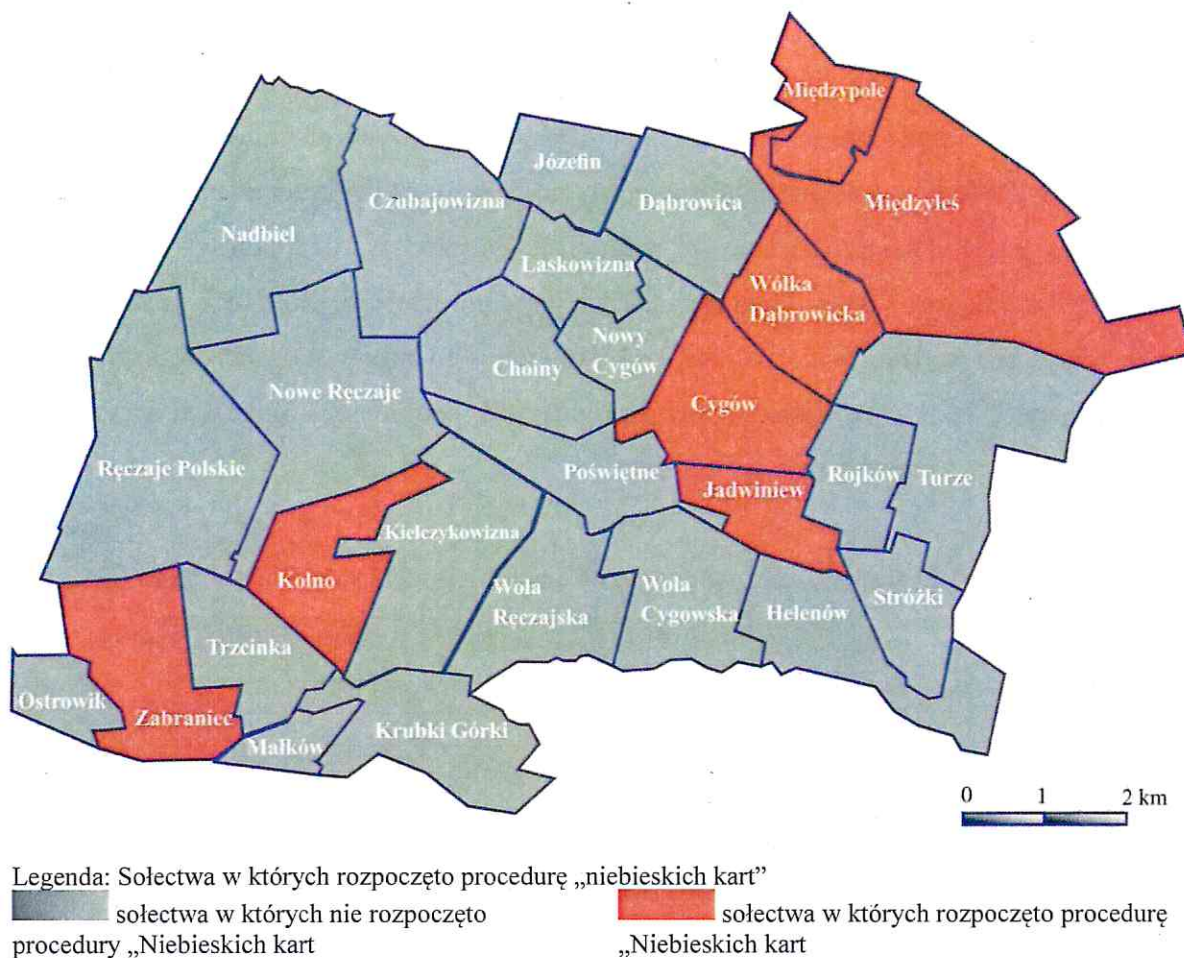
Tabela 11. **Niebieskie karty w gminie Poświętne**

l.p.	Miejscowości	Liczba założonych procedur niebieskich kart	
		2013	2015
1.	Choiny	0	0
2.	Cygów	2	1
3.	Czubajowizna	1	0
4.	Dąbrowica	0	0
5.	Helenów	0	0
6.	Józefin	0	0
7.	Jadwiniew	0	1
8.	Kielczykowizna	0	0
9.	Kolno	0	2
10.	Krubki Górki	1	0
11.	Laskowizna	0	0
12.	Małków	0	0
13.	Nadbiel	1	0
14.	Nowe Ręczaje	1	0

15.	Nowy Cygów	0	0
16.	Międzyleś	3	1
17.	Międzypole	0	2
18.	Ostrowik	1	0
19.	Poświętne	1	0
20.	Ręczaje Polskie	2	0
21.	Rojków	0	0
22.	Stróżki	0	0
23.	Turze	0	0
24.	Trzcinka	0	0
25.	Wola Cygowska	0	0
26.	Wola Ręczajska	0	0
27.	Wólka Dąbrowicka	1	2
28.	Zabraniec	2	1
29.	razem	16	10

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 25. Sołectwa, w których rozpoczęto procedurę „niebieskich kart” w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

W 2015 roku w gminie Poświętne założono łącznie 10 Niebieskich Kart, czyli w 10 rodzinach stwierdzono występowanie przemocy w rodzinie. W takich przypadkach rodzina jest następnie

objęta nadzorem dzielnicowego, jak też innych instytucji zajmujących się pomocą osobom poszkodowanym przemocą. W przypadku Niebieskich Kart bardzo duża rolę odgrywa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w którym znajduje się Zespół Interdyscyplinarny. W porównaniu z rokiem 2013 liczba Niebieskich Kart w 2015 spadła o 6. W 2015 roku Niebieskie Karty występowały w 7 sołectwach, w żadnym z nich nie było więcej niż 2.

Aktywność społeczna

Przejawem poziomu kapitału społecznego na danym terytorium jest liczba różnego typu organizacji społecznie użytecznych, czyli organizacji pożytku publicznego oraz fundacji, stowarzyszeń, itp. Na terenie gminy funkcjonuje 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Mają one siedzibę w sołectwach: Nowe Ręczaje, Poświętne, Ręczaje Polskie, Turz, Wola Raszowska, Zabraniec. Skupiają one aktywnych mieszkańców, nie tylko z sołectw w których mają siedzibę. Działają głównie na typowych dla OSP działaniach związanych z przygotowaniem się do realizacji zadań przeciwpożarowych obejmujące organizację szkoleń, ćwiczeń, obsługę sprzętu przeciwpożarowego. Brak organizacji pozarządowych działających w innych obszarach funkcjonowania społeczności lokalnej świadczy to o stosunkowo niskim poziomie kapitału społecznego. Z uwagi na niski kapitał społeczny do oceny aktywności społecznej wybrano wskaźnik oceniający udział mieszkańców w zebraniach sołeckich w 2015, podczas których dokonywano wyboru sołtysa i Rady Sołeckiej. Na terenach gmin wiejskich, takich jak Poświętne funkcja sołtys jest ważna. Ma on możliwość pobierania podatków oraz uczestniczy w sesjach rady gminy. Udział w wyborze sołtysa jako wskaźnik pomocniczy może być ważnym miernikiem lokalnego zaangażowania społeczności.

Tabela 12. Liczba osób uczestniczących na zebraniach sołeckich w roku 2015

L.p.	Sołectwo	% liczby mieszkańców
1.	Choiny	39,7
2.	Cygów	11,2
3.	Czubajowizna	33,3
4.	Dąbrowica	18,6
5.	Helenów	17,8
6.	Jadwiniew	14,3
7.	Józefin	28,3
8.	Kielczykowizna	14,3
9.	Kolno	40,4
10.	Krubki Górki	31,0
11.	Laskowizna	11,0
12.	Małków	39,7
13.	Międzyłeś	15,1
14.	Międzipole	35,7
15.	Nadbiel	29,0
16.	Nowe Ręczaje	20,2
17.	Nowy Cygów	23,2
18.	Ostrowik	18,8

Delimitacja obszaru zdegradowanego w oparciu o czynniki społeczne

Analiza wskaźników zaprezentowanych powyżej nie pozwala w sposób precyzyjny określić obszary o największej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Bardzo często wskaźniki wskazujące na obszary kryzysowe dotyczą obszaru badawczego o małej liczbie ludności. Na przykład zmniejszenie liczby mieszkańców w Józefinie o 4 osoby wskazuje, że w ujęciu procentowym nastąpił w tym sołectwie największy spadek liczby mieszkańców w całej gminie a wzrost liczby mieszkańców Międzyzlesia o 15 osób to zmiana tylko o 2,58%. W przypadku osób korzystających z pomocy społecznej: w liczącym 79 mieszkańców Małkowie i zamieszkałym przez 581 osób Międzyzlesiu około 20 % mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. W liczbach bezwzględnych w Małkowie było to 26 osób a w Międzyzlesiu 131. Ze względów społecznych interwencja w każde z sołectw w którym występują negatywne zjawiska społeczne jest ważna. Należy jednak uwzględnić możliwości finansowe gminy i związaną z nią efektywność ekonomiczną interwencji oraz możliwości organizacyjne w jej prowadzeniu. Podjęcie działań, których beneficjentem może być 131 osób przyniesie większe pozytywne skutki niż takich samych działań dla 26 osób. Dlatego szczegółowej analizie wskaźników poddano sołectwa w których w 2015 roku mieszkało więcej niż średnia liczba mieszkańców wyznaczona dla każdego z sołectw. Na terenie gminy Poświętne z 29 analizowanych sołectw 10 spełnia to kryterium. O tym, że właśnie w tych sołectwach w występuje najczęściej zjawisk kryzysowych wskazano w poniższej tabeli.

Tabela 13. **Udział sołectw o największej liczbie mieszkańców w koncentracji zjawisk kryzysowych**

Sołectwo	Liczba dzieci korzystających z dożywiania	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na	Liczba bezrobotnych	Liczba trwale bezrobotnych
Cygów	11	14	8	23	16
Międzyzleś	32	131	32	49	28
Nowe Ręczaje	15	36	6	9	6
Poświętne	11	40	4	20	13
Ręczaje Polskie	6	31	6	10	5
Turze	4	40	7	14	9
Wola Cygowska	0	19	6	15	11
Wola Ręczajska	7	20	3	9	6
Wólka Dąbrowicka	21	75	12	24	16
Zabraniec	14	29	8	16	10
Liczba osób w wybranych sołectwach	121	435	92	189	120
Liczba w całej gminie	152	668	129	288	190
Procent udziału	79,6	65,1	71,3	65,6	63,1

Źródło: Opracowanie własne

Dla wybranych w powyższy sposób obszarów badawczych określono występowanie w nich zjawisk kryzysowych, uwzględniając wskaźniki.

- Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 uczniów w roku 2015;
- Zmiana liczby uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów;
- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015;
- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w roku 2015;
- Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w latach 2013-2015;
- Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2015;
- Udział trwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych w roku 2015;
- Zmiana liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015;
- Frekwencja na zebraniach sołectkich;
- Występowanie przemocy domowa.

Występowanie zjawisk kryzysowych w wybranych obszarach badawczych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Udział sołectw o największej liczbie mieszkańców w koncentracji zjawisk kryzysowych

Sołectwo	Liczba dzieci korzystających z dożywiania 2015 na 100 uczniów	Zmiana liczby uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w	Udział trwale bezrobotnych w liczby bezrobotnych w 2015	Zmiana liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym 2013/2015	Frekwencja na zebraniach sołectkich	Przemoc domowa	Łączna Liczba Zjawisk Kryzysowych
Cygów	25,58	15,05	9,37	2,11	0,87	10,85	69,57	-2,22	11,2	występuje	8
Międzyleś	47,76	22,76	21,98	5,54	0,72	13,76	57,14	-6,12	15,1	występuje	8
Nowe Ręczaje	31,91	-1,42	9,78	1,63	0,50	8,10	65,00	-3,02	20,2		3
Poświętne	20,75	2,89	9,98	1,00	0,21	5,15	50,00	-4,09	5,2		3
Ręczaje Polskie	20,69	6,9	10,51	2,03	-0,43	14,43	64,29	-5,77	19,9		5
Turze	20,00	-23,75	17,54	3,07	-0,55	9,62	73,33	-5,79	28,1		3
Wola Cygowska	0,00	-8,33	8,09	2,55	0,78	5,00	66,67	-2,47	11,5		3
Wola Ręczajska	17,95	-3,48	7,32	0,96	-0,68	9,76	66,67	-6,80	17,6		2
Wólka Dąbrowicka	36,54	-17,31	18,61	2,98	0,41	6,06	62,50	-11,11	11,9	występuje	5
Zabraniec	32,56	5,14	6,58	1,81	-0,76	7,83	65,97	-1,29	8,8	występuje	6
średnia	23,42	2,46	11,12	2,15	0,16	10,85	69,57	-4,51	22,41		4,6

Źródło: Opracowanie własne

Dla każdego z wybranych sołectw odznaczone zjawiska kryzysowe, dla których określający je wskaźnik był gorszy niż średnia dla wszystkich sołectw z gminy. Następnie określono liczbę zjawisk kryzysowych występujących dla każdego sołectwa. Określono także średnia występowania zjawisk dla wszystkich obszarów, która wyniosła 4,6. Jako obszary kryzysowe wybrano sołectwa o koncentracji różnych zjawisk powyżej tej średniej. Analiza wskaźnikowa wykazała, że ze względu na występowania największej koncentracji kryzysowych zjawisk społecznych, jako sołectwa będące w kryzysie należy uznać:

- Cygów
- Międzyłes
- Wólka Dąbrowicka
- Zabraniec

Ważnym elementem wyboru obszarów kryzysowych ze względów społecznych była opinia mieszkańców wyrażano w ankiecie sondażowej. Na pytanie dotyczące problemów społecznych, które brzmiało „*Proszę wskazać miejsce w Gminie Poświętne, w których wg Pani/Pana występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym). Można zaznaczyć max 3*”, ankietowani wskazali, iż najwięcej negatywnych zjawisk społecznych występuje w miejscowości Międzyłes. Wskazało tak aż 80,3% badanych. Na drugim miejscu pojawiła się miejscowość Międzypole – 42,6%. W dalszej kolejności wymieniono Wólkę Dąbrowicką – 36%, Cygów – 24,2% i Zabraniec – 9,8%. Pozostałe miejscowości otrzymały 5% i mniej wskazań.

Tabela 15. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w sołectwach gminy Poświętne – wyniki badania ankietowego

Międzyłes	Międzypole	Wólka Dąbrowicka	Cygów	Zabraniec
80,3%	42,6%	36%	24,2%	9,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Opinia mieszkańców w znacznym stopniu pokrywa się z wynikami analizą danych statystycznych. Mieszkańcy wskazali także na sołectwo Międzypole, które ze względu na małą liczbę mieszkańców nie uwzględniano w analizie statystycznej.

3.2.2. Sfera poza społeczną

Na obszarze zdegradowanym oprócz występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych powinno występować co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- Gospodarczych;
- Środowiskowych;
- Przestrzenno-funkcjonalnych;
- Technicznych.

Dla oceny tych zjawisk wybrano analizę przedsiębiorczości mieszkańców gminy sołectw gminy, występowanie azbestu oraz poziom gospodarki odpadami.

Przedsiębiorczość mieszkańców

Gmina Poświętne jest gminą wiejską o charakterze rolniczym, a zatem ilość występujących podmiotów gospodarczych jest niższa w porównaniu z gminami miejskimi i miejsko-wiejskimi. Istotnym faktem jest systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy. W okresie 2013-2015 ilość podmiotów gospodarczych wzrosła z 283 do 313. Świadczy to o rosnącej przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy oraz o tym, że podmioty te są w stanie utrzymać się na lokalnym rynku, bez konieczności zamykania działalności gospodarczej.

Tabela 16. **Przedsiębiorczość mieszkańców gminy Poświętne**

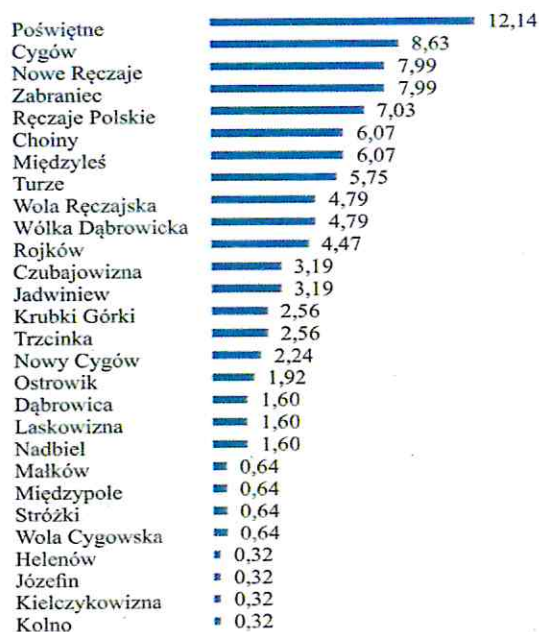
L.p.	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw		Liczba nowo złożonych przedsiębiorstw		Liczba zlikwidowanych przedsiębiorstw		Liczba przedsiębiorstw na 100 w 2013	Liczba przedsiębiorstw na 100 w 2015	Rozmieszczenie przedsiębiorstw w sołectwach	Zmiana liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców sołectwa
		2013	2015	2013	2015	2013	2015				
1.	Choiny	18	19	3	1	3	2	8,65	8,88	6,07	0,22
2.	Cygów	22	27	3	5	1	1	6,79	8,16	8,63	1,37
3.	Czubajowizna	9	10	1	1	0	0	6,08	6,76	3,19	0,68
4.	Dąbrowica	4	5	0	1	0	0	1,92	2,37	1,60	0,45
5.	Helenów	1	1	1	0	0	0	1,85	1,82	0,32	-0,03
6.	Józefin	1	1	0	0	0	0	0,51	0,50	0,32	-0,01
7.	Jadwiniew	9	10	0	1	2	1	11,54	13,51	3,19	1,98
8.	Kielczykowizna	1	1	0	0	0	0	1,89	1,85	0,32	-0,03
9.	Kolno	2	1	0	0	0	0	1,75	0,86	0,32	-0,89
10.	Krubki Górki	8	8	2	0	0	0	4,97	4,88	2,56	-0,09
11.	Laskowizna	5	5	2	0	1	0	5,32	5,21	1,60	-0,11
12.	Małków	2	2	2	0	0	0	2,53	2,53	0,64	0,00

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

13	Nadbiel	6	5	1	0	0	0	1,03	0,84	1,60	-0,19
14	Nowe Ręczaje	23	25	4	3	3	2	13,86	14,53	7,99	0,68
15	Nowy Cygów	7	7	1	1	1	1	5,34	5,26	2,24	-0,08
16	Międzyłes	18	19	0	1	2	1	5,10	5,16	6,07	0,06
17	Między- pole	0	2	0	2	0	0	0,00	1,28	0,64	1,28
18	Ostrowik	5	6	1	1	1	1	4,67	5,22	1,92	0,54
19	Poświętne	33	38	4	5	4	5	8,62	9,48	12,14	0,86
20	Ręczaje Polskie	19	22	3	3	3	3	6,69	7,46	7,03	0,77
21	Rojków	12	14	3	1	0	1	5,91	6,76	4,47	0,85
22	Stróżki	1	2	0	1	0	0	2,86	5,71	0,64	2,86
23	Turze	16	18	2	2	1	2	7,24	7,89	5,75	0,65
24	Trzcinka	8	8	1	1	1	1	5,33	4,79	2,56	-0,54
25	Wola Cy- gowska	5	2	0	1	1	2	2,22	0,85	0,64	-1,37
26	Wola Rę- czajska	13	15	2	2	2	3	4,26	4,78	4,79	0,51
27	Wólka Dąbro- wicka	13	15	4	2	3	2	3,36	3,72	4,79	0,36
28	Zabraniec	22	25	2	2	2	4	5,15	5,67	7,99	0,52
	Ra- zem/śred- nia	283	313	42	37	31	32	4,85	5,21	100,00	0,36

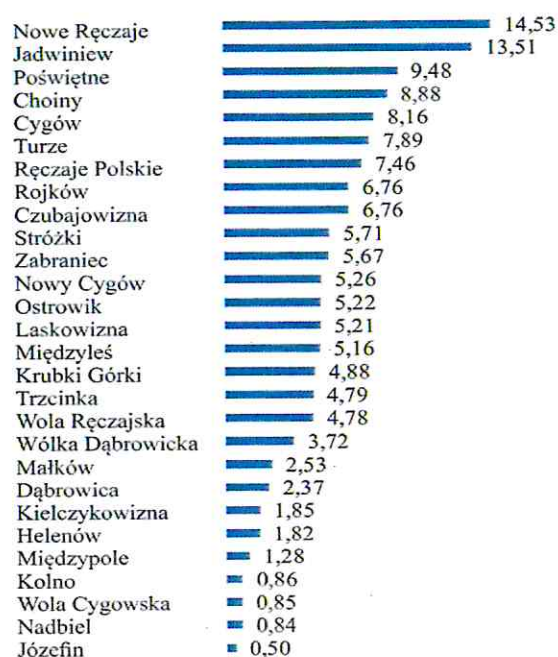
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 27. Rozmieszczenie przedsiębiorstw w sołectwach w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

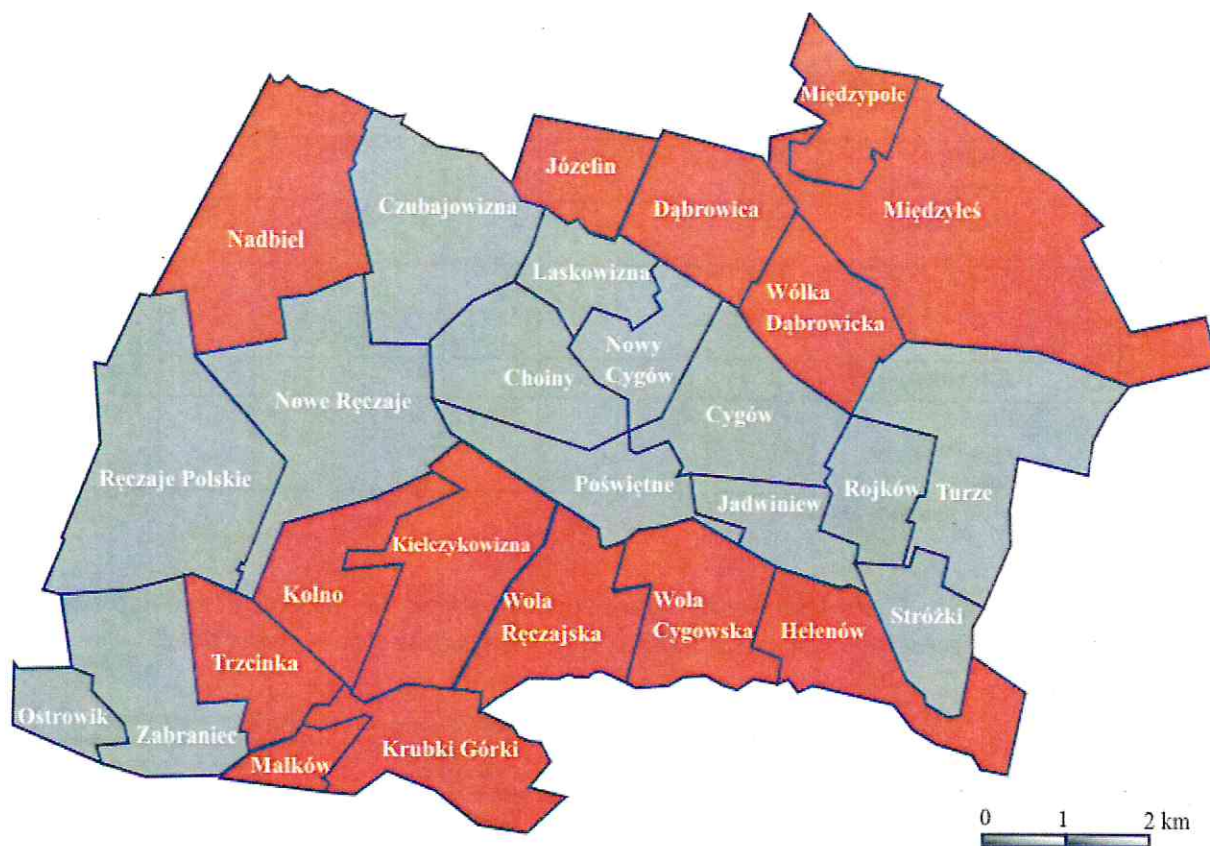
Rysunek 28. Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Największa liczba przedsiębiorstw w wartościach bezwzględnych jest zarejestrowana w sołectwach Poświętne, Cygów i Nowe Ręczaje. Najmniejsza w sołectwach Kolno i Kielczakowizna. Biorąc pod uwagę liczbę przedsiębiorstw na 100 mieszkańców, najwięcej jest ich w sołectwach Nowe Ręczaje, Jadwiniew i Poświętne. Najmniej w sołectwach Wola Cygowska, Nadbiel i Józefin.

Rysunek 29. Sołectwa pod względem liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w roku 2015

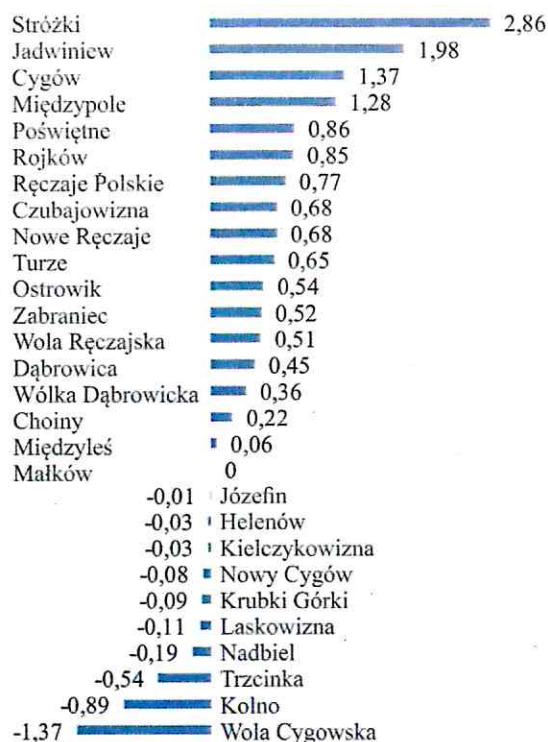

Legenda: Sołectwa ze względu na liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców sołectwa
 sołectwa powyżej średniej Średnia 5,21 %
 sołectwa poniżej średniej
 Źródło: Opracowanie własne

Największa liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców znajduje się w sołectwach położonych w centralnej części gminy. Przez te sołectwa przebiega główna droga łącząca gminę z jednej strony z Wołominem a z drugiej z drogą wojewódzką 637 umożliwiającą dojazd do Warszawy. Najwięcej przedsiębiorstw według klasyfikacji PKD w 2015 roku obejmowało sekcję handel hurtowy i detaliczny. W następnej kolejności były to sekcje naprawa pojazdów (37%), przetwórstwo przemysłowe (22,5%), budownictwo (15,5 %) oraz transport i gospodarka magazynowa (12,3%). Są to obszary działalności gospodarczej dla których ważnym elementem jest dostępność komunikacyjna do rynku zaopatrzenia lub zbytu usług.

Ważnym obszarem aktywności gospodarczej mieszkańców są tendencje zmiany liczby przedsiębiorstw.

Rysunek 30. **Zmiana liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w latach 2013-2015**

Źródło: Opracowanie własne

W gminie, liczba przedsiębiorstw przypadających na 100 mieszkańców w latach 2013-2014 zwiększyła się jedynie o 0,36 sztuk. Świadczy to o małej aktywności mieszkańców. Również analizując ten wskaźnik należy zauważyć, że najwięcej nowych przedsiębiorstw powstało w tych sołectwach w których działa już ich najwięcej. Z sołectw o największej liczbie mieszkańców (wymienionych w tabeli 14) dla sołectw Międzyleś, Wólka Dąbrowicka oraz Wola Cygowska wskaźnik ten był równy i poniżej średniej dla gminy.

Sfera środowiskowa i funkcjonalno-przestrzenna

Gmina Poświętne ma charakter nizinny, charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem waleń przyrodniczych. Wiąże się to z jednorodnym i raczej monotonnym charakterem środowiska naturalnego. 75,05% powierzchni gminy zajmują użytki rolne, 24 % procent to lasy a jedynie około 3 % powierzchni gminy obejmuje infrastrukturę budowlaną. Związany z tym jest układ funkcjonalno-przestrzenny wszystkich miejscowości gminy obejmujący przede wszystkim zabudowę zagrodową rozmieszczona wzdłuż dróg. Na terenie gminy nie występują

osiedla po pegeerowskie, zakłady przemysłowe. Obecne zagospodarowanie terenów jest chaotyczne, ubogie w usługi i wypełnia tylko część obszarów wiejskich. Ze względu na charakter gminy problematyka związana z ochroną środowiska jest we wszystkich sołectwach identyczna.

Jakość powietrza

Rolniczy charakter Gminy Poświętne, brak lokalnego przemysłu oraz położenie z dala od ważniejszych szlaków komunikacyjnych są powodem, że na opisywanym obszarze nie występują zanieczyszczenia technologiczne wynikające z emisji punktowej dużych zakładów produkcyjnych. Głównym rodzajem zanieczyszczeń w zakresie powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia powierzchniowe rozproszone – pochodzące z systemu ogrzewania mieszkań, małych obiektów produkcyjnych i budynków gminnych. Emisja tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza rozkłada się równomiernie na przestrzeni gminy. Ze względu na niską gęstość zaludnienia, zagrożenie takie ogranicza się do niewielkich obszarów, głównie w sezonie grzewczym.

Jakość wody

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie gminy Poświętne należą: spływy obszarowe z terenów rolnych, źle składowane i zabezpieczone przyzmy obornika oraz zbiorniki na gnojowicę położone w pobliżu cieków wodnych, niesprawnie działające systemy urządzeń melioracyjnych, przesięki z nieszczelnych szamb

Zagrożenia hałasem

Gmina Poświętne położona jest z dala od ważniejszych szlaków komunikacyjnych, ruch pojazdów samochodowych po lokalnych drogach jest niewielki i nie wpływa znacząco na klimat akustyczny gminy. Przebiegająca przez gminę linia kolejowa nr 13 relacji Pilawa – Mińsk Mazowiecki – Tuszcz, jest sporadycznie wykorzystywana do ruchu kolejowego. Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także drobne zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze pracujące na polach.

Sieć wodociągowa

Na terenie Gminy Poświętne rozdzielcza sieć wodociągowa liczy 8,7 km. Z wodociągu w listopadzie 2016 roku korzystało 4,0% jej mieszkańców., Jedyna na obszarze gminy stacja uzdatniania wody znajduje się w miejscowości Kielczykowizna obręb Wola Ręczajska, a korzysta z niej 245 osób. Pozostali mieszkańcy użytkują indywidualne ujęcia wody – studnie. Według danych GUS w 2016 roku 72,1% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, stanowiący urządzenie lokalne (wewnętrzne). Budynki użyteczności publicznej również zaopatrywane są w wodę ze studni.

Sieć kanalizacyjna

Na terenie Gminy Poświętne nie ma wybudowanej kanalizacji, ścieki z gospodarstw domowych odbierane są przez podmioty uprawniony do realizacji świadczeń w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

W obszarze Gminy Poświętne funkcjonuje 15 przydomowych oczyszczalni ścieków rozmieszczonych w różnych sołectwach gminy. Pozostałe gospodarstwa domowe korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb).

System ciepłowniczy

Gmina Poświętne nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Obsługiwana jest poprzez lokalne systemy ciepłownicze zlokalizowane na terenie gminy. Należą do nich kotłownie indywidualne, które zaopatrują w energię ciepłą budynki mieszkalne, budynki mieszkalno-usługowe, budynki użyteczności publicznej oraz budynki należące do przedsiębiorstw.

Gospodarka odpadami

Ilość odpadów komunalnych odebranych w Gminie Poświętne w 2015 r. wyniosła 465,53 Mg, w tym 87,7 Mg zmieszanych odpadów komunalnych (18,8% łącznej ilości odpadów). Na terenie gminy obowiązuje system pojemnikowo/workowy zbiórki odpadów. Mieszkańcy mają możliwość złożenia deklaracji na odbiór odpadów segregowanych na trzy frakcję lub niesegregowanych. Udział deklaracji odpadów niesegregowanych w stosunku do ogólnej liczby odpadów można uznać za wskaźnik określający świadomość ekologiczną.

Tabela 17. Deklarowany udział odpadów komunalnych w 2016 roku

L.p.	Sołectwo	Deklarowany odbiór odpadów		Procent odpadów niesegregowanych
		Segregowane	Niesegregowane	
1.	Choiny	50	5	9,09
2.	Cygów	68	3	4,23
3.	Czubajowizna	40	1	2,44
4.	Dąbrowica	48	3	5,88
5.	Helenów	15	2	11,76
6.	Józefin	16	0	0,00
7.	Jadwiniew	50	0	0,00
8.	Kielczykowizna	14	1	6,67
9.	Kolno	31	2	6,06
10.	Krubki Górki	47	2	4,08
11.	Laskowizna	32	1	3,03
12.	Małków	23	0	0,00
13.	Nadbiel	33	1	2,94
14.	Nowe Ręczaje	102	2	1,92
15.	Nowy Cygów	45	1	2,17

16.	Międzyleś	130	8	5,80
17.	Międzypole	41	2	4,65
18.	Ostrowik	28	1	3,45
19.	Poświętne	101	3	2,88
20.	Ręczaje Polskie	73	2	2,67
21.	Rojków	52	0	0,00
22.	Stróżki	9	0	0,00
23.	Turze	67	1	1,47
24.	Trzcinka	41	4	8,89
25.	Wola Cygowska	58	3	4,92
26.	Wola Ręczajska	87	2	2,25
27.	Wólka Dąbrowicka	90	6	6,25
28.	Zabraniec	118	3	2,48
	Razem/średnia	1509	58	3,70

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 31. **Udział deklaracji odbioru odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie deklaracji w roku 2015**

Źródło: Opracowanie własne

W Gminie Poświętne 3,7% odpadów odbiera się z nieruchomości jako niesegregowane. Ten udział jest różny w zależności od sołectwa. Z sołectw o największej liczbie mieszkańców (zgodnie z tabelą 14) powyżej średniego wskaźnika dla gminy nie segreguje się w sołectwach: Cygów, Międzyleś, Wola Cygowska, Wólka Dąbrowicka.

Dostępność komunikacyjna

Na aktualny układ drogowy gminy składa się sieć powiatowych i gminnych dróg. Przez teren Gminy Poświętne nie przebiega żadna droga krajowa ani wojewódzka. Lokalny układ komunikacyjny to przede wszystkim drogi gminne. Sieć dróg na terenie Gminy Poświętne nie jest wystarczająca. Ponadto, ich stan jest zróżnicowany i wymaga ciągłych remontów, modernizacji oraz przebudowy.

Gmina graniczy z Wołominem, do którego czas dojazdu z Poświętnego wynosi 30 min. Transport publiczny dostępny w gminie to połączenie busowe pomiędzy tymi miejscowościami zapewniające 13 kursów ciągu dnia. Druga linia autobusowa łączy Poświętne z linią kolejową Warszawa - Mińsk Mazowiecki zapewniając 10 kursów do stacji kolejowej Sulejówek.

Infrastruktura publiczna

Infrastrukturę publiczną w gminie stanowią budynek Gminnej Biblioteki Publiczna w Poświętnem oraz świetlica wiejską w Woli Cygowskiej. Prowadzone w tych obiektach zadania związane są kulturą.

Ponadto na terenie gminy znajdują się obiekty zarządzane przez Ochotnicze Straże Pożarne w Nowych Ręczajach, Poświętnem, Ręczajach Polskich, Turzu, Woli Ręczajskiej i w Zabrańcu. Pełnią one właściwie funkcje garażowe dla sprzętu posiadanego przez OPS. Ich stan techniczny jest zadawalający. W gminie znajduje się także, częściowo wykorzystywany budynek nieistniejącego ośrodka zdrowia. Jest on częściowo wykorzystywany na cel mieszkalne. W Międzylesiu znajduje się także stary budynek wykorzystywany w przeszłości jako szkoła. Obecnie jest nie wykorzystywany a jego stan techniczny jest niezadawalający. W Cygowie znajduje się budynek remizy. Jest zniszczony.

W ramach infrastruktury sportowej funkcjonuje jedynie hala sportowa przy szkole w Poświętnem.

Na terenie Gminy Poświętne nie występują negatywne zjawiska środowiskowe wpływającego na jego jakość. Stan powietrza, wód, zagrożenia hałasem ze względu na układ osadniczy gminy rozkładają się równomiernie w całej gminie. Również poziom infrastruktury technicznej wszystkich sołectw jest podobny. Również sfera funkcjonalna przestrzenna na terenie wszystkich sołectw jest podobna.

Zdeterminowało to, że do oceny negatywnych zjawisk środowiskowych wybrano występowanie azbestu na terenie gminy. Ważnym jest też przekonanie, że azbest bardzo negatywnie oddziałuje na zdrowie człowieka, bez względu na jego ilość. Jako wskaźniki oceniające stopień zagrożenia dla zdrowia ludzi wybrano: ilość azbestu przypadającego na jednego mieszkańca sołectwa oraz ilość azbestu przypadającego na nieruchomości. Wybierając wskaźnik kierowano się przede wszystkim możliwością jego pomiaru. Urząd gminy nie prowadził ewidencji ilości

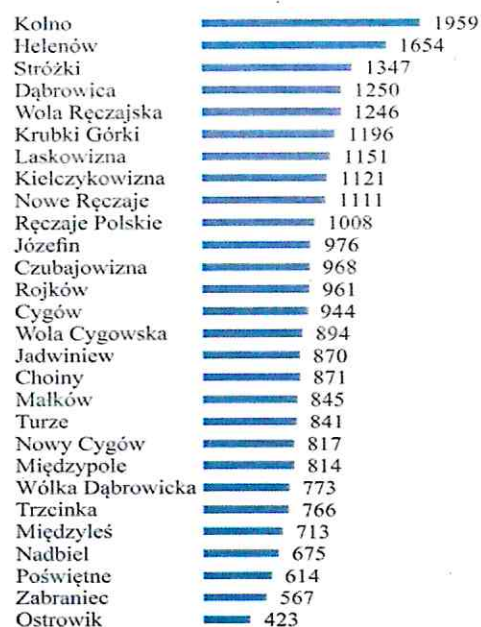
azbesty dla oddzielnego budynku, ale dla całej nieruchomości, obejmującej zarówno budynki mieszkalne jak i gospodarcze.

Tabela 18. Występowanie azbestu w gminie Poświętne

L.p.	Sołectwo	Liczba kg azbestu w roku		Liczba nieruchomości	Liczba kg na nieruchomość	Liczba kg azbesty na osobę w 2013	Liczba kg azbesty na osobę w 2015	Zmiana liczby kilogramów azbestu na osobę
		2013	2015					
1.	Choiny	193080	186249	55	3386	928	870	58
2.	Cygów	346756	312404	71	4400	1070	944	126
3.	Czubajowizna	147939	143334	41	3496	1000	968	31
4.	Dąbrowica	274034	263695	51	5170	1317	1250	68
5.	Helenów	90984	90984	17	5352	1685	1654	31
6.	Jadwiniew	184370	173370	16	10836	936	871	65
7.	Józefin	72193	72193	50	1444	926	976	-50
8.	Kielczykowi- zna	63966	60522	15	4035	1207	1121	86
9.	Kolno	229021	227249	33	6886	2009	1959	50
10.	Krubki Górki	199766	196099	49	4002	1241	1196	45
11.	Laskowizna	112318	110528	33	3349	1195	1151	44
12.	Małków	68906	66729	23	2901	872	845	28
13.	Międzyeś	445102	424879	34	12496	766	713	53
14.	Międzipole	143985	140025	104	1346	867	814	53
15.	Nadbiel	89725	89725	46	1951	685	675	10
16.	Nowe Ręczaje	419072	408830	138	2963	1187	1111	76
17.	Nowy Cygów	133973	127507	43	2965	848	817	31
18.	Ostrowik	53648	48699	29	1679	501	423	78
19.	Poświętne	259563	246148	103	2390	678	614	64
20.	Ręczaje Polskie	302041	297431	75	3966	1064	1008	55
21.	Rojków	205424	199009	52	3827	1012	961	51
22.	Stróżki	47135	47135	9	5237	1347	1347	0
23.	Turze	209953	191810	68	2821	950	841	109
24.	Trzcinka	132213	128001	45	2844	881	766	115
25.	Wola Cygow- ska	234112	210047	61	3443	1040	894	147
26.	Wola Ręczaj- ska	399591	391365	89	4397	1310	1246	64
27.	Wólka Dąbro- wicka	323693	311561	96	3245	832	773	59
28.	Zabraniec	266475	250071	121	2067	624	567	57
	Razem/średnia	5649038	5415599	1567	3456	968	902	66

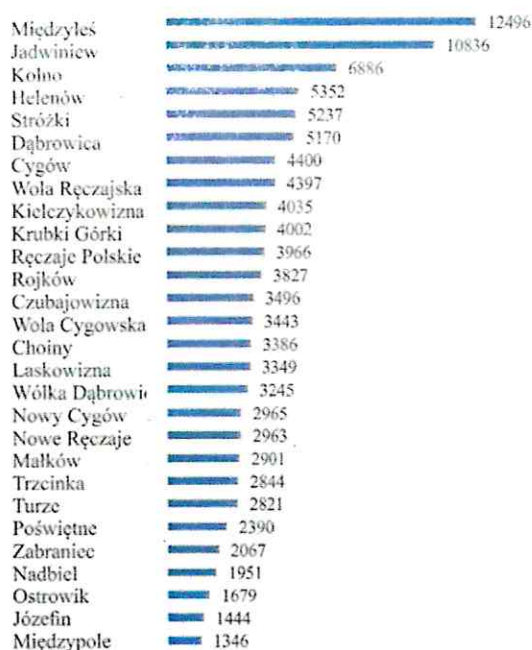
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 32. Liczba kg azbestu na osobę w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

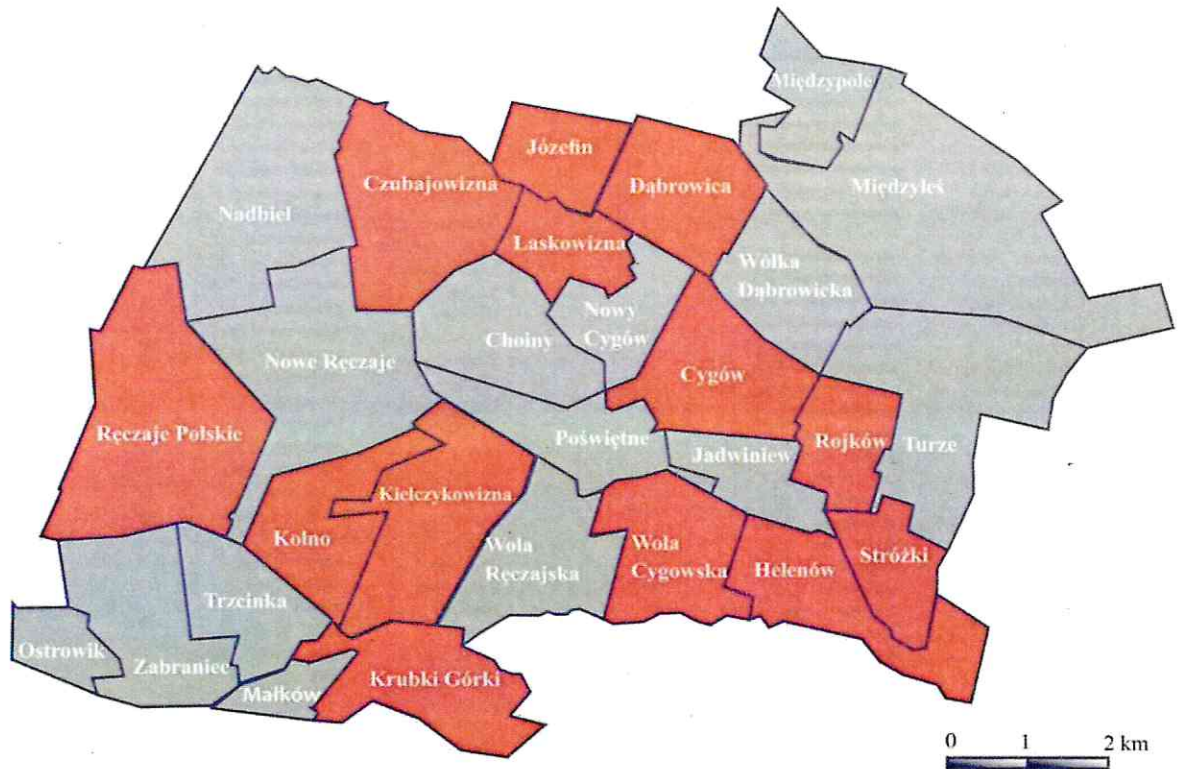
Rysunek 33. Liczba kg azbestu na nieruchomość w roku 2015

Źródło: Opracowanie własne

Występowanie wyrobów azbestowych na terenie gminy jest istotnym problemem środowiskowym. Stanowią one bardzo często pokrycie dachów budynków przede wszystkim tych o charakterze gospodarczym. Pod względem ich wielkości w przeliczeniu na jednego mieszkańca najwięcej jest ich w sołectwach Kolno, Helenów i Stróżki. A najmniej w sołectwach Poświętne, Zabraniec i Ostrowik. Natomiast pod względem średniej wielkości azbestu na jedną nieruchomość najwięcej azbestu występuje w sołectwach Międzyzyleś, Jadwinów, Kolno.

Rysunek 34. Sołectwa z udziałem wyrobów azbestowych w roku 2015

Legenda: Sołectwa ze względu na liczby azbestu na 1 osobę

sołectwa poniżej średniej

Średnia 902 kg na osobę

sołectwa powyżej średniej

Źródło: Opracowanie własne

Oprócz negatywnych zjawisk społecznych, obszar rewitalizacji powinien charakteryzować się występowaniem kryzysowych zjawisk gospodarczych i środowisk. Połączenie tych obszarów pozwala przeprowadzić delimitację obszarów gminy Poświętne znajdujących się w stanie kryzysowym. Charakter Gminy Poświętne, jej zagospodarowanie przestrzenno-funkcjonalne, uzbrojenie w infrastrukturę komunalną oraz stan środowiska zdeterminowało wybór wskaźników pozwalających wybór obszarów rewitalizacji. W tym celu dla wybranych sołectw z występowaniem kryzysowych obszarów ze względów społecznych oceniono występowanie w nich zjawisk o charakterze innym niż społeczne. Jako wskaźniki o charakterze niespołecznym pozwalające stwierdzić, czy na obszarach, w których występują negatywne zjawiska społeczne, mamy do czynienia z kryzysem sfery gospodarczo-środowiskowej wybrano:

- Liczbę przedsiębiorstw na 100 mieszkańców;
- Zmianę liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w latach 2013 - 2015;
- Ilość kg azbestu przypadająca na jednego mieszkańca sołectwa;
- Ilość kg azbestu przypadającego na jedną nieruchomość;
- Udział odbioru odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie odpadów.

Tabela 19. Występowanie zjawisk kryzysowych o charakterze niespołecznym

Sołectwo	Ilość kg azbestu na mieszkańca	Ilość kg azbestu przypadającego na jedną nieruchomości	Udział odbioru odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie odpadów.	Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców	Zmianę liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w latach 2013/2015
Cygów	944	4400	4,23	8,16	1,37
Międzyleś	713	12 496	5,80	3,19	0,06
Wólka Dąbrowicka	773	3245	6,25	3,72	0,36
Zabraniec	567	2067	2,48	5,67	0,52
średnia dla gminy	902	3456	3,70	5,21	0,36

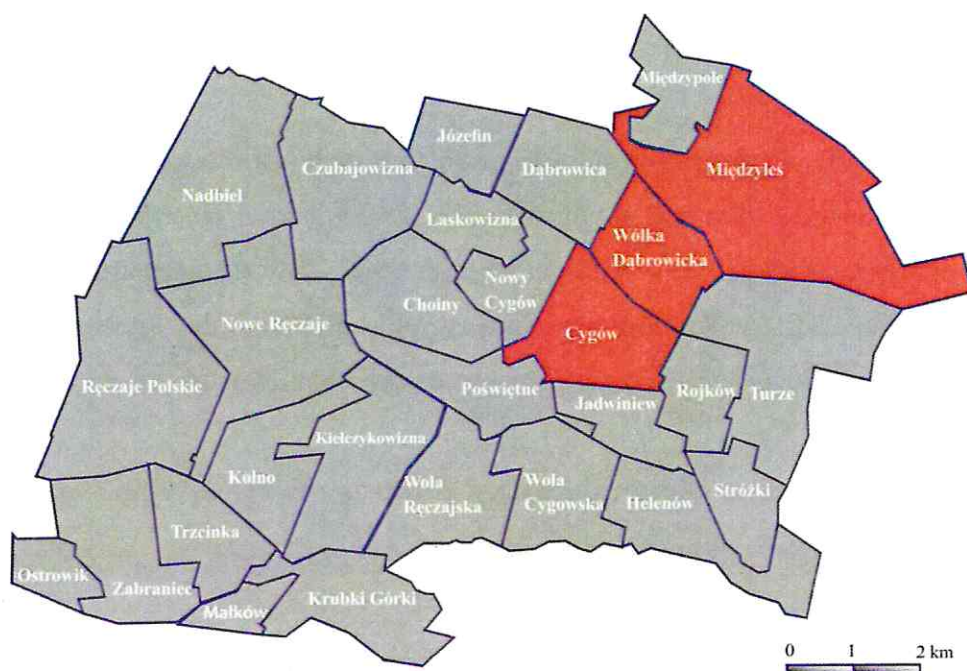
Źródło: Opracowanie własne

Uwzględniając występowanie zjawisk kryzysowych o charakterze niespołecznym należy stwierdzić, że nie występują one w sołectwie Zabraniec, natomiast występują w sołectwach; Cygów, Międzyleś, Wólka Dąbrowicka. Analiza ilościowa wskazała na te sołectwa jako znajdujące się w kryzysie.

Wskazanie obszarów kryzysowych w gminie Poświętne

Biorąc pod uwagę analizę danych statystycznych, obszarami badawczymi w których występuje zjawiska kryzysowe są obszary: sołectwa Cygów, Międzyleś, Wólka Dąbrowicka

Rysunek 35. Obszary kryzysowe w gminie Poświętne

Źródło: Opracowanie własne

Wybór obszaru rewitalizacji

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie, że na obszarze tym koncentracja negatywnych zjawisk jest szczególna. Przesłanki wynikające z badań ilościowych i jakościowych przedstawiono powyżej. Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar, na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie.

Rysunek 36. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Szukając odpowiedzi na pytanie, które sołectwa wpływają na rozwój gminy posłużono się ankietą sondażową. Zawarto w niej pytanie: „Proszę podać sołectwo, które wg Pani/pana odgrywa najważniejszą rolę w rozwoju gminy?” Zdecydowaną przewagę otrzymała miejscowość Międzyłes – 83,5%. Na drugim miejscu znalazło się Poświętne – ponad 70%, a dalej Międzypole – ponad 40%. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Sołectwa odgrywające najważniejszą rolę w funkcjonowaniu gminy

Międzyłes	Poświętne	Międzypole	Cygów	Wólka Dąbrowicka
83,5%	73,1%	42,1%	14%	2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Pozostałe miejscowości uzyskały poniżej 2%.

Ważnym narzędziem służącym do wskazania obszarów zdegradowanych były indywidualne wywiady pogłębione. W ich trakcie wskazywano również na uwarunkowania infrastrukturalno-przestrzenne – związane z możliwością realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w przestrzeniach, które są własności gminy lub instytucji wspieranych przez gminę (np. budynki). Podczas rozmów indywidualnych poruszane także zagadnienie związane uwarunkowaniami metodologicznymi, pozwalającymi na efektywne (w tym niekosztowne) badania wskaźników społeczno-gospodarczych w procesie wdrażania i monitorowania programu. Przy wskazywaniu na obszary rewitalizacyjne kierowano się, podczas rozmów, czynnikami obejmującymi, także możliwość przeprowadzanie działań rewitalizacyjnych, w tym głównie dostępnością infrastruktury (teren, obiekty) do prowadzenia projektów rewitalizacyjnych. Ponadto uwzględniono czynniki wpływające na to, aby działania rewitalizacyjne oddziaływały korzystnie tylko na obszar rewitalizowany, ale także na całość gminy. Ważnym czynnikiem, brany pod uwagę przy wyborze obszaru rewitalizacji były informacje uzyskane podczas obserwacji poczynionych podczas wizji lokalnych obszarów zdegradowanych oraz uzyskane podczas spacerów badawczych opinie mieszkańców. Podczas wywiadów wskazywano głównie na dwa sołectwa które wpływają na rozwój gminy. Pierwszym z nich jest sołectwo Międzyłes, które ma duży potencjał, aby odgrywać znaczną rolę w rozwoju gminy oraz na Cegłów, ze względu na występowanie w nim niezagospodarowanej przestrzeni publicznej. Również podczas warsztatów strategicznych wskazywano na te sołectwa. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania tj. analizę danych statystycznych, opinie mieszkańców uznano, że obszarem przeznaczonym w gminie Poświętne do rewitalizacji będzie obszar obejmujący sołectwa Cygów, Międzyłes, Wólka Dąbrowicka. Przy wyborze uwzględniono fakt, że sołectwa te graniczą ze sobą tworząc jednolity układ funkcjonalno-przestrzenny.

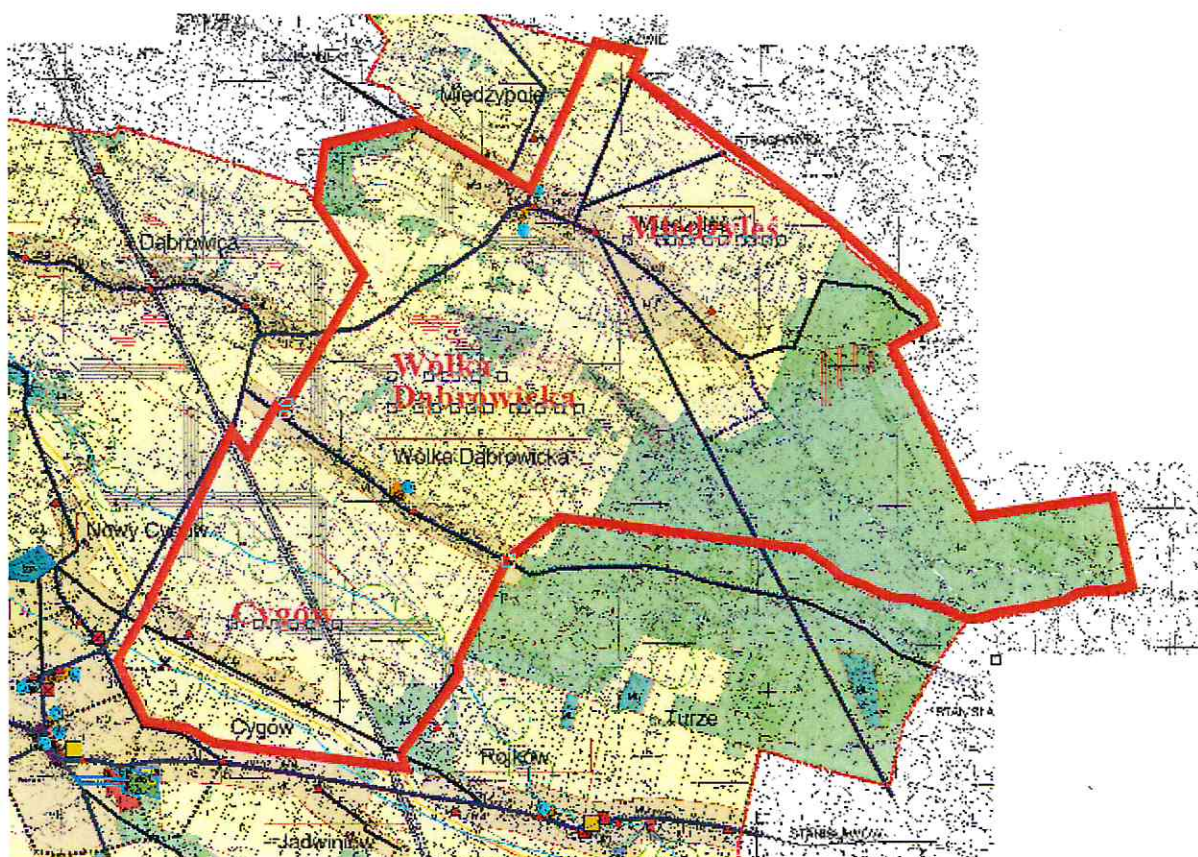
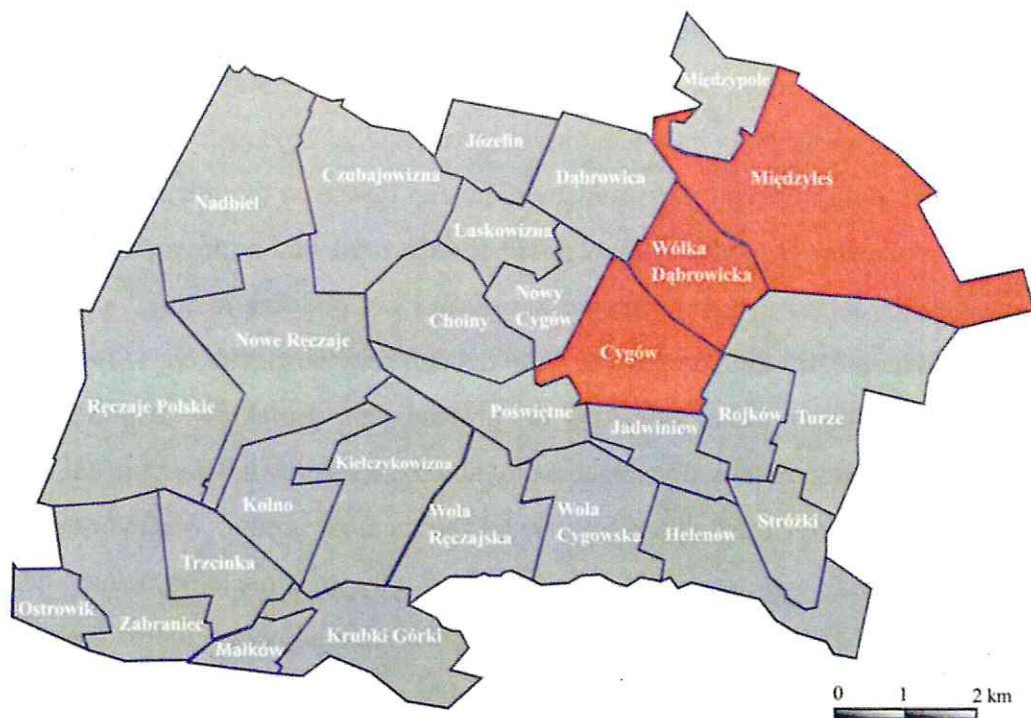
Tabela 21. Obszary rewitalizacji w gminie Poświętne

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Powierzania [ha]
Cygów	331	390
Międzyłes	596	1035
Wólka Dąbrowicka	403	311
Łącznie wybrane sołectwa	1330	1736
Łącznie gmina	6007	10426
Udział wybranych sołectw w %	22,14	16,65

Źródło: Opracowanie własne

Wybrane obszary kryzowe obejmują 22,14 procent mieszkańców i 16,65 % powierzchni gminy. Uznano, że wyznaczone obszary kryzowe stanowią w całości obszar rewitalizacji.

Rysunek 37. Obszar rewitalizacji w gminie Poświętne

Źródło: Opracowanie własne

4. DIAGNOZA OBSZARÓW REWITALIZACJI

4.1. Wprowadzenie do diagnozy

Niniejsza diagnoza stanowi podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne. Opisano w niej sytuację panującą w obszarach wskazanych do rewitalizacji w odniesieniu do pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno – funkcjonalnej. Analizę oparto o:

- - analizę danych ilościowych przedstawionych w części 3 LPR;
- - opinie mieszkańców wyrażonymi w ankiecie;
- - wyniki warsztatów diagnostycznych;
- - informację zebrane podczas spacerów badawczych;
- - wywiady indywidualne.

Proces rewitalizacji służy odnowieniu społecznego potencjału miast. Kluczowa jest sfera społeczna, która powinna stanowić główne pole zmian związanych z rewitalizacją. Wnioski z niniejszej analizy będą stanowiły podstawę do planowania działań naprawczych na terenie gminy.

4.2. Sfera społeczna

Sołectwo Cygów zamieszkiwało w 2015 roku 331 osób, co stanowiło 3,56 ogólnej liczby mieszkańców w gminie. W Międzyzlesiu mieszkało wówczas 596 osób, co stanowiło 9,96 ogólnej liczby mieszkańców. Trzecim obszarem zdegradowanym jest Wólka Dąbrowicka, którą w 2015 roku zamieszkiwało 403 osoby – 6,67 ogólnej liczby mieszkańców gminy. We wszystkich trzech miejscowościach liczba ludności na przełomie lat 2013 – 2015 wzrosła. Łącznie obszar rewitalizacji zamieszkiwało 1330 osób, co stanowiło 22,14% ogólnej liczby mieszkańców.

Największą grupę w każdej miejscowości stanowiły w 2015 roku osoby w wieku produkcyjnym. W Cygowie takich osób było 212, co stanowiło ponad 64% w całym sołectwie, 76 osób było w wieku przedprodukcyjnym, a 43 w poprodukcyjnym. W Międzyzlesiu w wieku produkcyjnym było 356 osób, co stanowiło ponad 60% wszystkich osób w sołectwie, w wieku przedprodukcyjnym było 164 mieszkańców, a w poprodukcyjnym – 76. Podobna sytuacja miała miejsce w Wólce Dąbrowickiej – ponad 61% sołectwa stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, w wieku przedprodukcyjnym było 101 osób, a w poprodukcyjnym 56. Łącznie obszar rewitalizacji zamieszkiwało 814 osób w wieku produkcyjnym (13,55% mieszkańców całej gminy), 341 w wieku przedprodukcyjnym oraz 175 w poprodukcyjnym.

W 2015 roku blisko 5% mieszkańców (31 osób) korzystających z pomocy społecznej w gminie pochodziło z Cygowa, ponad 11% (75 osób) z Wólki Dąbrowickiej i aż blisko 20% (131 osób) pochodziło z Międzyzlesia. Zarówno w Międzyzlesiu jak i Cygowie liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku wzrosła w porównaniu z rokiem 2013. Natomiast w Wólce Dąbrowickiej w 2015 roku korzystało z pomocy społecznej o 3,24% mniej osób niż w roku 2013. W całym obszarze rewitalizacji w 2015 roku 52 osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa pochodziły z wymienianych miejscowości. Najwięcej takich osób było z Międzyzlesia – w 2015 roku 32 osoby, co stanowiło blisko 25% ogólnej liczby, w Wólce Dąbrowickiej – 12 tj. 9,3% ogólnej liczby korzystających, a w Cygowie – 8 tj. 6,2% ogólnej liczby korzystających. Dla całego obszaru rewitalizacji 13,5 % osób korzystało z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo. W każdej z trzech miejscowości liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wzrosła w 2015 roku w porównaniu do roku 2013.

Istotną, drugą w kolejności przyczyną korzystania z pomocy społecznej były problemy alkoholowe. W 2015 roku z tego powodu w Cygowie z zasiłków pomocy społecznej korzystało 4 osoby (stanowiło to 13 % osób korzystających w pomocy społecznej, w Międzyzlesiu 10 osób (8 %) a w Wólce Dąbrowickiej 8 osób (8%). Dla całego obszaru 8,5 % osób korzystających z pomocy stanowiły te dla której przyczyna jej udzielania był alkoholizm.

We wszystkich trzech miejscowościach odnotowywana była przemoc domowa w rodzinach. Z dożywiania w szkołach w 2015 roku korzystało z Cygowa 11 uczniów, co stanowiło 25,58 w przeliczeniu na 100 uczniów. W wólce Dąbrowickiej było w 2015 roku o 8 więcej uczniów korzystających z dożywiania w szkołach. W Międzyzlesiu takich uczniów było w 2015 roku 32 – co stanowiło blisko 48 w przeliczeniu na 100 uczniów.

W Międzyzlesiu w 2015 roku było 49 osób bezrobotnych, z czego 28 posiadało status bezrobocia długotrwałego. W Cygowie bezrobotnych było wówczas 23, z czego 16 długotrwanie. Podobnie było w Wólce Dąbrowickiej – 24 bezrobotnych, z czego 16 długotrwanie. W całym obszarze rewitalizacji zamieszkiwało w 2015 roku 96 osób bezrobotnych a w tym 60 osób długotrwanie bezrobotnych. W całym obszarze zamieszkiwało 814 osób, osoby bezrobotne stanowiły 11,8 % z czego 7,4% trwale bezrobotne.

Zarówno w Cygowie, jak i Wólce Dąbrowickiej frekwencja mieszkańców w zebraniach solearkich wynosiły ok 11%. W Międzyzlesiu było trochę więcej – 15,1%.

Informacje zebrane podczas analizy danych statystycznych nie w pełni obrazują sytuację społeczną mieszkańców badanego obszaru. Ważnym narzędziem do uzyskania informacji uzupełniających dane statystyczne były badania sondażowe przeprowadzone wśród mieszkańców. Należy przypomnieć, że odpowiadając na pierwsze pytanie ankietowani wskazywali na obszar

kryzysowy. Poniższe wyniki obejmują odpowiedzi tych ankietowanych, którzy wskazali sołectwa wchodzące w skład obszaru rewitalizacji.

Na pytanie „*Jakie problemy społeczne występują na wybranym przez Pani/Pana obszarze? Proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi*”. Ankietowani mieli do wyboru:

- Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie);
- Ubóstwo;
- Uciążliwe sąsiedztwo;
- Słaba integracja lokalnej społeczności;
- Słabe więzi sąsiedzkie, brak współpracy na poziomie sołectwa;
- Niskie zaangażowanie we wspólne działanie na rzecz rozwoju wsi;
- Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami;
- Chuligaństwo, wandalizm, przestępczość;
- Bezdomność;
- Niski poziom nauczania;
- Brak dostępu miejsc pracy;
- Starzejące się społeczeństwo;
- Słabe wsparcie dla przedsiębiorców, w tym rolników;
- Słabe wsparcie dla chcących rozpocząć działalność gospodarczą.

Tabela 22. Główne problemy społeczne w miejscowości Międzyzyleś – wyniki badania ankietowego

Problem społeczny	% odpowiedzi respondentów
Słaba integracja lokalnej społeczności	75,1%
Niskie zaangażowanie we wspólne działanie na rzecz rozwoju wsi	64,1%
Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami	70,4%
Ubóstwo	51,4%
Chuligaństwo, wandalizm, przestępczość	28,1%
Brak dostępu miejsc pracy	27%
inne	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Tabela 23. Główne problemy społeczne w miejscowości Wólka Dąbrowicka – wyniki badania ankietowego

Problem społeczny	% odpowiedzi respondentów
Słaba integracja lokalnej społeczności	73,3%
Niskie zaangażowanie we wspólne działanie na rzecz rozwoju wsi	72,5%

Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami	72,4%
Ubóstwo	42,3%
Chuligaństwo, wandalizm, przestępczość	31,1%
Starzejące się społeczeństwo	31,0%
Patologie społeczne takie jak alkoholizm, narkomania czy przemoc w rodzinie	30,2%
Brak dostępu miejsc pracy	28%
inne	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Tabela 24. Główne problemy społeczne w miejscowości Cygów – wyniki badania ankietowego

Problem społeczny	% odpowiedzi respondentów
Słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami	63,3%
Niskie zaangażowanie we wspólne działanie na rzecz rozwoju wsi	58,4%
Ubóstwo	57,4%
Słabe wsparcie dla chcących rozpocząć działalność gospodarczą	31,4%
Słaba integracja lokalnej społeczności	23,3%
Brak dostępu miejsc pracy	
Inne	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Kolejnym narzędziem służącym diagnozie obszarów zdegradowanych były **warsztat diagnostyczne** w obszarze rewitalizacyjnych. Warsztaty, podczas których zaprezentowano wyniki badań ilościowych oraz informacje zebrane w ankiecie zostały zweryfikowane przez uczestników. Zdiagnozowane, podczas warsztatów, problemy dla obszaru społecznego:

- Niewystarczająca oferta spędzania wolnego dla dzieci i młodzieży;
- Niewystarczająca oferta form spędzania czasu wolnego dla dorosłych, szczególnie seniorów;
- Mała aktywność społeczna mieszkańców, niskie zaangażowanie w życie społeczne i rozwiązywanie wspólnych problemów;
- Nie w pełni wykorzystanie istniejącego potencjału w aktywnych mieszkańcach;
- Słabe więzi sąsiedzkie;
- Brak oferty ograniczającej wykluczenie społeczne.

Pogłębione wywiady indywidualne z przedstawicielami urzędu oraz społeczności lokalnej potwierdziły opinie wywarzone w badaniach sondażowych. Podczas nich wskazywano na zjawisko „dziedziczenia” patologicznych zachowania, korzystania z różnych form pomocy finansowej w ramach działalności OPS. Duże znaczenie w sferze społecznej, powodującym w niej znaczne zmiany wprowadził program Rodzina 500 +. Zmiany miały różnorodny charakter.

Zdaniem pracowników OPS, zdecydowanie zmniejszył się obszar ubóstwa w gminie. Jednocześnie nie uległa zmian liczba osób korzystających z innych form pomocy społecznej. Program, też wpłynął na rynek pracy. Wiele osób nawet rezygnuje z pracy zawodowej, korzystając ze środków finansowych otrzymywanych w ramach programu. Podkreślano, że czas trwania programu nie pozwala szczegółowo określić tych zmian.

Biorąc pod uwagę diagnozę sfery społecznej obszaru rewitalizacji należy wskazać, zjawiska kryzysowe są powiązane z:

- Wysoka liczba osób pozostających bez pracy, zarówno bezrobotnych, w tym długotrwale jak i osób nieaktywnych zawodowo;
- Duży udział w ogólnej liczbie mieszkańców osób uzależnionych bądź zagrożonych wykluczeniem;
- Niskim poziomem kapitału społecznego, poprzez małą aktywność społeczną mieszkańców,
- Niskie zaangażowanie w życie społeczne, rozwiązywanie wspólnych problemów,
- Słabe więzi sąsiedzkie,
- Braku działań ze strony administracji samorządowej zwiększającej poziom kapitału społecznego.

Charakterystyczną cechą dla obszarów rewitalizacji są ograniczone problemy ze sfery gospodarczej. Związane jest to z faktem, że mieszkańcy obszarów rewitalizacji swoje kariery zawodowe, źródła dochodów wiążą z pracą w dużych ośrodkach miejskich tj. w Warszawie i Wołominie, Tuszczu.

4.2. Sfera pozaspoleczna

Na terenie obszaru nie ma żadnych zakładów przemysłowych. Działalność gospodarcza to jedynie punkty handlowe i usługowe. W zdecydowanej większości są to rodzinne mikroprzedsiębiorstwa. W 2015 roku w gminie zarejestrowanych było łącznie 313 przedsiębiorstw, z czego 51 (16,3%) było z miejscowości zdegradowanych, tj. z Międzyzylesia – 19, z Wólki Dąbrowickiej – 15, i 27 z Cygowa. W każdej z tej miejscowości liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w 2015 roku była większa niż dwa lata wcześniej.

Wszystkie sołectwa wchodzące w skład obszaru rewitalizacji posiadają identyczne uwarunkowania środowiskowe. Występuje w nich brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, mieszkańcy korzystają z przydomowych studni oraz szamb. Ogrzewanie budynków odbywa się poprzez piece, opalane głównie węglem i drzewem. Zabudowania wsi położone są wzdłuż głównych

dróg. Są one wyasfaltowane a ich stan można ocenić jako dobry. Nie posiadają jednak zagospodarowanych poboczy.

Na terenie obszaru znajdują się dwa budynki, które w przeszłości odgrywały ważne funkcje społeczne. W Cygowie jest to budynek remizy nieistniejącej jednostki Ochotniczej Starzy Pożarnej. Obecnie jest zniszczony i niewykorzystywany. W Międzyzlesiu jest to budynek po byłej przychodni zdrowia. Obecnie jest wykorzystywane w nim jedno pomieszczenie, które służy jako mieszkanie zastępcze.

Rysunek 38. Budynki które utraciły funkcje społeczne

Budynek w Cygowie

Budynek w Międzyzlesiu

Źródło: Opracowanie własne

Kolejne pytanie brzmiało: „*Jakie problemy techniczne występują na wybranym przez Pani/Pana obszarze? Proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi*”. Najwięcej ankietowanych, bo aż 48,4%, wskazało, że głównym problemem technicznym jest brak infrastruktury technicznej (instalacja c.o., wodno – kanalizacyjna, gaz). W dalszej kolejności wskazywano zły stan dróg i chodników, a także zły stan techniczny obiektów publicznych. Pozostałe odpowiedzi były wskazane przez mniej niż 20% badanych. Dla wszystkich trzech sołectw odpowiedzi były bardzo podobne.

Opinie na temat problemów w sferze społecznej zawierało także badania sondażowe zawierające pytanie: *Jakie problemy techniczne występują na wybranym przez Pani/Pana obszarze? Prosimy o znaczenie 3 najważniejszych problemów stawiając przy nich x z możliwymi odpowiedziami*

Brak infrastruktury technicznej (. instalacja c.o., wod.-kan., gaz)

- Nie w pełni wykorzystana zasoby budynków publicznych;
- Zły stan techniczny obiektów publicznych (remizy, świetlice);
- Zdewastowane i opuszczone tereny;
- Brak boisk, placów zabaw;
- Zły stan dróg i chodników;
- Małe zasoby mieszkaniowe;

- Niewykorzystane na cele rekreacyjne tereny zielone;
- Brak ścieżek rowerowych;
- Słaba komunikacja;
- Niedostateczna liczba miejsc parkingowych;
- Zły stan zabytków
- Zanieczyszczenie środowiska
- Niska estetyka przestrzeni publicznej
- Inne – jakie

Tabela 25. Główne problemy techniczne w Międzylesiu – wyniki badania ankietowego

Problem techniczny	% odpowiedzi respondentów
Brak infrastruktury technicznej (instalacja c.o., wodno – kanalizacyjna, gaz)	68,2%
Nie w pełni wykorzystana zasoby budynków publicznych	50%
Zły stan techniczny obiektów publicznych	33,5%
Zły stan chodników i dróg	23,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Pozostałe odpowiedzi były poniżej 20%.

Tabela 26. Główne problemy techniczne w Wólka Dąbrowicka – wyniki badania ankietowego

Problem techniczny	% odpowiedzi respondentów
Brak infrastruktury technicznej (instalacja c.o., wodno – kanalizacyjna, gaz)	72,3%
Zły stan techniczny obiektów publicznych	69,3%
Zły stan chodników i dróg	67,1%
Brak boisk, placów zabaw	31,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Pozostałe odpowiedzi były poniżej 20%.

Tabela 27. Główne problemy techniczne w Cygowie – wyniki badania ankietowego

Problem techniczny	% odpowiedzi respondentów
Zły stan techniczny obiektów publicznych	83,7%
Zły stan chodników i dróg	67,1%
Brak infrastruktury technicznej (instalacja c.o., wodno – kanalizacyjna, gaz)	63,2%
Nie w pełni wykorzystana zasoby budynków publicznych	45%

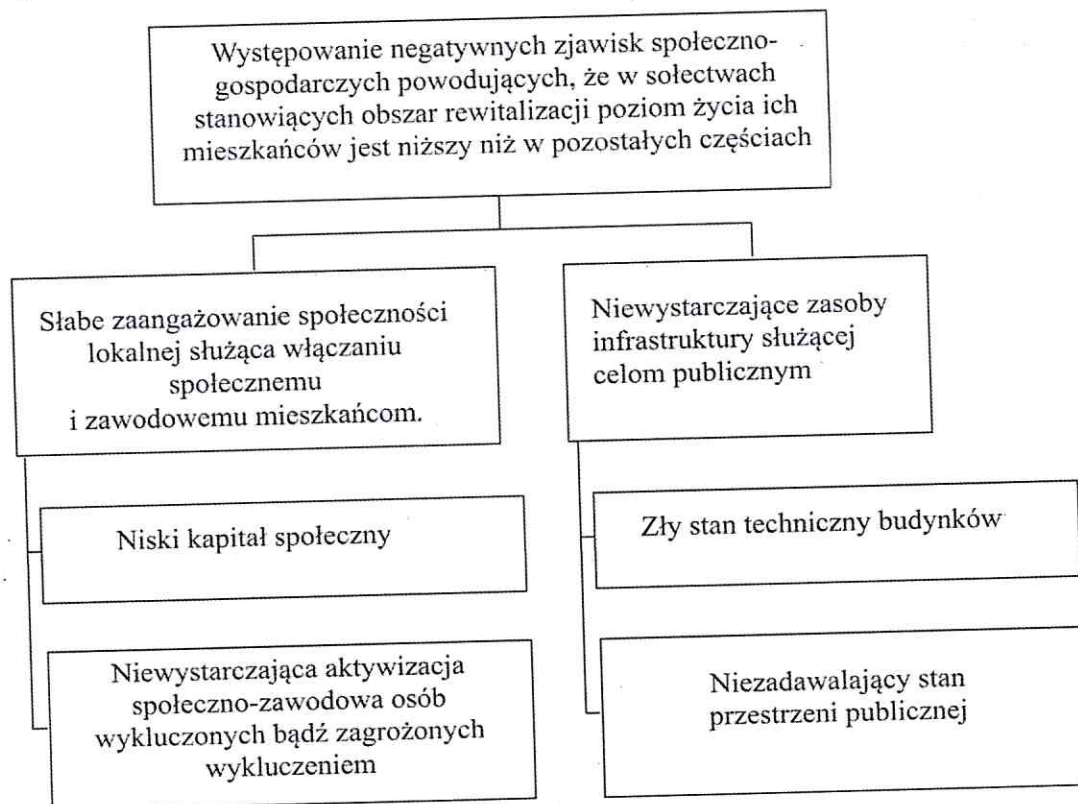
Źródło: Opracowanie własne na podstawie odpowiedzi udzielonych przez respondentów

Kwestie problemów technicznych, obejmujące obszar przestrzenno-funkcjonalny, środowiskowy były, także **omawiane podczas warsztatów oraz wywiadów indywidualnych** diagnostycznych. Zdiagnozowane, podczas nich, problemy obejmowały:

- Zniszczony budynek po OSP w Cygowie;
- Niezagospodarowany budynek po Ośrodku Zdrowia w Międzyzlesiu;
- Zły stan techniczny budynku byłej szkoły w Międzyzlesiu;
- Niewystarczająca miejsc do organizacji zajęć kulturalnych i rekreacyjnych;
- Niewystarczająca ilość chodników przy głównych drogach;
- Niewystarczająca liczba dróg asfaltowych (okresowe uciążliwości błoto, kurz, doły);
- Niewystarczające oświetlenie ulic;

Sołectwa, stanowiące obszary rewitalizacji są bardzo podobne do siebie pod względem występowania zjawisk kryzysowych. Mają one identyczny charakter. Różnią się między sobą skalą zjawiska. Pozwala to na syntetyczne ujęcie problemów występujących dla całego obszaru i przedstawienie ich w postaci drzewa problemów.

Rysunek 39. **Drzewo problemów obszaru rewitalizacji w Gminie Poświętne**

Źródło: Opracowanie własne

5. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja obszaru to opis oczekiwanego w przyszłości stanu tego obszaru. Wizja ma na celu zobrazowanie stanu docelowego, informowanie o aspiracjach osób/podmiotów formułujących wizję oraz jednoczenie wokół idei.

Wizja została opracowana podczas warsztatów strategicznych.

WIZJA OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

W roku 2023 na obszarze rewitalizacji powstały warunki do ich zrównoważonego rozwoju, zapewniające gwarantującego wysoka jakość życia dla ich mieszkańców.

W roku 2023 na obszar rewitalizacji jest miejscem, gwarantującym poziom życia nie odbiegający od pozostałych części gminy. Została wzmocniona więź społeczna, utrwalone więzi sąsiedzkie, wzmocniony kapitał społeczny i zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz dobra wspólnego oraz współmieszkańców. Zjawisko wykluczenia społecznego jest dobrze rozpoznawalne. Instytucje publiczne zapewniają włączanie osób do właściwego funkcjonowania we wspólnocie gminnej i sołectkiej, poprzez procesy reintegracji społecznej i zawodowej. Zwiększyła się zaradność gospodarcza mieszkańców. Zagospodarowana, w wyniku działań rewitalizacyjnych przestrzeń publiczna zachęca do integracji międzypokoleniowej, aktywności fizycznej mieszkańców, dbanie o zdrowie różnych grup wiekowych. Mieszkańcy chętnie angażują się w programy społeczne oraz stają się świadomymi aktorami życia społecznego biorąc czynny udział w kształtowaniu swoich sołectw i całej gminy.

Mieszkańcy przywiązują duże znaczenie do ochrony środowiska prowadząc aktywną politykę edukacji ekologicznej, zarówno wśród dorosłych jak i najmłodszych. Władze wdrażają proekologiczne rozwiązania inwestycyjne.

Podjęte działania reintegracyjne służą nie tylko osobom mieszkającym na wyznaczonych obszarach zdegradowanych, ale wszystkim mieszkańcom gminy, znajdującym się w trudnej sytuacji oraz ich rodzinom.

Zrealizowaniu tak sformułowanej wizji będzie służyć rewitalizacja obszarów zdegradowanych Gminy Poświętne prowadzona w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane, skoncentrowane terytorialnie działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

6. CELE REWITALIZACJI WRAZ Z ODPOWIADAJĄCYMI IM KIERUNKAMI DZIAŁAŃ

Określone w sposób partycypacyjny cele rewitalizacji wynikają z problemów zidentyfikowanych na etapie diagnozy. Stanowią pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji.

Celem nadrzędnym Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 – 2023:

Ograniczenie negatywnych zjawisk poprzez realizację działań rewitalizacyjnych służące wyrównaniu poziomemu rozwojowi społeczno-gospodarczego w gminie prowadzone w przyjaznej mieszkańcom przestrzeni publicznej i czystym środowisku naturalnym.

Celowi nadrzędnemu przyporządkowano cele szczegółowe, a im z kolei kierunki działań, stanowiące zestawienie najważniejszych grup działań, pozwalających na osiągnięcie założonych celów rewitalizacji (pożądanych efektów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz gospodarczych i technicznych). Wyznaczone cele rewitalizacji oraz kierunki działań są ściśle ze sobą powiązane a wyznaczone w ramach ich realizacji zadania charakteryzują się komplementarnością, dzięki czemu cały Program wykazuje się spójnością i sprzyja osiągnięciu wizji stanu docelowego.

Osiągnięciu celu nadrzędnego służą dwa cele szczegółowe i przyporządkowane im kierunki działań:

Cel szczegółowy 1. Aktywizacja społeczności lokalnej służąca włączaniu społecznemu i zawodowemu mieszkańcom.

w jego ramach będą realizowane kierunki działań:

- 1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.
- 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel szczegółowy 2. Tworzenie infrastruktury publicznej służącej ograniczeniu zjawisk kryzysowych.

w jego ramach będą realizowane kierunki działań:

- 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności.
- 2.2. Poprawa stanu przestrzeni publicznej.

W celu wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego zaplanowano wykonanie przedsięwzięcia stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy, służące osiągnięciu zakładanych celów. Przedsięwzięcia te dotyczą zarówno działań infrastrukturalnych („twardych”), takich jak: remonty, adaptacje, rozbudowa obiektów infrastrukturalnych, jak i działań społecznych („miękkich”), które obejmują takie działania jak: poradnictwo, szkolenia, warsztaty, wydarzenia kulturalno-edukacyjne.

Wybór projektów rewitalizacyjnych miał miejsce podczas warsztatów rozwojowych, które miały miejsce w każdym ze zdefiniowanych obszarów w rewitalizacji. Uwagi do zaproponowanej tematyki projektów, mieszkańcy mogli także zgłaszać na etapie konsultacji dokumentu LPR. Przy wyborze projektów kierowano się kryteriami:

- Komplementarności problemowej i źródeł finansowania projektów;
- Powiązań projektów inwestycyjnych z działaniami nie inwestycyjnymi;
- Oddziaływanie na jak największą liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- Istnienia odpowiednich zasobów pozwalających na realizację projektu tj. możliwości prawne i techniczne realizacji zadania inwestycyjnego;
- Możliwości finansowych gminy wynikających z Wieloletniej Prognozy Finansowej.

Przyjęcie wyżej wymienionych kryteriów związane jest przede wszystkim z założeniem, że działania rewitalizacyjne powinny być jak najbardziej efektywne, kompleksowe, zaplanowane, skierowane na osiągnięcie konkretnych celów, a przy tym powinny rozwiązywać lub łagodzić problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne.

Tabela 28. Podstawowe projekty rewitalizacyjne

Projekt	Kierunek działania	Cel szczegółowy
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.	Aktywizacja społeczności lokalnej służąca włączaniu społeczne mu i zawodowemu mieszkańcom
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej		
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych	1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób	
1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo		

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem	wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.	
2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie	2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności	Tworzenie infrastruktury publicznej służącej ograniczeniu zjawisk kryzysowych
2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzyzlesiu		
2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzyzlesiu		
2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo – pieszo - rowerowe połączenie sołectw	2.2. Poprawa stanu przestrzeni publicznej	
2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.		

Zródło: Opracowanie własne

Dla celów, kierunków działań oraz projektów wyznaczono wskaźniki pozwalające ocenić skuteczność podejmowanych procesów rewitalizacji.

Tabela 29. Wskaźniki dla celów szczegółowych, kierunków działań i projektów

Cel szczegółowy 1. AKTYWIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ SŁUŻĄCA WŁĄCZANIU SPOŁECZNE MU I ZAWODOWEMU MIESZKAŃCOM				
Wskaźnik rezultatu	Nazwa	Jednostka miary	Wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	% ogólnej liczby mieszkańców	16,6 %	10%
	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych realizowanych na obszarze	Osób	0	500
Kierunek działania 1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.				
Wskaźnik rezultatu	Nazwa	Jednostka miary	Wartość	
			Początkowa 2015	Końcowa 2023
	Frekwencja na zebraniach sołectkich	% ogólnej liczby mieszkańców	12,7 %	20%
	Liczba organizacji pozarządowych/grup nieformalnych	Sztuk	0	3
	Liczba osób, które nabyły lub podniosły kompetencje i/lub nowe umiejętności społeczne	Osób	0	10
Projekt 1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych				
	Nazwa	Jednostka miary	wartość	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Wskaźnik produktu			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób uczestniczących w zajęciach	Osoba	0	560
	Liczba przeprowadzonych zajęć	Sztuka	0	28
Projekt 1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązanie w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób uczestniczących w działaniach animujących	Osoba	0	30
	Liczba przeprowadzonych działań animujących do aktywności w środowisku lokalnym	Sztuka	0	6
Kierunek działania 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
Wskaźnik rezultatu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	%	13,5 %	10%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu	%	8,5 %	5%
	Liczba osób, które nabyły lub podniosły kompetencje i/lub nowe umiejętności zawodowe	osób	0	60
Projekt 1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i kursach	Osoba	0	30
	Liczba przeprowadzonych szkoleń/ kursów	Sztuka	0	8
Projekt 1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób uczestniczących w programach doradczych	Osoba	0	30
	Liczba przeprowadzonych programów doradztwa	Sztuka	0	8
Projekt 1.2.3. Prowadzenie programów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych	Osoba	0	20
	Liczba działań na rzecz osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem	Sztuk	0	10

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Cel szczegółowy 2. TWORZENIE INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ SŁUŻĄCEJ OGRANICZENIU ZJAWISK KRYZYSOWYCH				
Wskaźnik rezultatu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba imprez/wydarzeń organizowanych z wykorzystaniem wybudowanej infrastruktury	Sztuk	0	150
	Liczba uczestników imprez/wydarzeń organizowanych z wykorzystaniem wybudowanej infrastruktury	Osób	0	1500
Kierunek działania 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności				
Wskaźnik rezultatu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Liczba zmodernizowanych obiektów budowlanych.	Sztuk	0	3
	Liczba warsztatów/szkole/wydarzeń integracyjnych/aktywizacyjnych odbywających się w zmodernizowanych obiektach	Sztuk	0	120
Projekt 2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Powierzchnia zmodernizowanego budynku	M ²	0	150
Projekt 2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzyzlesiu				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Powierzchnia zmodernizowanego budynku	M ²	0	100
Projekt 2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzyzlesiu				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	wartość	
			początkowa 2015	końcowa 2023
	Powierzchnia zmodernizowanego budynku	M ²	0	200
Kierunek działania 2.2. Poprawa stanu przestrzeni publicznej				
Wskaźnik rezultatu	Nazwa	Jednostka miary	Wartość	
			Początkowa 2015	Końcowa 2023
	Liczba osób korzystających ze szlaku pieszo-rowerowego	Osób	0	200
	Liczba osób aktywnie uczestniczących w programach proekologicznych	Osób	0	500
	Udział odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie odpadów		5,43%	3,70%
Projekt 2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo – pieszo - rowerowe połączenie sołectw				

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	Wartość	
			Początkowa 2015	Końcowa 2023
	Długość wybudowanego ciągu pieszo-rowerowego	Km	0	20
Projekt 2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.				
Wskaźnik produktu	Nazwa	Jednostka miary	Wartość	
			Początkowa 2015	Końcowa 2023
	Liczba przeprowadzonych programów edukacyjnych w szkołach	Sztuk	0	28
	Liczba przeprowadzanych akcji proekologicznych	Sztuk	0	7

7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Projekty zaprezentowano w układzie:

- Projekty podstawowa, realizowane w wybranych obszarach rewitalizacji;
- Projektu uzupełniające, które dotyczą wszystkich obszarów rewitalizacji;

7.1. Podstawowe projekty rewitalizacyjne

Poniżej zaprezentowano wszystkie przedsięwzięcia podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016-2023.

Zaprezentowane poniżej projekty, w formie karty zadania, zostały wypracowane podczas warsztatów strategicznych przeprowadzonych w każdym obszarze zdegradowanym.

Projekt 1.1.1.	
Nazwę przedsięwzięcia	
Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych.	
Podmioty go realizujące	
Gmina Poświętne, organizację pozarządowe (Ochotnicze Straże Pożarne).	
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),	
Obszar rewitalizacji.	
Zdiagnozowany problem:	
Na terenie miejscowości niedostatecznie wykształcona jest, lokalna oferta spędzania czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców. Niewystarczająca do zgłaszanych potrzeb ilość i jakość oferty spędzania czasu wolnego, przyczynia się, zwłaszcza wśród osób młodych do sięgania po inne sposoby spędzania czasu wolnego, w tym korzystanie z używek.	
Cel realizacji projektu	
Zwiększenie możliwości nawiązywania relacji międzyludzkich, poprawę jakości więzi sąsiedzkich pozwalających aktywizować społeczność lokalnej służące aktywizacji społeczności lokalnej służąca włączaniu społeczne mu i zawodowemu mieszkańcom.	
Budowanie kapitału społecznego poprzez i	
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań	
Realizacja zadania obejmuje opracowanie szczegółowego programu działania w oparciu o rzeczywiste potrzeby społeczności.	
W ramach zadania zostanie zrealizowany cykl zajęć służących:	
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie różnorodnej oferty programowej – prowadzenie różnorodnych form działań, zajęć czy wsparcia dla różnych grup wiekowych. • Umożliwienie realizacji potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich, m.in. poprzez organizację uroczystości okolicznościowych, świąt, wspólnych udziałów w imprezach. • Akcje społeczno-kulturalne, promocja kultury, ekologii i ochrony środowiska. • Integrację społeczną umożliwiającą pozostawanie w społeczności lokalnej i środowisku. 	
Zakłada się, że część zajęć związanych z aktywnością ruchową, wpływających na poprawę aktywności fizycznej i zdrowia będzie się odbywała w przestrzeni przygotowanej w ramach projektu projekt 2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo – pieszo - rowerowe połączenie sołectw.	
ekologii i ochrony środowiska będą powiązane z projektem 2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.	
Do realizacji projektu będzie wykorzystywana infrastruktura zrealizowana w ramach: 2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie, 2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzylesiu, 2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzylesiu.	
Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]	Źródła finansowania, [zł]

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

140 000	Krajowe środki pu- bliczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
			70 000	30 000	40 000
Termin realizacji (lata)		2017-2023			
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					
Liczba osób uczestniczących w zajęciach 560 osób. Liczba przeprowadzonych zajęć 28 sztuk.					
Wskaźnik rezultatu					
Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych realizowanych na obszarze.					

Projekt 1.1.2.					
Nazwę przedsięwzięcia					
Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej.					
Podmioty go realizujące					
Gmina Poświętne, Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe.					
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),					
Obszar rewitalizacji.					
Zdiagnozowany problem:					
Na terenie obszaru nie ma aktywnych organizacji pozarządowych, które włączyłyby się w działania na rzecz integracji społeczności.					
Cel realizacji projektu					
Animacja społeczności lokalnych polega na ożywianiu, pobudzaniu do działania mieszkańców które tworzą daną społeczność. Celem działania jest włączenie lokalnej zamieszkującej obszar rewitalizacji do wspólnych działań na rzecz dobra wspólnego. Pozwolą one na wzmocnienie działań służącej włączaniu społecznemu i zawodowemu mieszkańcom. Pozwolą na budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych. Na etapie przygotowanie projektu, zakłada się w wyniku działań animacyjnych społeczność zorganizuje się w jakąś strukturę zorganizowaną, ale nie zakłada się konkretnej instytucji. Czy powstanie organizacja pozarządowa, czy nowa jednostka OSP, czy też np. Koło Gospodyń Wiejskich będzie zależało od potrzeb mieszkańców. Do realizacji projektu będzie wykorzystywana infrastruktura zrealizowana w ramach: 2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie, 2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzylesiu, 2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzylesiu.					
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań					
Zakłada się przeprowadzenie cyklu warsztatów animacyjnych społeczność lokalna					
Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]		Źródła finansowania, [zł]			
70 000	Krajowe środki pu- bliczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
				35000	35000
Termin realizacji (lata)		2017-2023			
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Liczba osób uczestniczących w działaniach animujących - 30 osób.
Liczba przeprowadzonych działań animujących do aktywności w środowisku lokalnym – 6 sztuk.
Wskaźnik rezultatu
Frekwencja na zebraniach sołeckich.
Liczba organizacji pozarządowych/grup nieformalnych.
Liczba osób, które nabyły lub podniosły kompetencje i/lub nowe umiejętności społeczne.

Projekt 1.2.1.				
Nazwę przedsięwzięcia				
Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,				
Podmioty go realizujące				
Gmina Poświętne				
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),				
Obszar rewitalizacji				
Zdiagnozowany problem:				
Na obszarze rewitalizacji bezrobocie pomimo spadku określających je wskaźników w dalszym ciągu stanowi ważny problem społeczny. Ważną barierą w znalezieniu pracy jest brak odpowiedniego wykształcenia.				
Cel realizacji projektu				
Aktywizacja społeczności lokalnej służąca włączaniu społeczne mu i zawodowemu mieszkańcom. Do realizacji projektu będzie wykorzystywana infrastruktura zrealizowana w ramach: 2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie, 2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzylesiu, 2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzylesiu.				
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań				
W ramach projektu zostanie przeprowadzony cykl kursów, szkoleń pozwalających podnieść kwalifikację, zdobyć nowy zawód osobom bezrobotnym. W miarę możliwości będą one odbywały się na terenie obszaru rewitalizacji.				
Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]		Źródła finansowania, [zł]		
100 000	Krajowe środki publiczne	Środki UE		Środki prywatne
		RPO	PROW	
		WM		
		70 000		30 000
Termin realizacji (lata)		2017-2023		
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu				
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.				
Wskaźnik produktu				
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i kursach – 30 osób.				
Liczba przeprowadzonych szkoleń/ kursów - 8 sztuk.				
Wskaźnik rezultatu				
Liczba osób, które nabyły lub podniosły kompetencje i/lub nowe umiejętności zawodowe.				
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.				

Projekt 1.2.2.
Nazwę przedsięwzięcia
Doradztwo dla osób nieaktywnych zawodowo.
Podmioty go realizujące
Ośrodek Pomocy Społecznej.
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Obszar rewitalizacji.					
Zdiagnozowany problem:					
Znaczna część mieszkańców obszaru jest nieaktywna zawodowa. Wymagają one w pierwszej kolejności wsparcia zachęcającego ich do aktywności zawodowej, nakierowanej z jednej strony na szukanie pracy a z drugiej na zakładanie własnych przedsiębiorstw.					
Cel realizacji projektu					
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do realizacji projektu będzie wykorzystywana infrastruktura zrealizowana w ramach: 2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie, 2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzyzlesiu, 2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzyzlesiu.					
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań					
W ramach projektu zostanie przeprowadzony cykl warsztatów służących ograniczeniu nieaktywności zawodowej. Istotnym jej elementem będzie wsparcie psychologiczne. W miarę możliwości będą one odbywały się na terenie obszaru rewitalizacji.					
Szacowana wartość projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]		Źródła finansowania, [zł]			
70 000	Krajowe środki publiczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
		50 000			20 000
Termin realizacji (lata)		2017-2023			
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					
Liczba osób uczestniczących w programach doradczych – 30 osób. Liczba przeprowadzonych programów doradztwa – 8 sztuk.					
Wskaźnik rezultatu					
Liczba osób, które nabyły lub podniosły kompetencje i/lub nowe umiejętności zawodowe. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.					

Projekt 1.2.3.	
Nazwę przedsięwzięcia	
Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem.	
Podmioty go realizujące	
Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),	
Obszar rewitalizacji.	
Zdiagnozowany problem:	
Z pomocy społecznej korzysta wiele osób ze środowisk rodzinnych w których występują uzależnienia, głównie alkoholowe.	
Cel realizacji projektu	
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do realizacji projektu będzie wykorzystywana infrastruktura zrealizowana w ramach: 2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie, 2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzyzlesiu, 2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzyzlesiu.	
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań	
W ramach projektu przewiduje się realizację programów profilaktycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Zakłada się, że będą one realizowane na obszarze rewitalizacji.	

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyj- nego, [zł]	Źródła finansowania, [zł]				
60 000	Krajowe środki pu- bliczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
					60 000
Termin realizacji (lata)	2017-2023				
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyję- tych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					
Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych – 20 osób. Liczba działań na rzecz osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem - 10 sztuk.					
Wskaźnik rezultatu					
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa.					

Projekt 2.1.1.					
Nazwę przedsięwzięcia					
Remont budynku po remizie OSP w Cygowie					
Podmioty go realizujące					
Gmina Poświętne, Sołectwo Cygów działka nr 319/10					
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),					
Cygów					
Zdiagnozowany problem:					
W Cygowie nie ma budynku, którego stan techniczny pozawałaby na realizację szeregu działań związanych z integracją mieszkańców wsi, ich samoorganizacji, zapewnieniu im oferty spędzenia walonego czasu, podejmowania działań wspierających osoby zagrożonych wykluczeniem społecz- nym. Istniejący budynek remizy jest zaniedbany, wymaga remontu. W obecnym stanie nie jest możliwa w oparciu o niego działań związanych z integracją mieszkań- ców wsi.					
Cel realizacji projektu					
Tworzenie infrastruktury publicznej służącej ograniczeniu zjawisk. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności. Budynek po remoncie będzie wykorzystywany do realizacji projektów: 1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez rea- lizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i ani- macji społecznej. 1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych. 1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo. 1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależ- nieniem.					
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań					
W ramach realizacji zadania przewiduje się remont budynku remizy (w tym termomodernizację) i wyposażenia go w niezbędny sprzęt tj. wyposażenie klubu: zakup sprzętu i urządzeń na potrzeby pełnienia przez lokal nowych funkcji (stoły, krzesła, biurka, sprzęt komputerowy i multimedialny).					
Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyj- nego, [zł]	Źródła finansowania, [zł]				
250 000	Krajowe środki pu- bliczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
			200 000		50 000

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Termin realizacji (lata)	2017-2023
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu	
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.	
Wskaźnik produktu	
Powierzchnia zmodernizowanego budynku – 150 m ²	
Wskaźnik rezultatu	
Liczba warsztatów/szkole/wydarzeń integracyjnych/aktywizacyjnych odbywających się w zmodernizowanym obiekcie.	

Projekt 2.1.2.						
Nazwę przedsięwzięcia						
Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzylesiu.						
Podmioty go realizujące						
Gmina Poświętne.						
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),						
Międzylesie numer działki 934/3, numer obrębu 143408 2.0011.						
Zdiagnozowany problem:						
W miejscowości jest brak miejsca integracji społecznej dla różnych grup wiekowych. Budynek jest tylko częściowo wykorzystany.						
Cel realizacji projektu						
Tworzenie infrastruktury publicznej służącej ograniczeniu zjawisk. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności. Budynek po remoncie będzie wykorzystywany do realizacji projektów:						
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych,						
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej,						
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,						
1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo,						
1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem.						
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań						
W ramach realizacji zadania przewiduje się remont części budynku i wyposażenie go w niezbędny sprzęt pozwalający pełnić funkcję świetlicy wiejskiej (stoły, krzesła, biurka, sprzęt komputerowy i multimedialny).						
Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]		Źródła finansowania, [zł]				
80 000		Krajowe środki publiczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
			RPO	PROW		
			WM	40 000	20 000	20 000
Termin realizacji (lata)		2019-2020				
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań						
W ramach realizacji zadania przewiduje się remont części budynku i wyposażenia go w niezbędny sprzęt tj. wyposażenie klubu: zakup sprzętu i urządzeń na potrzeby pełnienia przez lokal nowych funkcji (stoły, krzesła, biurka, sprzęt komputerowy i multi-medialny).						
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu						
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.						
Wskaźnik produktu						
Powierzchnia zmodernizowanego budynku – 100 m ²						

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Wskaźnik rezultatu
Liczba warsztatów/szkole/wydarzeń integracyjnych/aktywizacyjnych odbywających się w zmodernizowanym obiekcie.

Projekt 2.1.3.					
Nazwę przedsięwzięcia					
Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzylesiu.					
Podmioty go realizujące					
Gmina Poświętne, OSP.					
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),					
Międzylesie, Numer działki 940, Numer obrębu 143408 2.0011.					
Zdiagnozowany problem:					
Brak miejsca integracji społecznej dla różnych grup wiekowych, w tym także nowych z rdzennymi mieszkańcami. Niewystarczająco rozwinięta oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna.					
Cel realizacji projektu					
Tworzenie infrastruktury publicznej służącej ograniczeniu zjawisk kryzysowych. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności. Budynek po remoncie będzie wykorzystywany do realizacji projektów:					
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych,					
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej,					
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,					
1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo,					
1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem.					
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań					
W ramach realizacji zadania przewiduje się remont budynku szkoły i wyposażenia go w niezbędny sprzęt tj. wyposażenie klubu: zakup sprzętu i urządzeń na potrzeby pełnienia przez lokal nowych funkcji (stoły, krzesła, biurka, sprzęt komputerowy i multi-medialny).					
Szacowana wartość projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]		Źródła finansowania, [zł]			
200 000	Krajowe środki publiczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
			150 000		50 000
Termin realizacji (lata)		2017-2023			
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					
Powierzchnia zmodernizowanego budynku –200 m ² .					
Wskaźnik rezultatu					
Liczba warsztatów/szkole/wydarzeń integracyjnych/aktywizacyjnych odbywających się w zmodernizowanym obiekcie.					

Projekt 2.2.1.					
Nazwę przedsięwzięcia					
Bezpiecznie i zdrowo –pieszo - rowerowe połączenie sołectw.					
Podmioty go realizujące					
Gmina Poświętne.					
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),					

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

Obszar rewitalizacji.					
Zdiagnozowany problem:					
Elementy infrastruktury społecznej są rozmieszczone w różnych punktach obszaru rewitalizacji. Stawiarza to niebezpieczeństwo poruszania się na rowerze. Dotyczy to także dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Międzylesiu i Wólce Dąbrowickiej. Wyznaczenie tras rowerowych pozwoli także na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć integrujących społeczność lokalną. Infrastruktura będzie wykorzystywana do realizacji projektu: 1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych					
Cel realizacji projektu					
Tworzenie infrastruktury publicznej służącej ograniczeniu zjawisk kryzysowych. Poprawa stanu przestrzeni publicznej.					
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań					
Realizacja projektu obejmie wyznaczenie tras rowerowych, oznakowanie ich oraz wyposażenie w miejsce wypoczynku (wiata, ławki, stojaki na rowery).					
Szacowana wartość projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, [zł]		Źródła finansowania, [zł]			
20 000	Krajowe środki publiczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
			20 000		
Termin realizacji (lata)		2019			
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					
Długość wybudowanego ciągu pieszo-rowerowego – 20 km.					
Wskaźnik rezultatu					
Liczba osób korzystających ze szlaku pieszo-rowerowego.					

Projekt 2.2.2.

Nazwę przedsięwzięcia					
Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.					
Podmioty go realizujące					
Gmina Poświętne, Szkoły podstawowa w Międzylesiu i Wólce Dąbrowickiej, organizacje pozarządowe.					
Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu),					
Obszar rewitalizacji.					
Zdiagnozowany problem:					
Na obszarze występuje zanieczyszczenie środowiska spowodowane wysypywaniem odpadów na terenach leśnych oraz zanieczyszczenie wód poprzez szamba oraz zanieczyszczenie powietrza poprzez niską emisję. Jednocześnie wśród mieszkańców jest niewystarczająca wiedza na temat wpływu zagrożeń środowiska na zdrowie człowieka.					
Cel realizacji projektu					
Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz poprawa stanu przestrzeni publicznej. Budynek po remoncie będzie wykorzystywany do realizacji projektu:1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych					
Syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań					
W ramach projektu przewiduję się realizację cyklicznych akcji promujących dbanie o środowisko, poprzez wykonanie i dystrybucję ulotek informujących o szkodliwości wynikających z wylewania szamb i palenia odpadami w domowych piecach. W ramach projektu będą także organizowane konkursy dla uczniów szkół z obszaru rewitalizacji o tematyce proekologicznej.					

Szacowana wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyj- nego, [zł]	Źródła finansowania, [zł]				
60 000	Krajowe środki pu- bliczne	Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
		RPO WM	PROW		
				40 000	20 000
Termin realizacji (lata)	2017-2023				
Sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu					
Monitorowanie i ocena rezultatów prowadzona będzie zgodnie z systemem monitoringu i oceny Gminnego LPR szczegółowo przedstawionym w części 12 LPR.					
Wskaźnik produktu					
Liczba przeprowadzonych programów edukacyjnych w szkołach - 28 sztuk. Liczba przeprowadzanych akcji proekologicznych - 7 sztuk.					
Wskaźnik rezultatu					
Liczba osób aktywnie uczestniczących w programach proekologicznych. Udział odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie odpadów.					

7.2. Opis przedsięwzięć uzupełniających

Osiągnięcie celów rewitalizacji związane jest z podjęciem uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogą dzięki efektowi synergii wzmocnić efekty podstawowych przedsięwzięć. Poniżej przedstawiono ich ogólny opis. Przedstawione przedsięwzięcia będą wdrażane systematycznie. W pierwszej kolejności zostanie wdrożona inicjatywa lokalna. Pozwoli ona realizować niskonakładowe przedsięwzięcia angażujące mieszkańców całej gminy.

Tabela 30. Przedsięwzięcia uzupełniające

Tytuł przedsięwzięcia	Opis przedsięwzięcie
Wdrożenie inicjatywy lokalnej	Inicjatywa lokalna to forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami, w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej. Konieczne jest przygotowanie i przyjęcie uchwały Rady Gminy o inicjatywie uchwałodawczej. Projekt odpowiada na problemy niskiej aktywności społecznej. Inicjatywa lokalna umożliwi mieszkańcom zarówno realizację zadań miękkich jak i inwestycyjnych.
Program edukacyjny dla uczniów z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej	Organizacja w szkołach z obszaru rewitalizacji zajęć edukacyjnych odnośnie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W sposób atrakcyjny dla uczniów zostanie przekazana wiedza dotycząca ekonomii, pokazanie szans i zagrożeń wynikających z samozatrudnienia oraz kształtowanie niezbędnych postaw i umiejętności w zakresie przedsiębiorczość. Przedsięwzięcie odpowiada na problem niskiej przedsiębiorczości wśród mieszkańców
Upowszechnienie dostępu do Internetu poprzez zwiększenie zasięgu i liczby stref bezpłatnego dostępu do Internetu	Zakres projektu: zwiększenie zasięgu i liczby stref bezpłatnego dostępu do Internetu w celu poszerzenia oferty czynności administracyjnych, które można wykonać bez konieczności odwiedzania Urzędu. Projekt odpowiada na problem niskiej aktywności społecznej obszaru rewitalizacji.

<p>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy.</p>	<p>Planuje się, iż wyroby zawierające azbest będą sukcesywnie usuwane w zależności od stopnia pilności, zużycia, wykonania ich konserwacji oraz zabezpieczenia, w okresie 2009 – 2032 r. Zadanie usuwania wyrobów, instalacji zawierających azbest, które stanowią potencjalne odpady azbestowe przewidziane jest zgodnie z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski do zrealizowania do roku 2032.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

8. ZAPEWNIENIE KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów procesów rewitalizacji. Wymogiem koniecznym dla wspierania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności:

- Przestrzennej – powiązania pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.
- Problemowej – konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, technicznym, środowiskowym).
- Proceduralno-instytucjonalnej – konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.
- Międzyokresowej – uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.
- Źródeł finansowania – konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS, FS, EFROW, środków własnych i innych.

Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez realizację projektów rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Projekty infrastrukturalne, w przyszłości będą służyły także mieszkańcom innych terenów gminy. Również projekty społeczne swoim oddziaływaniem będą służyć nie tylko obszarom rewitalizacji, ale będą miały wpływ na obszary zdegradowane, a także na całą gminę. W działania społeczne, w ramach Programu Rewitalizacji mogą zostać włączeni także mieszkańcy innych sołectw, poprzez uczestnictwo w projektach społecznych dedykowanych mieszkańcom z obszarów rewitalizacji. Projekty zapewniające integrację społeczną i nawiązywanie pozytywnych relacji społecznych (sąsiedzkich) pozwolą na profilaktykę społeczną, dzięki czemu uniknie się segregacji mieszkańców i ich problemów społecznych.

Planowane do realizacji projekty przyczynią się do rozwoju całej gminy. W ten sposób uzyskany zostanie efekt synergii z innymi obszarami gminy, na których nie zostaną wykonane bezpośrednie działania rewitalizacyjne.

System realizacji programu zakłada prowadzenie ciągłego jego monitoringu. Pozwoli to na prowadzenie ciągłej analizy następ decyzji przestrzennych w skali całej gminy. W przypadku zaobserwowania niepokojących zmian zgłosi konieczność podjęcia działań naprawczych bądź aktualizacji niniejszego dokumentu.

Komplementarność problemowa

Wybrane do realizacji projekty odpowiadają na różne, zdiagnozowane wspólnie z mieszkańcami problemy społeczne oraz mają służyć ich negatywnemu oddziaływaniu oraz ograniczeniu możliwości ich powstawania. Dlatego też główna wiązka zadań związana jest z tym obszarem funkcjonowania społeczności lokalnej. Podstawowe wiązki zadań łączą ze sobą działania inwestycyjne, społeczne i instytucjonalne.

Wiele z działań, podejmowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dotyczyć będzie szeroko pojętej integracji społecznej mieszkańców. W ramach projektów poza zapewnieniem infrastruktury spędzania czasu wolnego pojawiać się będą działania integrujące mieszkańców, nastawione na spełnianie także innych celów takich jak np. wzmacnianie postaw proekologicznych integracja międzypokoleniowa, nastawione na faktyczne włączenie seniorów do aktywności wraz z młodszymi mieszkańcami obszarów i inne.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy odpowiada Wójt gminy. W ramach funkcjonowania urzędu gminy powierza on koordynowanie prac związanych z wdrażaniem programu jednemu urzędnikowi. Umożliwi to skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Cały system zarządzania i wdrażania programu zostało opisane w kolejnych rozdziałach. Wyznaczony urzędnik będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu. Na bieżąco będzie współpracował z odpowiednimi podmiotami, które posiadają ku temu jak najlepsze kompetencje np. Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Biblioteką Publiczną.

Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy stanowi również kontynuację działań, podjętych przez gminę w latach w ramach polityki spójności. Gmina we wspomnianym okresie zrealizowała między innymi projekty:

Budowa sali sportowej wraz z łącznikiem przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum, fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego, działanie: 7.2. Infrastruktura służąca edukacji, dziedzina: nauka i edukacja wartość projektu: 3 682 085.41 zł

Super przedszkolaki, fundusz: Europejski Fundusz Społeczny, program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie: 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej, dziedzina: nauka i edukacja, wartość projektu: 592 783.61 zł

Szansa na sukces, fundusz: Europejski Fundusz Społeczny, program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie: 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych, dziedzina: nauka i edukacja, wartość projektu: 498 558.00 zł: Stawiamy na indywidualizację, fundusz: Europejski Fundusz Społeczny; Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie: 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych, dziedzina: nauka i edukacja wartość projektu: 183 868.80 zł

Nowy zawód - lepszy start, fundusz: Europejski Fundusz Społeczny, program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, dziedzina: praca i integracja społeczna wartość projektu: 89 000.12 zł

Komplementarność źródeł finansowania

W ramach poszczególnych zadań wpisanych do LPR, wykazano możliwe źródła finansowania. Przewidziano możliwość wykorzystania następujących funduszy:

- Publicznych wspólnotowych (Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności, w ramach RPO WM).
- Publicznych wspólnotowych w ramach PROW, ze szczególnym uwzględnieniem Środków LGD Ziemi Mazowieckiej przeznaczonych na osiągnięcie celów LSR,

- Publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł ukierunkowywanych na konkretne obszary funkcjonowania społeczności lokalnej np. PO FIO, ASOS, środki krajowego i wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska, itp.
- Własnych środków w ramach programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i efektywniejszego wykorzystania środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Wzmocnienie pozyskiwania dotacji przez organizacje pozarządowe, ze szczególnym uwzględnieniem środków z administracji państwowej oraz samorządowej szczebla powiatowego i wojewódzkiego.
- Prywatnych, m.in. poprzez tworzenie zachęt do inwestowania na obszarach zdegradowanych.

Gmina w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania Programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, Gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starała pozyskać się Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z różnymi podmiotami.

9. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY

Zintegrowane podejście oznacza, że projekty realizowane w ramach Programu są spójne i skoordynowane z innymi działaniami gminy na obszarze kryzysowym. Zintegrowane podejście oznacza realizację projektów w tym samym czasie, których łączna realizacja daje możliwość wyjścia obszaru z kryzysu. Program angażuje różnych partnerów publicznych i społecznych, nie tylko na etapie przygotowania Programu, ale również poprzez wspólną realizację projektów.

Zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji do realizacji projekty mają na celu ograniczenie barier rozwojowych zdiagnozowanych na etapie delimitacji obszarów kryzysowych. Pozwolą ograniczyć negatywne oddziaływanie na rozwój społeczno-gospodarczy.

Tabela 31. Zintegrowanie projektów rewitalizacyjnych z problemami

Projekt	Zdiagnozowany problem:
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych	Na terenie miejscowości niedostatecznie wykształcona jest, lokalna oferta spędzania czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców. Niewystarczająca do zgłaszanych potrzeb ilość i jakość oferty spędzania czasu wolnego, przyczynia się, zwłaszcza wśród osób młodych do sięgania po inne sposoby spędzania czasu wolnego, w tym korzystanie z używek
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej	Na terenie obszaru nie ma aktywnych organizacji pozarządowych, które włączyłyby się w działania na rzecz integracji społeczności.
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,	Ważną barierą w znalezieniu pracy jest brak odpowiedniego wykształcenia.
1.2.2. Doradztwo dla osób nieaktywnych zawodowo	Mieszkańcy obszaru nie są w zadawalającym stopniu przedsiębiorczy, nie zakładają swoich firm. Brakuje doradztwa w zakresie zakładania przedsiębiorstw, pozyskiwania środków zewnętrznych na ich zakładanie i prowadzenie.
1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem	Z pomocy społecznej korzysta wiele osób ze środowisk rodzinnych w których występują uzależnienia.
2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie	Budynek remizy jest zaniedbany, wymaga remontu. W obecnym stanie nie jest możliwa w oparciu o niego działań związanych z integracją mieszkańców wsi.

2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzyzlesiu	Brak miejsca integracji społecznej dla różnych grup wiekowych, w tym także nowych z rdzennymi mieszkańcami. Niewystarczająco rozwinięta oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna.
2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzyzlesiu	Brak miejsca integracji społecznej dla różnych grup wiekowych, w tym także nowych z rdzennymi mieszkańcami. Niewystarczająco rozwinięta oferta i infrastruktura sportowa i rekreacyjna.
2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo-pieszo - rowerowe połączenie sołectw	Elementy infrastruktury społecznej są rozmieszczone w różnych punktach obszaru rewitalizacji. Stawarza to niebezpieczeństwo poruszania się na rowerze. Dotyczy to także dzieci uczęszczających do szkół w obszarze rewitalizacji.
2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.	Na obszarze występuje zanieczyszczenie środowiska spowodowane wysypywaniem odpadów na terenach leśnych oraz zanieczyszczenie wód poprzez szamba oraz zanieczyszczenie powietrza poprzez niską emisję.

Źródło: Opracowanie własne

Zintegrowanie na poziomie zastosowania różnych metod.

Dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 – 2023 został wypracowany różnorodnymi metodami partycypacyjnymi, przy udziale szerokiego grona przedstawicieli grup interesariuszy (społecznych, gospodarczych, samorządowych). Dobór metod, technik i narzędzi partycypacji społecznej włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych grup społecznych, został opisany w rozdziale 11 pn. *Mechanizmy włączenia mieszkańców przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji*. Natomiast wnioski płynące z zastosowanych metod włączenia mieszkańców wprowadzone zostały do poszczególnych rozdziałów w niniejszym dokumencie, w tym poszerzony został rozdział dotyczący diagnozy, a także wprowadzone zostały zadania, zgłoszone w trakcie prac warsztatowych czy otwartych spotkań konsultacyjnych.

Zintegrowanie na poziomie różnych sektorów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne zakłada zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących jego założenia. Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia przewidują, współpracę partnerów wywodzących się z różnych sektorów, w tym m.in.:

- Sektor publiczny – Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Sektor prywatny – przedsiębiorcy, inwestorzy.
- Partnerzy społeczni – organizacje pozarządowe działające na różnych płaszczyznach – pomoc społeczna, kultura, sport, edukacja, aktywizacja społeczna.

Udział partnerów reprezentujących trzy sektory przewidziano także na etapie monitorowania i ewaluacji prowadzonych w procesie rewitalizacji działań.

Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Poświętne przedsięwzięcia są kompleksowe, dzięki czemu, ich realizacja zapewni wypełnienie kilku kierunków działań (w ramach różnych celów strategicznych). Zależność ta przedstawiona została w tabeli poniżej:

Tabela 32. Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz projektów rewitalizacyjnych

Projekt	Cel strategiczny	Kierunki działań
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych	1	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych. 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności.
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej	1	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych. 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności. 2.2. Poprawa stanu przestrzeni publicznej
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,	1	1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności.
1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo	1	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych. 1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności.
1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem	1	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych. 2.1. Poprawa stanu technicznego obiektów publicznych w kierunku wykorzystania ich do integracji lokalnej społeczności.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie	2	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.
		1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzylesiu	2	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.
		1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzylesiu	2	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.
		1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo – pieszo - rowerowe połączenie sołectw	2	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.
		1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.	2	1.1. Budowanie kapitału społecznego poprzez poprawę jakości więzi sąsiedzkich i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych.
		1.2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Źródło: Opracowanie własne

10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Skuteczność oraz efektywność realizacji zadań, założonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Poświętne jest w dużej mierze zależna od znalezienia odpowiednich źródeł finansowania tych przedsięwzięć. Zarówno Wytyczne Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, a także Ustawa o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku zakładają konieczność dywersyfikacji źródeł finansowania, co oznacza, iż do realizacji zadań powinno włączać się nie tylko środki publiczne (środki własne gminy, fundusze unijne, fundusze krajowe), ale także środki inwestorów prywatnych. W ramach środków unijnych uwzględniono także możliwość pozyskania ich z Programu Operacyjnego Obszarów Wiejskich.

Tabela 33. Indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych

Projekt	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Podmiot realizujący	Termin realizacji (lata)	Potencjalne źródła finansowania (zł)			
				Środki UE		Środki prywatne	Wkład własny JST
				RPO WM	PROW		
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych	140 000	Gmina Poświętne	2017-2023		70 000	30 000	40 000
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej	70 000	Gmina Poświętne, organizacje pozarządowe	2017-2023	-	-	35 000	35 000
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,	100 000	Gmina Poświętne	2017-2023	70 000		-	30 000
1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo	70 000	Gmina Poświętne.	2018-2023	50 000		-	20 000
1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem	60 000	Ośrodek Pomocy Społecznej	2019-2023			-	60 000
2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie	250 000	Gmina Poświętne	2017-2018		200 000	-	50 000
2.1.2. Adaptacja budynku byłego	80 000	Gmina Poświętne	2019-2020	-	40 000	20 000	20 000

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

ośrodka zdrowia w Międzylesiu							
2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzylesiu	200 000	Gmina Poświętne, Ochotnicza Straż Pożarna	2021-2023	-	150 000	-	50 000
2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo-pieszo - rowerowe połączenie sołectw	20 000	Gmina Poświętne	2019		20 000	-	0
2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.	60 000	Gmina Poświętne, Szkoła podstawowa w Międzylesiu, organizację pozarządowe	2018-2023		0	40 000	20 000

Źródło: Opracowanie własne

Uwaga:

1. Do źródeł finansowania projektów dodano środki Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich Gmina w ramach programu LIDER Poświętne jest członkiem Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Równiny Wołomińskiej.
2. Jako środki prywatne uwzględniono możliwość uzyskania dofinansowania różnych dotacji przez organizacje pozarządowe.

Osiągnięcie zaplanowanych celów LPR wymaga wydatkowania 1 050 000zł. Z tego środki zewnętrzne pochodzące z funduszy UE, wynoszą 600 000 zł, środki prywatne 125 000 zł a środki gminy Poświętne – 325 000 zł.

Dochody gminy zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2017-2020 planowane są w wysokości około 25 mln zł. Zaplanowane wydatki bieżące niezbędne dla funkcjonowania gminy zaplanowano w wysokości około 12, 5 mln.

Tabela 34. Planowany budżet gminy na lata 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Dochody	25 295 861,99	24 889 055,00	26 443 615,00	26 999 876,00
Wydatki bieżące	22 731 788,23	22 358 980,34	23 248 256,87	24 788 082,00
„wolne środki”	2 564 073,76	2 530 074,66	3 195 358,13	2 211 794,00

Źródło: Opracowanie własne

Środki oznaczone jako „wolne środki” mogą być przeznaczane na realizację projektów rewitalizacji. Ich wysokość zapewni wkład własny przy pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz pozwala na realizację projektów finansowanych jedynie z budżetu gminy. Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych w latach 2017-2023

Tabela 35. Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych

Projekt	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1.1. Zajęcia kulturalne, edukacyjno-rekreacyjne dla różnych grup wiekowych i społecznych							
1.1.2. Podniesienie aktywności obywatelskiej i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej							
1.2.1. Szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych,							
1.2.2. Doradztwo zawodowe dla osób nieaktywnych zawodowo							
1.2.3. Prowadzenie projektów profilaktycznych dla osób uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem							
2.1.1. Remont budynku po remizie OSP w Cygowie							
2.1.2. Adaptacja budynku byłego ośrodka zdrowia w Międzyzylesiu							
2.1.3. Adaptacja do celów integracji społecznej budynku starej szkoły w Międzyzylesiu							

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 - 2023

2.2.1. Bezpiecznie i zdrowo-pieszo - rowerowe połączenie sołectw							
2.2.2. Świadomi mieszkańcy – ekologiczna gmina.							

Źródło: Opracowanie własne

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Zapewnienie jak najszerszego grona uczestników na każdym etapie procesu rewitalizacji, reprezentujących różne grupy społeczne stanowi podstawę do osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacji. Udział interesariuszy prosu rewitalizacji zapewnia między innymi:

- przeprowadzeni pełnej diagnozy sytuacji społeczno- gospodarczej,
- zdefiniowanie istotnych dla społeczności problemów i barier rozwojowych;
- budowanie zaufania pomiędzy władzą, odpowiedzialną za procesy rewitalizacji a mieszkańcami, instytucjami dla których zaplanowane działania rewitalizacyjne są istotne;
- współdecydowanie o zakresie projektów rewitalizacyjnych, które powinny być zgodne z oczekiwaniami mieszkańców, którym mają służyć.
- zaangażowanie społeczności lokalne we wdrażania procesów rewitalizacji oraz jego monitorowanie.

11.1. Opis procesu przygotowania programu rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Poświętne został wypracowany przez samorząd gminny we współpracy z podmiotami, które uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez Urząd Gminy na etapie przygotowania i opracowania programu, odpowiedziały na zaproszenie do zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Na każdym etapie przygotowywania opracowania dokumentu spełniał wymagania zasady partnerstwa i partycypacji różnych środowisk i partnerów. Projekt dokumentu został poddany dyskusji w ramach procesu konsultacji społecznych.

W ramach prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 –2023 wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

Informowanie:

Informacja o planowanych w ramach procedury przygotowania programu działaniach była:

- umieszczana na stronie internetowej Gminy, na której utworzono specjalna zakładkę,
- wysyłanie imiennych zaproszeń na spotkania warsztatowe
- dystrybucje plakatów informujących o spotkaniach,

- ustną informację na sesjach rady gminy na których oprócz radnych uczestniczą także sołtysi.

Konsultowanie:

Etap diagnostyczny (wyznaczenie obszarów kryzysowych oraz obszarów do rewitalizacji).

W ramach tego etapu wykorzystano następujące metody:

- Publikacje w na stronie internetowej Urzędu Gminy** – artykuł informujący mieszkańców o przystąpieniu gminy Poświętne do prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy. Publikacja prezentowała przebieg procesu rewitalizacji, jak również zachęcała mieszkańców do włączania się w proces, w tym m.in. korzystania z konsultacji on-line,
- Seminarium** wprowadzające, podczas którego przedstawiono zakres prowadzonych prac (seminarium odbyło się w dniu i uczestniczyło w nim 10 przedstawicieli władz gminy, radnych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców)
- Powszechne konsultacje on-line** z mieszkańcami Gminy z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu Gminy oraz urzędowego maila, komentować na bieżąco postęp prac nad sformułowaniem programu rewitalizacji. Konsultacje trwały przez cały czas prowadzenia prac nad programem rewitalizacji;
- Spotkanie informacyjne** dla radnych i sołtysów, podczas sesji rady gminy
- Badania sondażowe z mieszkańcami za pomocą ankiety** gminy Poświętne (próba n=115). Badania koncentrowały się na wskazaniu przez mieszkańców głównych, zauważalnych przez nich problemów, pojawiających się na terenie gminy. Ankiety przez mieszkańców były wypełniane w dwojaki sposób. Wersja elektroniczna została umieszczona na stronie internetowej gminy, umożliwiono możliwość wypełniania ankiety on-line. Wersja papierowa była dystrybuowana przez pracowników urzędu i sołtysów. Ankiety te pozwoliły na zapoznanie się z potrzebami mieszkańców w sferach: społecznej, przestrzennej, środowiskowej, technicznej jak i gospodarczej.
- Wywiady pogłębione (n=4) z lokalnymi ekspertami / osobami odpowiednimi za rozwój gminy** Poświętne w aspektach społecznym, gospodarczym, oraz przestrzennym
- Wizja lokalna (spacer badawczy)** – badanie jakościowe, polegające na wizycie obszarów gminy, często połączone z rozmowami z mieszkańcami, korzystającymi w danej chwili z odwiedzanej przestrzeni miejskiej. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, przede wszystkim w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (termin realizacji wizji lokalnej 10.04 oraz 15.04.2017 rok).
- Warsztaty diagnostyczne w obszarze badawczego** z udziałem ich mieszkańców, na których przedstawiono podstawowe informacje o procesie rewitalizacji, przedstawiono informacje, z przeprowadzonej diagnozy. W ramach warsztatów prowadzono dyskusje na temat

problemów społeczno-gospodarczych każdego z obszarów. Główne problemy stawiane podczas dyskusji, oprócz tych wynikających z diagnozy, bez względu na obszar badawczy dotyczyły podobnych negatywnych zjawisk, tj.:

- niewystraczającej oferty spędzania wolnego czasu, dla różnych grup mieszkańców;
 - zanieczyszczenia środowiska przez mieszkańców;
 - niewystarczającego stanu technicznego i wyposażenia obiektów publicznych;
 - niewystarczające wsparcia gminy w zakresie samoorganizacji się społeczności lokalnych
- i. **Warsztat diagnostyczny** z udziałem przedstawicieli władz Gminy, na którym przedstawiono informację o wyborze obszarów zdegradowanych rewitalizowanych, na którym m.in. dyskutowano na temat granic obszarów zdegradowanych i obszarów wyznaczonych do rewitalizacji.

Konsultacje opracowanego programu Ponadto po zakończeniu prac eksperckich związanych z II etapem strategicznym, Projekt *Lokalnego Programu Rewitalizacji* został poddany konsultacjom społecznym w trzech formach:

- **zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej.** Projekt dokument został umieszczony na stronie internetowej i BIP gminy. W ogłoszeniu tym pojawił się elektroniczny kwestionariusz do zgłaszania uwag, który można było przesłać na funkcjonujący cały czas specjalny adres mailowy Urzędu Gminy.
 - **zbieranie uwag ustnych w siedzibie Urzędu Gminy.** W ramach konsultacji programu przewidziano także możliwość zgłaszania uwag osobiście w godzinach funkcjonowania Urzędu.
- j. **otwarte seminarium podsumowujące prace nad programem rewitalizacji z mieszkańcami gminy, na którym przedstawiono program rewitalizacji.**

11.2. Sposób włączenia interesariuszy w proces wdrażania i monitorowania programem rewitalizacji

Interesariusze rewitalizacji będą zaangażowani w proces zarządzania programem rewitalizacji w różnych aspektach. Przede wszystkim zaangażowanie partnerów będzie stanowić kluczowy element w ramach planowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Partnerzy będą zaproszeni do uczestnictwa w konsultacjach koncepcji projektów, głównie dotyczących zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz wyposażenia dla domów spotkań, oraz ustalania programu ich działań. Te działania mają mieć charakter partycypacyjny a zaproszeniu do udziału

w nich mieszkańcy będą współdecydowali o szczegółowych elementach zaplanowanych projektów.

Drugą formą partycypacji będzie uczestnictwo przedstawicieli społeczności lokalnej w tym przedsiębiorców w powołanym w systemie zarządzania procesem Komitetu ds. Rewitalizacji. Zadania i funkcje komitetu przedstawiono w części dotyczącej zarządzania projektem.

Ważnym obszarem aktywizowania mieszkańców w proces wdrażania programu rewitalizacji, będzie zaproszenie ich do aktywnego uczestniczenia w procedurze jego aktualizacji i monitorowania.

Aby wdrażać to przedsięwzięcie niezbędne jest prowadzenie przez urząd gminy zadań informacyjnych związanych z przebiegiem prac nad Programem oraz jego aktualizacją. W związku z tym planuje się w dalszym ciągu prowadzić zakładki dotyczące rewitalizacji, na stronie internetowej gminy, na której będą się ukazywały aktualne informacje z przebiegu procesu rewitalizacji. W procesie informowania o możliwości aktywnego włączania się w proces aktualizacji Programu zostaną także wykorzystane tradycyjne w gminie kanały komunikacji tj. ogłoszenia na tablicach ogłoszeń w obszarze badawczych oraz informowanie radnych i sołtysów. Sprawozdanie z realizacji programu, które wójt ma obowiązek składać Radzie Gminy, będą opublikowane na stronie internetowej o Biuletynie informacji Publicznej.

Mieszkańcy będą także mieli możliwość zgłaszania nowych projektów rewitalizacji zgodnie z procedurą aktualizacji Programu. Planuje się otwarte debaty publiczne przed aktualizacją programu.

Informacje o przebiegu prac nad programem rewitalizacji i poszczególnych projektów będą publicznie prezentowane na imprezach organizowanych przez władze gminy. Instytucje realizujące projekty rewitalizacyjne będą zobowiązane do umieszczenia informacji, że podejmowane działania są realizowane w ramach Programu Rewitalizacji

Te szerokie działania informacyjne zwiększą zainteresowanie mieszkańców rewitalizacją i zachęca do aktywnego uczestnictwa w aktualizacji i monitoringu programu i aktywizacji większej reprezentacji różnych grup interesariuszy do współdziałania. Przysłużą się także do zwiększenia legitymizacji działań rewitalizacyjnych wśród lokalnych interesariuszy.

12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) I MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

System wdrażania i monitoringu LPR stanowi zestaw narzędzi pozwalających na skuteczne osiągnięcie zakładanych celu programu. Opiera się o coroczne przygotowanie Planu działań rewitalizacyjnych na kolejny rok realizacji LPR i Sprawozdania Wójta z realizacji programu dla każdego roku budżetowego.

12.1. System realizacji

Element zarządzania i monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji jest niezwykle ważny i powinien obejmować procedury włączenia różnych podmiotów, w celu uspołecznienia tego procesu.

Proces zarządzania wdrażaniem programu rewitalizacji powinien opierać się o zasady:

Partycypacji – jak najszersze włączania społeczności lokalnej w procedury uaktualniania programu oraz realizacji poszczególnych projektów.

Partnerstwa – współpracy pomiędzy partnerami reprezentującymi trzy sektory: publiczny, gospodarczy oraz społeczny na etapie wprowadzania aktualizacji, poprzez wspólną diagnozę, problemów, wypracowaniem sposobów ich rozwiązania, współpracy przy ich realizacji.

Kompleksowości – poszukiwania różnych możliwości i źródeł finansowania dla planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wspierania i zachęcania do realizacji przedsięwzięć w ramach środków prywatnych czy z wykorzystaniem pracy społecznej;

Opis podmiotów zaangażowanych w procedurę zarządzania i monitoringu

Rada Gminy – uchwalająca zmiany Programu Rewitalizacji, przyjmowanie sprawozdań wójta

z realizacji programu rewitalizacji, uchwalanie budżetu gminy, uwzględniający realizację projektów i zadań wynikających z programu rewitalizacji

Wójt Gminy- Przewodniczący komitetu ds. rewitalizacji. Odpowiedzialny za realizację LPR, przedstawiający Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu, wnioskujący do Rady Gminy o ujęcie w budżecie gminy zadań wynikających z LPR.

Komitet ds. Rewitalizacji, w skład którego wchodzi przedstawiciele:

- Urzędu gminy, w tym przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej, osoba odpowiedzialna za współpracę gminy z organizacjami pozarządowymi, przedstawiciel referatu finansowego i inwestycyjnego;

- Przedstawiciele społeczności lokalnej z obszarów rewitalizowanych (reprezentant rady sołectkiej);
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych i przedsiębiorców z terenu całej gminy.

Komitet jest powołany zarządzeniem Wójta, który będzie jego przewodniczącym. Skład komitetu powinien liczyć 12 osób. 50 % składu komitetu powinni stanowić przedstawiciele społeczni. Regulamin pracy komitetu zostaje opracowany przez członków komitetu. Powinien on uwzględniać jego kompetencje.

Kompetencje komitetu ds., rewitalizacji obejmują:

- upowszechnia wśród lokalnej społeczności informacje na temat postępów w realizacji założeń LPR;
- określa standardy bieżącego monitorowania wdrażania LPR (wprowadza niezbędne zmiany do procedury monitoringu);
- rekomenduje zmiany do LPR;
- opiniuje sprawozdania z realizacji LPR;
- tworzy warunki do współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych;
- inicjuje partnerstwa do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Stanowisko ds. rewitalizacji powoływane przez wójta Gminy. Urzędnik zajmujący stanowisko ds. rewitalizacji podlega bezpośrednio wójtowi. Pełni także rolę sekretarza Komitetu ds. rewitalizacji.

Zakres obowiązków na tym stanowisku obejmuje zarówno nadzór nad realizacją całego Programu jak i poszczególnych projektów. Zadania związane z zarządzaniem Programem obejmują:

- przygotowuje niezbędne informacje dotyczące planowanych zadań rewitalizacyjnych do budżetu gminy, w formie planu działań rewitalizacyjnych na rok budżetowy;
- przygotowanie sprawdzania z realizacji programu;
- odpowiada za aktualizację zapisów LPR;
- prowadzi konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy;
- zbiera propozycje zmian do LPR;
- diagnozuje sytuację na obszarze objętym rewitalizacją;
- sporządza okresowe sprawozdania z realizacji LPR;
- upowszechnienie założeń LPR wśród mieszkańców Gminy;
- zapewnia obsługę komitetowi ds. rewitalizacji.

Zadania związane z zarządzaniem projektami obejmują

- organizuje partnerów do realizacji przedsięwzięć;

- monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań uwzględnionych w LPR;
- zbiera propozycje projektów do LPR.

Partnerzy Programu – interesariusze procesu rewitalizacji, wśród których znajdują się m.in. podmioty takie jak:

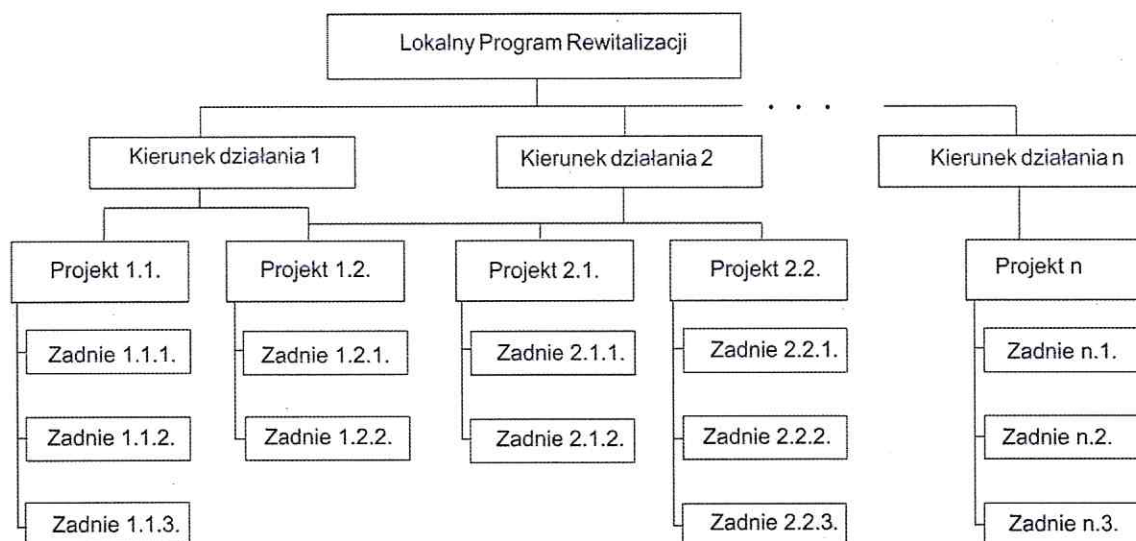
- Rady Sołeckie;
- Samorządowe instytucje publiczne tj. placówki oświatowe oraz Ośrodek Kultury;
- Samorządowe instytucje publiczne wyższego szczebla – Powiatowy Urząd Pracy;
- Instytucje państwowe – Policja;
- Mieszkańcy;
- Lokalni aktywiści;
- Przedsiębiorcy;
- Związki przedsiębiorców;
- Właściciele i zarządcy nieruchomości;
- Instytucje zarządzające infrastrukturą techniczną;
- Instytucje społeczne, w tym kościoły, parafie, związki wyznaniowe;
- Instytucje edukacyjne;
- Organizacje pozarządowe, w tym Ochotnicze Straże Pożarne.

Partnerzy programu uczestniczą w procesie konsultacji zmian programu, mogą zgłaszać propozycje zmian programu w tym wskazywać na wprowadzanie nowych projektów. Uczestniczą także jako beneficjenci realizowanych projektów.

Wykonawcy projektów rewitalizacyjnych – instytucje publiczne tj. odpowiednie referaty Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy (OPS, Ośrodek Kultury, placówki oświatowe) organizacje pozarządowe oraz instytucje gospodarcze realizujące projekty rewitalizacyjne. W systemie wdrażania LPR należy uwzględnić fakt, że w ramach jednego projektu, wchodzące w niego zadania mogą być realizowane przez różne podmioty.

Proces realizacji LPR oparty będzie o karty projektów i karty zadań je realizujących zgodnie z poniższym schematem

Rysunek 40. Schemat opracowania rocznego planu działań LPR

Źródło: opracowanie własne.

Realizowane projekty mogą oddziaływać na osiągnięcie celów przypisanych różnym kierunkom działań. Szczegółowo przedstawiono to w tabeli nr. W ramach realizacji LPR, zostaną opracowane roczne plany działań. Dla każdego projektu zostaną opracowane karty projektu. podobne karty zostaną opracowane dla każdego zadania realizowanego w ramach projektu. Posłużą one do opracowania planu działań rewitalizacyjnych na każdy rok budżetowy realizacji LPR. Karty i zawarte w nich informacje będą narzędziem wykorzystywanym w procedurze monitorowania LPR.

Rysunek 41. Karta projektu

Karta projektu planowanego/karta sprawozdania z realizacji zadania*				
Okres sprawozdania:				
Nazwa kierunku działania				
Nazwa wskaźnika oddziaływania				
Nazwa projektu				
Nazwa wskaźnika rezultatu				
Metoda badania				
Wartość wskaźnika rezultatu	Do osiągnięcia	Z poprzedniego okresu sprawozdawczego	Z okresu sprawozdawczego*	Procent zrealizowania produktu*
Finasowanie realizacji projektu	Planowane środki	Wydane środki*	Pozostałe środki*	Procent wykorzystanych środków finansowych*
Zadania projektu	1.			
	2.			

Uwagi dotyczące realizacji projektu	
Przewidywane zagrożenia	
Osoba odpowiedzialna	

*właściwe podkreślić

** wypełnić w karcie sprawozdawczej

Rysunek 42. Karta zadania

Karta zadania planowanego/karta sprawozdania z realizacji zadania*				
Okres sprawozdania:				
Nazwa projektu				
Nazwa wskaźnika rezultatu				
Nazwa zadania				
Nazwa wskaźnika produktu	1. 2.			
Metoda badania				
Wartość wskaźnika produktu	Do osiągnięcia	Z poprzedniego okresu sprawozdawczego	Z okresu sprawozdawczego**	Procent zrealizowania produktu**
	1. 2.			
Finasowanie realizacji zadania	Planowane środki	Wydane środki**	Pozostałe środki **	Procent wykorzystanych środków finansowych**
Uwagi dotyczące realizacji zadania				
Przewidywane zagrożenia				
Osoba odpowiedzialna				

*właściwe podkreślić

** wypełnić w karcie sprawozdawczej

Źródło: opracowanie własne.

Zabrane karty projektu i działań stanowią plan działania na rok budżetowy.

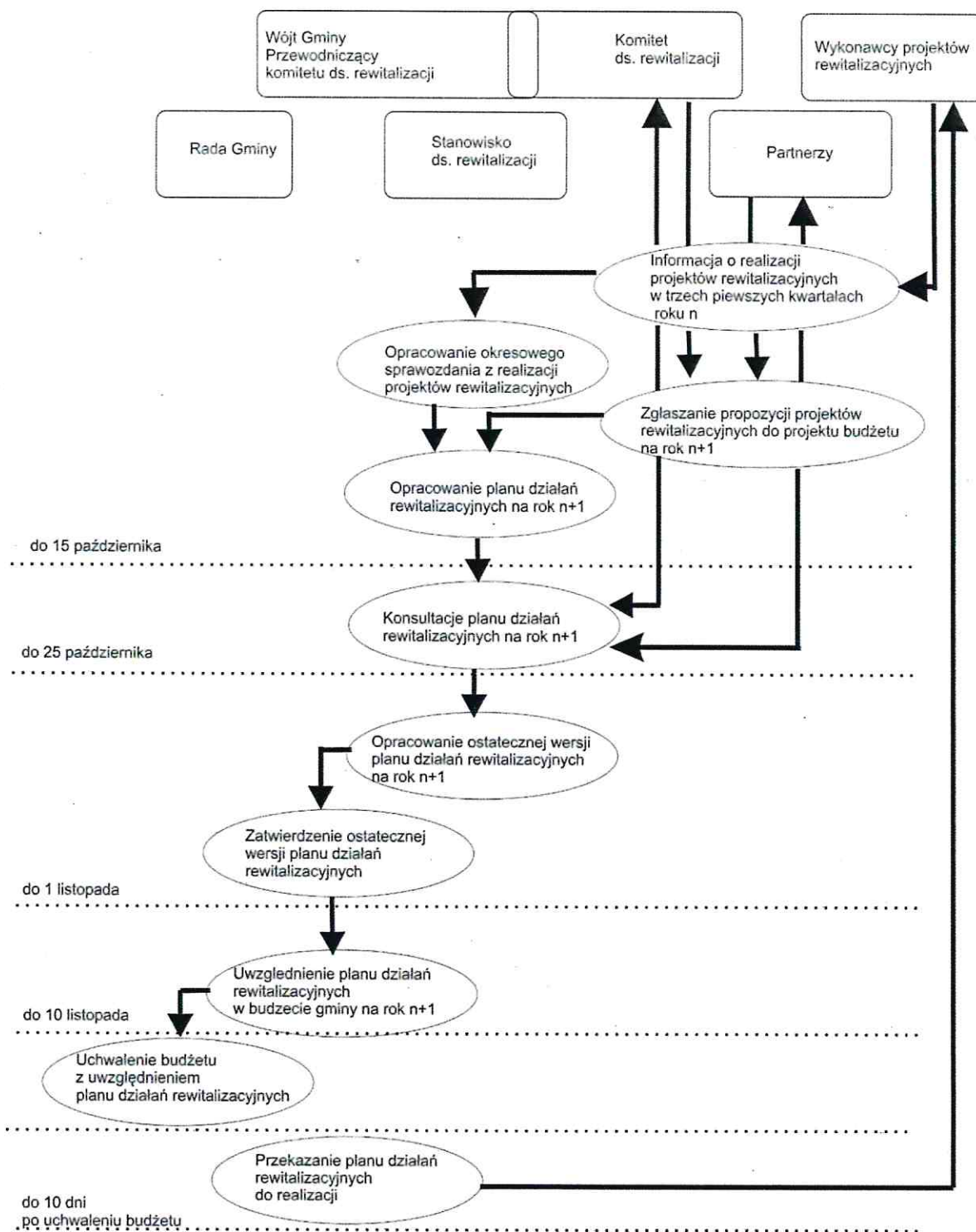
Rysunek 43. Roczny plan działania programu w ujęciu tabelarycznym

Projekt	Zadania ()	Realizator zadania (komórka lub osoba odpowiedzialna)	Termin		Szacunkowy budżet	Źródło finansowania	Kierunek działania
			rozpoczęcie	Zakończenie			
Projekt 1.	Zadanie 1.1						
	Zadanie 1.2.						
Projekt 2.	Zadanie 2.1						
	Zadanie 2.2.						

Źródło: opracowanie własne.

Schematycznie procedura przygotowanie do realizacji LPR na kolejny rok budżetowy przedstawiona jest na rysunku poniższym. Opracowanie planu działań na rewitalizacyjnych na rok budżetowy rozpoczyna się od oceny realizacji projektów w roku poprzedzającym planowany rok. Procedurę rozpoczyna analiza realizacji projektów przewidzianych do realizacji w roku n-1, dokonanej na podstawie sprawdzeń od wykonawców projektów. Kolejnym elementem uwzględnianym w planie są wnioski składane przez partnerów LPR. Wnioski mogą obejmować zarówno wprowadzenie nowych projektów rewitalizacyjnych jak i zadań w ramach projektów. Wnioski zgłaszane są na formularzu-karcie projektu lub zadania. Na ich podstawie zostaje opracowany plan działań, który jest opiniowany przez Komitet ds. rewitalizacji i konsultowany z partnerami programu. Ostateczną wersję programu zatwierdza wójt pełniący jednocześnie przewodniczącym komitetu ds. rewitalizacji. Zatwierdzony dokument zostaje przekazany służbą finansowym urzędu gminy w celu uwzględnienia zaplanowanych finansów w budżecie gminy. Po uchwaleniu budżetu przez Radę Gminy Wójt przekazuje plan działań, poprzez urzędnika ds. rewitalizacji wykonawcą poszczególnych projektów.

Rysunek 44. Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

12.2. Procedury monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wskaźniki służące monitorowaniu programu rewitalizacji przedstawiono w tabeli 29.

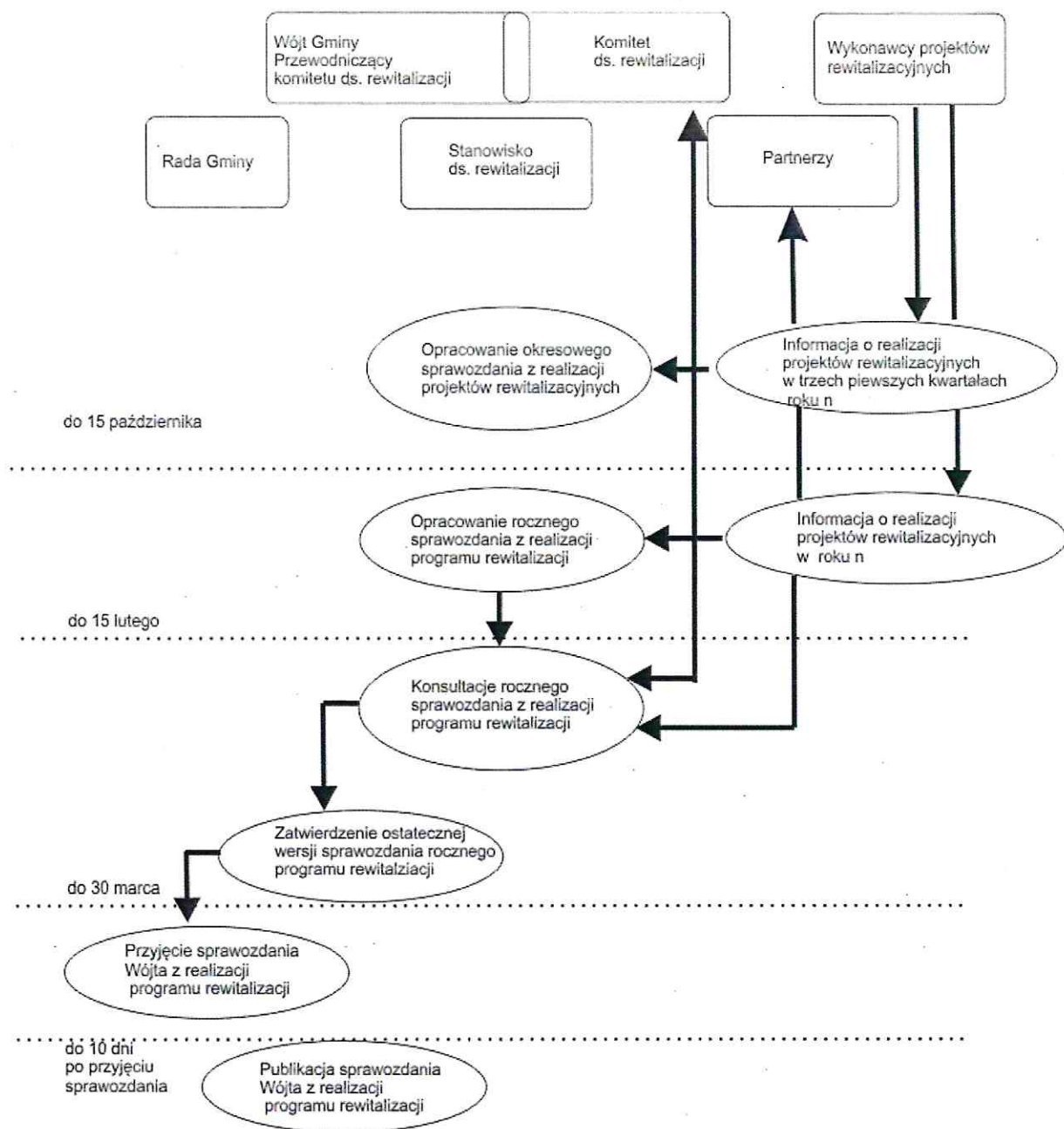
Procedury monitoringu obejmują trzy poziomy:

- monitoring zadań – realizowany kwartalnie. Ten poziom służy do bieżącej oceny działań podejmowanych w programie. Wykonywany jest poprzez przekazanie wypełnionych kart zadań do stanowiska ds. rewitalizacji
- monitoring projektów rewitalizacyjnych – realizowany po 3 kwartale roku budżetowego, służący do opracowanie Planu działań rewitalizacyjnych na kolejny rok budżetowy oraz po zakończeniu realizacji projektu, służący do opracowania rocznego sprawdzania z realizacji LPR. Wykonywany jest za pomocą kart projektu.
- monitoring programu – realizowany po zakończeniu roku budżetowego, służący do opracowanie rocznego sprawozdania z realizacji LPR. Stanowi ono jednocześnie sprawozdanie z realizacji Roczno planu działań.

Procedury monitoringu realizacji programu rewitalizacji obejmują przede wszystkim sprawdzanie z jego realizacji przygotowane przez wójta i przedstawiane Radzie Gminy. Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w Lokalnym Programie Rewitalizacji przygotowywane jest raz w roku. Sprawozdanie, zawiera:

- stan osiągnięcia celów Programu z prezentacją wskaźników zaprezentowanych poniżej.
- stan wdrażania projektów wpisanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu roku sprawozdawczym,
- analizę przyczyn niezrealizowania projektów zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy w czasie sprawozdawczym
- wyniki działań związanych z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację działań zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji,
- prezentację przebiegu realizacji projektów, które otrzymały dofinansowanie z funduszy zewnętrznych,
- stan przygotowań i wdrażania projektów wpisanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne.
- Sprawdzanie przygotowuje osoba wyznaczana na stanowisko ds. rewitalizacji.

Rysunek 45. Proces monitorowanie LPR

Źródło: opracowanie własne

Sprawozdania jest publikowany na stronie urzędu gminy i BIP. Sprawozdanie należy wykonać na podstawie matrycy dla każdego z kierunków działań.

Rysunek 46. Matryca realizacji kierunku działania LPR

Nazwa celu szczegółowego 1					
Cel szczegółowy 1					
Kierunek działania					
Wskaźnik	Nazwa	Wartość bazowa	Wartość z roku poprzedniego	Wartość aktualna	Wartość docelowa
Realizowane projekty	Nazwa: <i>tytuł projektu 1</i>			Realizator	
	Wykonane zadania: <i>Zadanie 1</i> <i>Zadanie 2</i>				
Realizowane projekty	Nazwa: <i>tytuł projektu 2</i>			Realizator	
	Wykonane zadania: <i>Zadanie 1</i> <i>Zadanie 2</i>				
Kierunek działania					
Cel Programu 2					
Wskaźnik	Nazwa	Wartość bazowa	Wartość z roku poprzedniego	Wartość aktualna	Wartość docelowa
Realizowane projekty	Nazwa: <i>tytuł projektu 1</i>			Realizator	
	Wykonane zadania: <i>Zadanie 1</i> <i>Zadanie 2</i>				

Źródło: Opracowanie własne

Ewaluacja po zakończeniu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Po upływie okresu obowiązywania programu rewitalizacji zakłada się przeprowadzenie ewaluacji końcowej, której zadaniem będzie pełna ocena wdrażania niniejszego programu rewitalizacji. Ewaluacja ex post posłuży do rozliczenia wyników prac związanych z Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Poświętne. Dokument powinien uwzględniać informacje z rocznych sprawozdań prowadzonych przez cały okres obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy, a więc w latach 2016 – 2023. Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które służyły do opracowania programu rewitalizacji oraz wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Raport zostanie przekazany Wójtowi oraz Radzie Gminy, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy.

12.3. System aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

System aktualizacji LPR przewiduje procedury:

- Zgłaszanie nowych projektów w ramach realizowanych kierunków działań
- Zgłaszanie nowych obszarów rewitalizacji, nowych celów działań rewitalizacyjnych i kierunków działań.
- Zgłaszanie propozycji zmian.

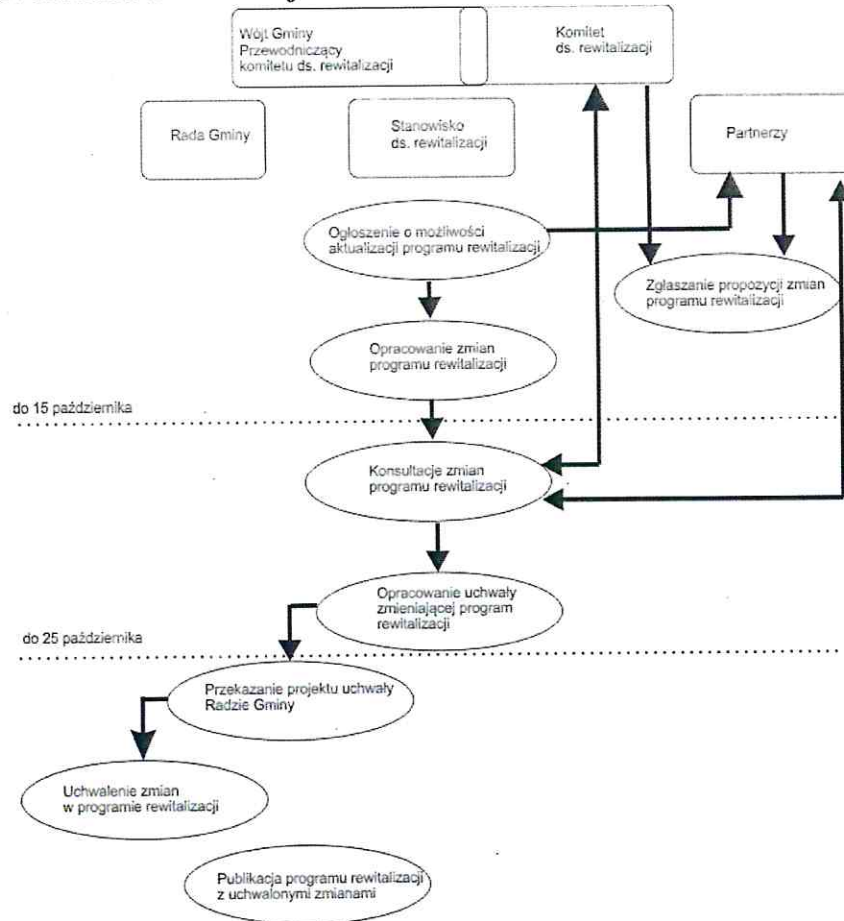
Obydwie są ściśle powiązane z procedura monitoringu i przygotowania sprawozdań z realizacji programu

Procedura zgłaszania propozycji zmian do LPR

Wszyscy interesariusze zaangażowani we wdrażanie Programu, mają możliwość zgłoszenia propozycji zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- a. Propozycję zmiany LPR w tym, zakresie zasięgu obszaru rewitalizacji, diagnozy obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem zgłasza się do kancelarii urzędu Gminy w terminie do 15 października.
- b. Propozycje projektów do programu rewitalizacji zgłasza się do kancelarii urzędu Gminy w terminie do 15 października.
- c. Propozycje zmian programu i propozycje projektów są opiniowane przez urzędnika odpowiedzialnego za wdrażanie programu rewitalizacji.
- d. Zaopiniowane propozycje są kierowane do Komitetu Ds. Rewitalizacji i po uzyskaniu akceptacji są jako propozycja umieszczane w sprawozdaniu wójta z realizacji Programu Rewitalizacji

Rysunek 47. Procedura aktualizacji LPR

Źródło: Opracowanie własne

Zarówno propozycje nowych projektów jak i zmian w Programie rewitalizacji muszą zostać przyjęte uchwałą Rady Gminy z uwzględnieniem przyjętej w gminie procedury konsultacji.

Spis tabel

Nr tabeli	Nazwa tabeli	Strona
Tabela 1.	Wskaźniki służące wyboru obszaru kryzysowego	20
Tabela 2.	Liczba ludności w sołectwach w gminie Poświętne	21
Tabela 3.	Demografia struktura wieku w 2015	24
Tabela 4.	Pomoc społeczna w gminie Poświętne	27
Tabela 5.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej	31
Tabela 6.	Dożywianie w gminie Poświętne	35
Tabela 7.	Bezrobocie w gminie Poświętne	37
Tabela 8.	Szkoły podstawowe w gminie	41
Tabela 9.	Wyniki nauczania	41
Tabela 10.	Gimnazjum	42
Tabela 11.	Niebieskie karty w gminie Poświętne	42
Tabela 12.	Liczba osób uczestniczących na zebraniach sołeckich	44
Tabela 13.	Udział sołectw o największej liczbie mieszkańców w koncentracji zjawisk kryzysowych	46
Tabela 14.	Udział sołectw o największej liczbie mieszkańców w koncentracji zjawisk kryzysowych	48
Tabela 15.	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych w sołectwach gminy Poświętne – wyniki badania ankietowego	49
Tabela 16.	Przedsiębiorczość mieszkańców gminy Poświętne	50
Tabela 17.	Deklarowany udział odpadów komunalnych w 2016 roku	55
Tabela 18.	Występowanie azbestu w gminie Poświętne	58
Tabela 19.	Występowanie zjawisk kryzysowych o charakterze nie społecznym.	61
Tabela 20.	Sołectwa odgrywające najważniejszą rolę w funkcjonowaniu gminy	59
Tabela 21.	Obszary rewitalizacji w gminie Poświętne	63
Tabela 22.	Główne problemy społeczne w miejscowości Międzyłесь – wyniki badania ankietowego	67
Tabela 23.	Główne problemy społeczne w miejscowości Wólka Dąbrowicka – wyniki badania ankietowego	67
Tabela 24.	Główne problemy społeczne w miejscowości Cygów – wyniki badania ankietowego	68

Tabela 25.	Główne problemy techniczne w Międzylesiu – wyniki badania ankietowego	71
Tabela 26.	Główne problemy techniczne w Wólka Dąbrowicka – wyniki badania ankietowego	71
Tabela 27.	Główne problemy techniczne w Cygowie – wyniki badania ankietowego	71
Tabela 28.	Podstawowe projekty rewitalizacyjne	75
Tabela 29.	Wskaźniki dla celów szczegółowych, kierunków działań i projektów	76
Tabela 30.	Przedsięwzięcia uzupełniające	88
Tabela 31.	Zintegrowanie projektów rewitalizacyjnych z problemami	94
Tabela 32.	Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz projektów rewitalizacyjnych	96
Tabela 33.	Indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych	98
Tabela 34.	Planowany budżet gminy na lata 2017-2020	99
Tabela 35.	Harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych	100

Spis rysunków

Nr rysunku	Nazwa	Strona
Rysunek 1.	Etapy delimitacji obszarów rewitalizacji	18
Rysunek 2.	Podział Gminy Poświętne na obszary badawcze – sołectwa	20
Rysunek 3.	Udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w 2015	23
Rysunek 4.	Zmiana liczby ludności w % w latach 2013-2015	23
Rysunek 5.	Udział mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców gminy w roku 2015	23
Rysunek 6.	Udział ludności w wieku reprodukcyjnym w roku 2015	25
Rysunek 7.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w roku 2015	25
Rysunek 8.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w roku 2015	26
Rysunek 9.	Udział z poszczególnych sołectw w całości w roku 2015	28
Rysunek 10.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015	28
Rysunek 11.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w roku 2015	29
Rysunek 12.	Zmiana liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	29
Rysunek 13.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w roku 2015	30
Rysunek 14.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców w roku 2015	32
Rysunek 15.	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców w roku 2015	32
Rysunek 16.	Różnica w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w 2013 i 2015	33
Rysunek 17.	Różnica w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej w 2013 i 2015	34
Rysunek 18.	Liczba uczniów korzystających z dożywiania na 100 uczniów w roku 2015	36
Rysunek 19.	Podział sołectw ze względu na liczbę dzieci korzystających z dożywiania na 100 uczniów w roku 2015	37

Rysunek 20.	Podział bezrobotnych na sołectwa w roku 2015	39
Rysunek 21.	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w roku 2015	39
Rysunek 22.	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców w roku 2015	39
Rysunek 23.	Zmiany liczby bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015	40
Rysunek 24.	Liczba trwale bezrobotnych wśród bezrobotnych	40
Rysunek 25.	Sołectwa, w których rozpoczęto procedurę „niebieskich kart” w roku 2015	43
Rysunek 26.	Frekwencja na zebraniach sołeckich w roku 2015	45
Rysunek 27.	Rozmieszczenie przedsiębiorstw w sołectwach w 2015 roku	51
Rysunek 28.	Liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w 2015 roku	51
Rysunek 29.	Sołectwa pod względem liczba przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w 2015 roku	52
Rysunek 30	Zmiana liczby przedsiębiorstw na 100 mieszkańców w latach 2013-2015	53
Rysunek 31.	Udział deklaracji odbioru odpadów niesegregowanych w ogólnej liczbie deklaracji w roku 2015	56
Rysunek 32.	Liczba kg azbesty na osobę w 2015	59
Rysunek 33.	Liczba kg azbesty na nieruchomość w roku 2015	
Rysunek 34.	Sołectwa z udziałem wyrobów azbestowych w roku 2015	60
Rysunek 35.	Obszary kryzysowe w gminie Poświętne	61
Rysunek 36.	Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji	62
Rysunek 37.	Obszar rewitalizacji w gminie Poświętne	64
Rysunek 38.	Budynki które utraciły funkcje społeczne	70
Rysunek 39.	Drzewo problemów obszaru rewitalizacji w Gminie Poświętne	72
Rysunek 40.	Schemat opracowania rocznego planu działań LPR	109
Rysunek 41.	Karta projektu	109
Rysunek 42.	Karta zadania	110
Rysunek 43.	Roczny plan działania programu w ujęciu tabelarycznym	110
Rysunek 44.	Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji	112
Rysunek 45.	Proces monitorowanie LPR	114
Rysunek 46.	Matryca realizacji kierunku działania LPR	115
Rysunek 47.	Procedura aktualizacji LPR	117

PRZEWODNICZĄCY RADY
Bogdan Świądek

Uzasadnienie
do UCHWAŁY Nr XXIV/183/2017
RADY GMINY POŚWIĘTNE

z dnia 29 sierpnia 2017 r.

zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Poświętne na lata 2016 – 2023

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji oraz jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy stały się w myśl przyjętej 9 października 2015 r. ustawy o rewitalizacji zadaniami własnymi gminy. Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem planistycznym, zawierającym zespół działań rewitalizacyjnych podejmowanych w oparciu o wspólną, zintegrowaną i zrównoważoną strategię mającą na celu ograniczenie wysokiej koncentracji problemów gospodarczych, ekologicznych, przestrzennych oraz społecznych na określonym obszarze gminy. Ideą Lokalnego Programu Rewitalizacji jest dążenie do aktywizacji społeczności lokalnej, przyśpieszenia wzrostu gospodarczego oraz rozwoju lokalnego zatrudnienia. Działania podejmowane w ramach rewitalizacji przyczynić się mają także do odbudowy więzi społecznych na obszarach problemowych, przywrócenia ładu przestrzennego oraz poprawy jakości życia mieszkańców w aspekcie infrastrukturalnym, społecznym i gospodarczym. Niniejszy dokument był poddany publicznym konsultacjom w trakcie jego tworzenia.

Pismem nr WWR-3.440.2-137/2016 Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych, Gmina Poświętne została zobowiązana do wprowadzenia zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Dokonanie zmian jest konieczne celem wpisania do wykazów programów rewitalizacji województwa mazowieckiego.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione i niezbędne.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Bogdan Świadek